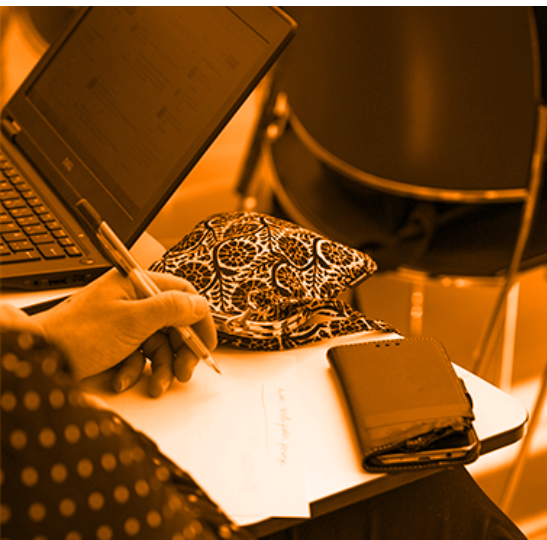

Mikko Äärynen (toim.)

VÄLÄYKSIÄ HUMAKISTA II

HUMAK
HUMANISTINEN
AMMATTIKORKEAKOULU

HUMAK 2018

– välähdyksenomainen toimintakertomus

Vuonna 2018 Humak juhlii 20-vuotista taivaltaan. Humak syntyi aikoinaan kansanopistojen yhteisen ponnistelun tuloksena säilyttää kansanopistoissa kehitettyjen koulutusten jatkumo kulttuurituotannossa, tulkkauksessa ja järjestö- ja nuorisotyössä. Ajat ovat muuttuneet ja sen mukana myös haasteet, mutta Humakin alkuperäinen tehtävä omien toimialojensa koulutuksen ja kehittämisen palvelijana ei ole muuttunut. Myös arvot ja valtakunnallinen koulutus- ja palvelutehtävä on säilynyt.

Vuosien mittaan koulutukset ovat säilyneet ja muuntautuneet korkeakoulun mittapuihin yltäväksi. Koulutuksen ovat monipuolistuneet ja tavoittavat laajempia kohderyhmiä. Koulutusmuotoja on tarjolla aikaisempaa enemmän. Merkittävä muutos on ollut TKI-toiminnan laajeneminen, mikä on tuonut ammattikorkeakouluun uutta osaamista ja koulutuksille syvyyttä. Laajenevan TKI-toiminnan kautta Humak kykenee palvelemaan paremmin myös uusia yhteiskunnallisia haasteita ja kohderyhmiä.

Vuonna 2018 Humak on monipuolisempi kuin koskaan aikaisemmin. Uusien opetussuunnitelmien myötä koulutukset on päivitetty tulevien osaamistarpeiden mukaisiksi. Yhteisöpedagogikoulutus on saanut kaksi uutta profiilia työyhteisöjen kehittämisen ja seikkailukasvatuksen. Tulkkauksessa perinteisen viittomakielen tulkkauksen rinnalle on syntynyt kommunikaatio-asiantuntijuuden profiili. Avoimen ammattikorkeakoulun tuotteet ovat olleet kysytympiä kuin koskaan aikaisemmin ja muodostavat tällä hetkellä merkittävän osan Humakin koulutuksen palvelutoiminnasta. TKI-toiminta on laajentunut ja muuttunut entistä enemmän strategialähtöisemmäksi palvelemaan paremmin myös koulutusten tarvitsemaa uutta osaamista. TKI-hankkeet ovat tarjonneet myös uuden työelämälähtöisen ja ajankohtaisen oppimisympäristön.

Välähdyksiä Humakista artikkelikokoelmassa kerrotaan Humakin toimintavuodesta. Samalla se on kuvaus niistä asioista, jotka ovat tällä hetkellä kehittämisen keskiössä. Koulutuksen kehittämistä koskevissa artikkeleissa kerrotaan muun muassa koulutuksen uusista avauksista, valmennuspedagogiikan soveltamisesta verkkoympäristössä, verkkopohjaisten valintakokeiden kehittämisestä, harrastusten opinnollistamisen uusista mahdollisuuksista sekä kesälukukauden kehittämisestä. TKI-toiminnan osalta julkaisu sisältää kokoelman erilaisia näytteitä Humakin koulutus- ja toimialojen kehittämisestä. Artikkeleissa kerrotaan muun muassa kuurojen mahdollisuuksia toimia kaupunkiympäristössä, nuorisotyön työmenetelmien jakamisesta eurooppalaisessa kontekstissa, osake-vastikepohjaisen joukkorahoituksen hybridimallin kehittämisestä. Mukana on myös katsaus siitä miten hyviä käytänteitä voidaan juurruttaa toimintoihin.

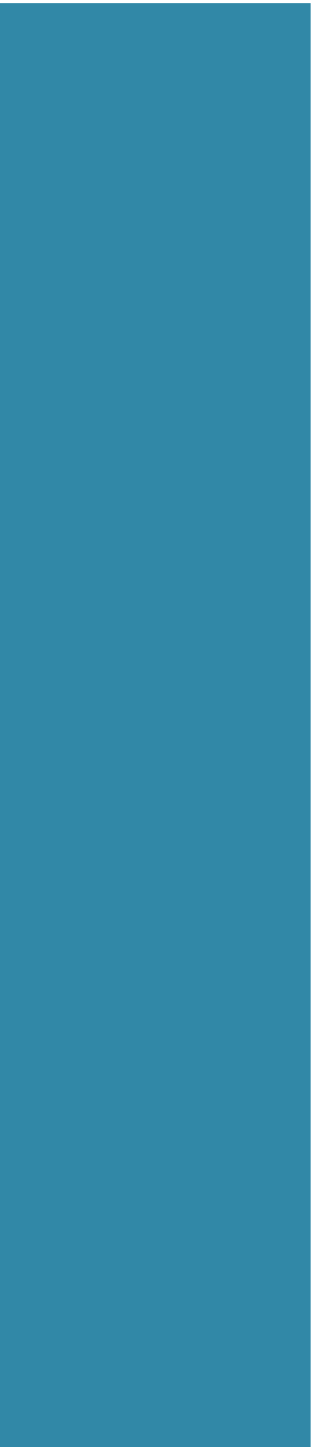
Yhtenä läpileikkaavana teemana on digitalisaatioon ja verkkoperusteisiin oppimis- ja palveluympäristöihin valmistautuminen. Teemaan liittyvät sekä koulutuksen että TKI-toiminnan kautta tapahtuva kehitystyö. Näistä mainittakoon kulttuurituotannon verkkoperusteisen tutkinnon kehittäminen, kesäopintoportaalien verkko-oppimisjaksojen kehittäminen ja myös avoimen verkko-opintojen laajentaminen, yhteisöllisen verkko-oppimisen kehittäminen ja myös TKI-toiminnan digitaalisten palvelualustojen kehittäminen. Humak on mukana eAMK-hankkeessa, jossa ammattikorkeakoulujen yhteistyössä kehitetään muun muassa digitaalisia oppimisympäristöjä ja opintojen yhteistarjontaa. Humakissa kehitetään verkkolähtöistä yhteisöllistä pedagogiikkaa, jotta vuorovaikutusaloilla voitaisiin turvata sekä opetuksen lisäksi myös oppimisen verkkototeutuksissa. Samalla se on haastanut koko palveluympäristön koulutuksen lisäksi TKI- ja yhteiset palvelut muuttamaan toimintojaan digitaalisiin toteutuksiin.

Kaiken kaikkiaan toimintavuosi pitää sisällään uusia avauksia opetuksen, digitalisoinnin kansainvälistymisen ja myös hanketoiminnan sektorilla. Välähdyksiä Humakista – artikkelikokoelma on samalla vuoden 2018 toimintakertomus, erilainen – humakilaisuuteen hyvin istuva tapa esittää asioita.

Jukka Määtä

Humanistinen ammattikorkeakoulu
Rehtori/Toimitusjohtaja

SISÄLLYS

Jukka Määttä
Humak 2018 – välähdyksenomainen toimintakertomus.....2

VALMENNUS

Anita Saaranen-Kauppinen
Uusi seikkalukasvatuksen tutkinto6

Milja Teräväinen & Anna Koskinen
Mitä kuuluu AdEd?8

Hanna-Kaisa Hokkanen
Lehdet havisevat ja laineet liplattavat
– Millaista on suomen kielen opiskelu vieraana kielenä?10

Päivi Rainò, Mira Roine, Merja Kylmäkoski & Pia Lundbom
Yhteisöpedagogi (ylempi AMK)
-opiskelijat tulevaisuuksia tutkimassa STM:n avustusohjelmassa.....12

Merja Kylmäkoski
Keitä ovat yhteisöpedagogi (ylempi AMK) hakijat?14

Päivi Timonen
Mikä digikampus on?
– Se on yhteistä työtä digioppimisen edistämiseksi.....16

Pia Lundbom & Arto Lindholm
Suurten verkko-opintojaksojen mahdollisuudet ja rajoitukset.....18

Päivi Timonen
Toimiva webinaari – Reaaliaikaisten webinaarien
maisema verkko-opiskelussa20

Johanna Henriksson & Niila Tamminen
Tehtävien määrä ja aikaa vievyys yllätti, mutta alkujärkytyksestä
selvittyäni nautin suunnattomasti niiden tekemisestä!
– Kulttuurituotannon (AMK) -tutkinon valintakoe verkossa22

Jari Hoffrén
Ei nimeke kulttuurituottajaa pahenna!24

Hanna Putkonen-Kankaanpää
Opintovalmentajuus26

Helka Luttinen
Summersemester.fi28

Katri Kaalikoski
Kulttuurituottajakoulutuksen opetussuunnitelmauudistus
ja digitoteutuksen käynnistytminen.....30

Tytti Koslonen
Tulkkikoulutuksen opetussuunnitelma ja kaksi profiilia.....32

Juha Makkonen
Uusi yhteisöpedagogikoulutuksen opetussuunnitelma
– kolme profiilia, kolme vahvempaa osaamisaluetta34

TKI-TOIMINTA

Nina Luostarinen
Ken leikkiin ryhtyy.. – Paikan kokeminen yhteisöllisen leikin kautta.....36

Kirsi MacKenzie
Valomaalauksen taikaa Lights On! -kohteissa38

Annamari Maukonen & Tero Lämsä
Hygge & Heritage -seminaarissa kohtasivat
paikalliset tekijät ja kansainväliset asiantuntijat42

Arto Lindholm
Sanoittamalla kaupunginomistajaksi?.....46

Jarmo Röksä
FutureLabs – Nuorisotyötä Euroopan taivaan alla48

Juha Makkonen,
Lapin nuorten MOP – Uudistuksia ja pysyvyyttä nuorten tukemiseen ..50

Zita Kóbor-Laitinen
Mykkä metropoli vai kommunikoiva kaupunki?
– Kielellistä saavutettavuutta etsimässä52

Tytti Koslonen
Kuurojen tulkkien koulutusta kehittämässä Euroopassa54

Karoliina Miettinen
Let’s sign! -tapahtuma tutustutti
eri viittomakieliin ja niiden opettamiseen56

Markus Suomi
Joukkorahoituksen hybridimalli kehitettiin Humakin
CCF-hankkeessa – Mesenaatti ja Fundu tarjoavat nyt
osakepohjaisen ja vastikkeellisen joukkorahoituksen
yhdistelmämallia.....58

Benny Majabacka
Valtakunnallinen palvelu rakentuu verkostona60

Leena Janhila
Uusi väylä yrittäjyyteen opinnollistetusta yrityshautomosta62

Sanna Pekkinen & Benny Majabacka
Hanke päättyi, kehitystyö jatkuu.....64

Hanna Kiuru
Hyvät käytännöt hanketulosten juurruttamiseen
– case ”Sata omenapuuta”66

Iina-Maria Piilinen
Innovaatioiden alkulähteillä
– lehtori lähtee seikkailulle museomaailmaan.....66

ORGANISAATIO

Jukka Määttä
Humak sai laatuleiman70

Johanna Henriksson
Humak mukana rakentamassa
ammattikorkeakouluopetuksen digiloikkaa72

Hanna Laitinen & Eeva Sinisalo-Juha
Harrastuksesta opintopisteitä korkeakoulututkintoon?
–No, ei kai nyt sentään vai kuitenkin?74

Juha Makkonen
Kansainvälinen vaihto syventää henkilöstön osaamista76

Timo Parkkola
Humak luovien alojen lippulaivaksi?78

UUSI SEIKKAILUKASVATUKSEN TUTKINTO

Teksti: Anita Saaranen-Kauppinen

Humakissa on tarjolla kolme yhteisöpedagogitutkintoa, joista yksi on profiloitunut järjestö- ja nuorisotyöhön, yksi työyhteisöjen kehittämiseen, ja yksi seikkailukasvatukseen. Viimeisenä mainittu on tuore syksyllä 2018 käynnistetty englanninkielinen bachelor's degree in Adventure and Outdoor Education (ks. Saaranen-Kauppinen & Määttä 2017; Humanistinen ammattikorkeakoulu 2018a; 2018b).

Koulutus on ensimmäinen ja tällä hetkellä ainoa englanninkielinen yhteisöpedagogitutkinto Suomessa. Samalla kyseessä on ensimmäinen ja ainoa seikkailukasvatukseen painottunut suomalainen ja kansainvälinen korkeakoulutasoinen tutkinto. Tässä artikkelissa esitellään tiiviisti tutkinnon keskeisiä osaamisalueita ja pedagogisia periaatteita.

SEIKKAILUKASVATTAJAN KESKEISET KOMPETENSSIT

Seikkailukasvatukseen suuntautuneen yhteisöpedagogitutkinnon (Humanistinen ammattikorkeakoulu 2018b) ydinkompetenssit rakentuvat pedagogisesta, yhteisöllisestä, yhteiskunnallisesta sekä kehittämisosaamisesta. Nämä osaamisalueet

ovat yhteisiä kaikille yhteisöpedagogikoulutuksen profiileille, mutta eri profiileissa ne eroavat jossain määrin painotuksiltaan, opintojaksoiltaan, sisällöiltään ja toteutuksiltaan.

Seikkailukasvatuksen tutkinnossa pedagoginen osaaminen on keskeinen osaamisalue, joka integroituu kiinteästi profiiliin liittyvään erityiskompetenssiin, lajitekniiseen osaamiseen, jolla tarkoitetaan seikkailukasvattajan menetelmällistä tietotaitoa ja käytännöllisiä työkaluja. Keskiössä ovat toiminnalliset, kokemukselliset ja elämykselliset työtavat, joiden hyödyntämistä ja soveltamista erilaisten tavoitteiden saavuttamiseen ja erityyppisten kohderyhmien kanssa harjoitellaan opintojen aikana. Erityisesti pedagogista ja lajitekniistä osaamista läpileikkaavia kompetensseja ovat turvallisuusosaaminen, johon liittyy niin psyykinen, sosiaalinen kuin fyysinen näkökulma, ja ympäristöosaaminen, johon kuuluu esimerkiksi pedagogisesti tarkoituksenmukainen ja ekologisesti kestävä toimijuus aidoissa oppimisympäristöissä.

Kansainvälisyys- ja monikulttuurisuusosaaminen kietoutuu tutkintoon monin tavoin. Englanninkielellä toteutettava koulutus mahdollistaa kieli-, kansallisuus- ja kulttuuritaustoiltaan heterogeenisen opiskelijaryhmän ja oppimiskontekstin. Opiskelijoille, joilla ei ole entuudestaan suomen kielen osaamista,

tarjotaan suomen kielen opintoja ja heitä myös kannustetaan omatoimiseen jatko-opiskeluun.

Koulutuksesta valmistuneet opiskelijat voivat työskennellä kansallisissa ja kansainvälisissä toimintaympäristöissä julkisella, kolmannella ja yrityssektorilla esimerkiksi ohjaus-, suunnittelu- ja asiantuntijatehtävissä sekä yrittäjinä, johon annetaan perusvalmiuksia ja virikkeitä opetusohjelmaan kuuluvien yrittäjyysopintojen ja yrittäjyyteen liittyvien harjoitteluympäristöjen avulla. Erityyppiset projekti- ja kehittämistehtävät kuuluvat myös yhteisöpedagogin moninaiseen työkenttään (Väisänen & Määttä 2015), ja näihin valmennetaan erityisesti tutkinnon päättövaiheen opinnoissa.

KOKEMUKSELLINEN OPPIMINEN JA AIDOT OPPIMISYMPÄRISTÖT

Kokemuksellinen oppiminen on oleellinen tutkintoon ja myös yleisemmin seikkailukasvatukseen liittyvä pedagoginen lähtökohta. Yksinkertaistetusti kuvattuna kokemuksellisessa oppimisessa voidaan nähdä olevan kyseessä syklinen prosessi, jossa käytännön toiminta ja siihen liittyvät kokemukset, havaitun ja koetun reflektointi, kokemusten käsitteellistäminen sekä opitun siirtäminen käytäntöön muodostavat jatkumon. Keskiössä on pragmatistinen tekemällä ja toiminnasta oppiminen sekä ongelmien ratkaisu ja muutoksen tavoittelu, joissa ajattelu- ja toimintatapojen reflektiivisellä tarkastelulla sekä tutkivalla kokeilemisellä on tärkeä rooli. (Ks. esim. Kolb 1984; Dewey 1963; erilaisista tulkinnoista Miettinen 2000.)

Tutkinto-opinnoissa opiskelijat haastavat itseään heti opintojen alusta alkaen psyykkisesti, fyysisesti ja sosiaalisesti uusissa aidoissa oppimisympäristöissä, erityisesti ulkona ja luonnossa (ks. lisää Humanistinen ammattikorkeakoulu 2018a; 2018b). Opiskelijat käsittelevät ja refleктоivat kokemuksiaan ohjatusti valmentajien eli Humakin lehtoreiden tuella. Koettua ja havaittua kytketään eri ilmiöihin, käsitteellistetään ja peilataan teoreettiseen tietoon eri opintojaksoilla, mikä mahdollistaa oppimiskokemusten jatkuvan ja kokonaisvaltaisen jalostamisen.

Erityisesti pitkät työelämässä toteutettavat harjoittelujaksot tarjoavat mahdollisuuden aiemmin opitun testaamiseen ja soveltamiseen käytännössä. Tutkintoon liittyvät harjoitteluympäristöt valikoidaan siten, että ne tukevat laadukkaita, mielekkäitä ja turvallisia oppimisprosesseja sekä mah-

dollistavat useiden opintojaksojen ja osaamistavoitteiden integroimisen. Harjoittelu tarjoaa myös uusia käytännöllisiä oppimiskokemuksia ja virittää niiden reflektointiin, sitomiseen teoriaan, sekä rakennetun käyttöteorian koetteluun ja soveltamiseen uusissa tilanteissa. Niin harjoittelujen kuin muidenkin työelämäyhteistyön muotojen yhteydessä toteutettavissa kehittämisprojekteissa ja opinnäytetöissä on läsnä moninaisia yksilöllisiä, yhteisöllisiä ja kulttuurisia kokemuksellisen oppimisen prosesseja. Näihin sopii motoksi Kurt Lewinin lanseeraama lause ”Mikään ei ole niin käytännöllistä kuin hyvä teoria”.

LÄHTEET JA LUKEMISTOA

Dewey, John 1963. Experience and Education. New York: Collier Books.

Humanistinen ammattikorkeakoulu 2018a. Bachelor's Degree in Adventure and Outdoor Education. Tutkinnon verkkosivut. Viitattu 4.12.2018. <https://www.humak.fi/en/bachelor-of-humanities-adventure-and-outdoor-education/>

Humanistinen ammattikorkeakoulu 2018b. Curriculum 2018–2024. Community Educator, Adventure and Outdoor Education (Bachelor of Humanities, 210 ECTS). Viitattu 4.12.2018. https://www.humak.fi/wp-content/uploads/2018/02/Adventure_Education_curriculum.pdf

Miettinen, Reijo 2000. The concept of experiential learning and John Dewey's theory of reflective thought and action. International Journal of Lifelong Education, 19 (1), 54–72.

Saaranen-Kauppinen, Anita & Määttä, Jukka 2017. Seikkailukasvaa Humakissa. Julkaisussa Tuula Johansson & Mikko Äärynen (toim.) Väläyksiä Humakista. Humanistinen ammattikorkeakoulu julkaisuja 47, 41–45.

Väisänen, Mira & Määttä, Jukka (toim.) 2015. Yhteisöpedagogien työelämään sijoittuminen, koulutuskokemukset ja jatko-opintosuunnitelmat. Humanistinen ammattikorkeakoulu julkaisuja 2. Helsinki: Humanistinen ammattikorkeakoulu. Sähköinen julkaisu saatavilla osoitteesta <https://www.humak.fi/wp-content/uploads/2015/11/vaisanen-ja-maatta-moninaisille-kentille1.pdf>

Kolb, David A. 1984. Experiential learning: experience as the source of learning and development. Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice-Hall.

MITÄ KUULUU, ADED?

Teksti: Anna Koskinen & Milja Teräväinen

Englanninkielisen seikkailukasvatuksen koulutusohjelman (bachelor's degree in Adventure and Outdoor Education), ensimmäinen lukukausi alkaa olla takanapäin. Voisi sanoa, että hakuprosessi oli hieman kivikkoinen, kuten uudelle profiililtaan poikkeukselliselle ja vieläpä kansainväliselle koulutukselle on usein tyypillistä.

Järjestimme koulutusohjelmaan kaikkiaan kolme hakukierrosta. Yhteishaun ensimmäisestä hausta valittiin kymmenen ja toisesta kolme hakijaa SAT-testin sekä haastattelun yhteispisteillä. Kesän erillishaussa valittiin kahdeksan opiskelijaa. Hakijoita oli Saksasta, Irlannista, Hollannista, Nigeriasta, Bangladeshista, Algeriasta, Ghanasta, Slovakiasta, Marokosta ja Nepalista. Aloittaneessa ryhmässä on opiskelijoita Suomen lisäksi kaikkiaan seitsemästä eri maasta: Hollannista, Saksasta, Latviasta, Unkarista, Britanniasta, Japanista ja Kanadasta. Osalla heistä on myös Suomen kansalaisuus. Haastattelimme Humakin historian ensimmäisen AdEd s18 -ryhmän opiskelijoita ja tässä artikkelissa kurkistetaan kuluneeseen lukukautteen ja opiskelijoiden kokemuksiin.

Yleisesti opinnoista on pidetty paljon. Opiskelijoiden puheissa korostui hyvä ryhmähenki, asiantuntevat opettajat ja monipuolinen ohjelma (teoriaa ja käytäntöä, opetusta ulkona ja sisällä sopivassa suhteessa). Ryhmän opiskelijoita yhdisti halu viettää aikaa ulkona ja tehdä ylipäätään jotakin aktiivisempaa kuin istua toimistossa. Haastateltavat arvostivat

ryhmän monimuotoisuutta, koska jokainen opiskelija toi ryhmään jotakin erilaista. Osalla on jo ennestään hallussa erilaisia käytännön taitoja, kuten kiipeilyä, ja osa taas on jo asiantuntijoita opettamisessa. Muut ryhmäläiset koettiin erittäin samanhenkisinä, vaikka opiskelijoita olikin eri maista. Ryhmässä vallitsi auttamisen kulttuuri ja opiskelijat tukivat toinen toisiaan. Aikaisessa vaiheessa toteutettu Lapin reissu yhdisti ryhmää ja opiskelijat kokivat siellä tutustuneensa paremmin toisiinsa. Etenkin tämän tyyppisessä opiskelussa oma ryhmä nähtiin hyvin tärkeänä, koska yhdessä tehtiin monia käytännön harjoituksia, joissa täytyi pystyä luottamaan muihin. Osa mainitsi myös sen, että mahdollisuus asua kampuksella helpotti opiskeluja ja toi opiskelijoita lähemmäs toisiaan.

Opinnot on koettu hyvinä ja asiantuntevina. Uusia taitoja on jo parin kuukauden jälkeen tarttunut mukaan valtavasti. Opiskelijoiden puheissa korostui myös pedagoginen näkökulma. He ovat uusien taitojen lisäksi oppineet myös paljon siitä, miten opettaa vastaavia taitoja muille. Hyvien ja asiantuntevien opettajien merkitys korostui ja ryhmän toiminta koetaan toimivana osittain myös tämän takia. Osalla opettajien ammattitaitoisuus oli ratkaissut päätöksen hakea juuri tälle linjalle. Asiat opetetaan perustaidoista lähtien, jolloin säilyy luottavainen olo. Teorian ja käytännön yhdistäminen koettiin pääosin tasapainoiseksi, välillä harjoiteltiin teoriaa sisällä ja välillä käytännön asioita ulkona. Englanninkielisten

materiaalien puutteellisuus ja vajaavaisuus koetaan ainoaksi ongelmakohdaksi. Tulevaisuudennäkymät olivat opiskelijoilla positiiviset. Tutkinnon nähdään avaavan uusia ovia, mahdollistavan hyvin erilaisissa ammateissa työskentelyn ja syventävän jo olemassa olevaa ammattitaitoa.

Lehtori Eeva Mäkelän mukaan on ollut mielenkiintoista päästä kehittämään uutta koulutusohjelmaa ja uusia tapoja opettaa asioita. Ryhmä on ollut todella motivoitunut ja kaikki ovat osallistuneet aktiivisesti. Opintojen alusta asti on ollut energinen ja positiivinen tunnelma ja on päästy heti teke-

mään erilaisia aktiviteetteja ja käytännön asioita. Uudenlainen tutkinto on tietysti tuonut lisähaasteita, mutta lehtorien kokemuksen ja osaamisen ansiosta ongelmia on pystytty ratkomaan nopealla aikataululla. Kevään yhteishaun tuuletkin puhaltavat jo. Ensimmäinen hakukierros, jossa Adventure and Outdoor Education on mukana, alkaa 9.1.2019. Koulutuksen valintatapaa on hieman muutettu ja hakea voi joko SAT-testin ja haastattelun yhdistelmällä tai sitten voi osallistua valintakokeeseen. Koulutus on jo nyt herättänyt enemmän kiinnostusta, joten toivottavasti saamme paljon uusia innokkaita opiskelijoita mukaan ensi syksynä!

Kuvassa opiskelijat sekä heidän opettajansa Hanna-Kaisa Hokkanen. Kuva: Hanna-Kaisa Hokkanen

LEHDET HAVISEVAT JA LAINEET LIPLATTAVAT

- Millaista on suomen kielen opiskelu vieraana kielenä?

Teksti: Hanna-Kaisa Hokkanen

Syksyllä alkaneen englanninkielisen Bachelor in Adventure & Outdoor Education -koulutuksen opiskelijoista vajaa puolet tulevat muualta kuin Suomesta. Osa näistä opiskelijoista on asunut Suomessa jo pitkään tai heillä on suomalaisia sukulaisia, osa puolestaan on

Suomessa ensimmäistä kertaa eikä heillä ole aiempia yhteyksiä Suomeen tai suomen kieleen. Tässä artikkelissa kuvataan opiskelijoiden suomen kielen oppimista ja heidän ajatuksiaan Suomesta ja suomen opiskelusta, sekä mitä suomen kielen opettaminen on antanut opettajalle.

Kuvassa suomen kielen opiskelijat juuri saapuneena Suomenlinnaan keskelle suomalaista räntäsadetta. Kuva: Hanna-Kaisa Hokkanen

Ulkomaalaistaustaisilla opiskelijoilla Adventure & Outdoor Education –opintoihin kuuluu suomen kielen opintoja 10 opintopisteen verran. Opetus tapahtuu lähi-opetuksena Nurmijärven kampuksella sekä verkko-opetuksena webinaarien kautta. Tämän lisäksi kieltä opiskellaan todellisissa kielenkäyttötilanteissa. Syksyllä tällainen opetuspäivä vietettiin Helsingin keskustassa ja Suomenlinnassa. Keväällä opiskelijoilla on mahdollisuus harjaannuttaa kieltä aidoissa kieliympäristöissä tehdessään harjoittelua Lapissa. Loppukeväästä palataan yhteen opiskelemaan lisää suomen kieltä sekä reflektoidaan harjoittelussa opittua.

Koska koulutuksessa on kyse seikkailu- sekä ulkoilmakasvatuksesta, on opiskelijoiden tärkeää oppia arkisanaston lisäksi luontoon liittyviä termejä. Osalla opiskelijoista olikin hallussaan jo monenlaisia suomen kielen sanoja ennen varsinaisen suomen kielen opetuksen alkamista. Muun muassa sanojen, kuten poronjätökset ja hevонkuusi, alkuperä mietitytti heitä. Tunneilla olemme pyrkineet kasaamaan sanavarastoon lisää muita hyödyllisiä luontotermejä, mutta myös perusarkisanastoa. Olemme myös tutustuneet erilaisiin suomen kulttuurin piirteisiin muun muassa opiskelijoiden tekemien esitelmien kautta. Esitelmien aiheiksi he valitsivat sisun, saunan,

suomen kielen historian, kansanperinteet sekä suomalaisen baarikulttuurin. Heidän suomen kielen lempisanansa ovatkin sisu ja kalsarikännit. Sellaiset sanat ja asiat, joita ei omassa kulttuurissa ole, ovatkin kiinnostavinta opiskellessa uutta kieltä ja kulttuuria.

Tunnit ovat olleet hyvin opettavaisia myös opettajalle. Harvemmin tulee miettineeksi, tiedäkö oikeastaan itseään, mitä sanat kuten salo, seita ja kekri, oikein tarkoittavat. On välillä pysähdyttävä miettimään, mitä lainet oikeastaan sanovat (liplattavat) tai mikä ääni lehdistä pääsee kun ne tippuvat puusta (havina). Entä mikä onkaan puunkuoren nimi suomeksi (kaarna). Tai miten käännän sanan hevонkuusi englanniksi ja mitä tämä sana oikeastaan ylipäättään tarkoittaa. Joka tunti tulee itselle tunne, että suomen kieli on mahtavaa, koska se on niin rikasta. Opiskelijoille tuo tunne kielen eri muotojen ja moninaisten sanojen viidakossa on ehkä ennemmin päinvastainen. Suomen kielen oppiminen on ollut heistä haastavaa ja kieli on heistä jopa omituista. Heistä on kuitenkin hienoa, kun voi käyttää suomen kieltä. Suomesa asuminen on heistä hauskaa, vaikkakin kylmää, luonto on kaunista ja ihmiset rentoja. Joka päivä oppii jotain uutta tästä pohjoisesta kulttuurista!

YHTEISÖPEDAGOGI (YLEMPI AMK) -OPISKELIJAT TULEVAISUUKSIA TUTKIMASSA STM:N AVUSTUSOHJELMASSA

Teksti: Päivi Rainò ja Mira Roine (Silta-Valmennusyhdistys ry)

Merja Kylmäkoski ja Pia Lundbom (Humanistinen ammattikorkeakoulu) | Kuvat: Franco Figari

Yhteisöpedagogi (ylempi AMK) -opintojen keskeinen tavoite on opiskelijoiden yhteisöjen kehittämiseen tähtäävän osaamisen syveneminen ja vahvistuminen. Ennakointiosaaminen on yksi kehittämisopintojen osa-alue. Opiskelijat työskentelevät pääosin järjestö- ja nuorisotyössä, siksi työelämäyhteistyö Silta-Valmennusyhdistyksen kanssa lähti luontevasti alkuun.

Sosiaali- ja terveysministeriö (STM) käynnisti vuonna 2017, itsenäisyytemme 100-vuotisjuhlavuoden kunniaksi, kolme ylimääräistä avustusohjelmaa yleishyödyllisten järjestöjen kehittämis- ja levittämishankkeita varten. Ohjelmien läpäiseviksi teemoiksi valikoituivat kansalaisten yhdenvertaisten osallistumismahdollisuuksien, sosiaalisen hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen sekä syrjäytymisvaarassa, haasteellisissa elämäntilanteissa elävien henkilöiden työ- ja toimintakyvyn tukeminen. STEA:n (Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskuskuksen) hallinnoimien ohjelmien tavoitteeksi asetettiin myös se, että järjestöt rohkaistuisivat niiden kautta kehittämään itselleen uusia toimintamuotoja ja parantamaan omia toimintavalmiuksiaan uuden vuosikymmenen kynnyksellä.

Toimintakyky kuntoon – avustusohjelma työikäisten toimintakyvyn parantamiseksi, jonka Silta-Valmennusyhdistys ry sai koordinoitavakseen, on yksi kolmesta rahoitettavasta ohjelmasta. Kokonaisuuteen valittiin yli sadan hakijan joukosta 20 hanketta, joissa on tarkoitus innovoida ja toteuttaa uusia tapoja tukea niin työikäisiä, esimerkiksi mielen ja kehon epätasapainotiloista ja sairauksista toipuvia mutta myös esi-

merkiksi sosiaalisista syistä syrjäytyneitä palaamaan takaisin työelämään. Taustayhteisöt edustavat värikästä kimaraa syrjäseuduilla ja yhteiskunnan reunamilla sinnittelevien kansalaisten tukemiseen sitoutuneista järjestöistä omaishoitajiin, Marttoihin ja Miessakkeihin. Kukin hanke seuraa toimiansa tuloksia käyttämällä toimintakyvyn arvioimiseen kehitettyjä mittareita, jollaisia ovat kehittäneet esimerkiksi Työterveyslaitos ja hankeohjelmassa mukana oleva A-klinikkasäätiö.

Suomi 100 -avustusohjelmien valintaan on vaikuttanut yksi Sipilän hallituskauden kärkihankkeista, jonka tavoitteena on lisätä osatyökykyisten mahdollisuuksia palata takaisin työelämään. STEA:n ja STM:n ohjeistus korostaa myös sitä, että rahoitusta saaneiden yleishyödyllisten järjestöjen toivotaan hankkeitten kautta löytävän itselleen aivan uudenlaisia toimintamuotoja. 2020-luvun yhteiskunnalliseen kehykseen sopivia valmiuksia ei kuitenkaan löydy yksittäisten hankkeiden toimintaa havainnoimalla taikka erilaisissa asiakasryhmissä tapahtuneita toimintakyvyn muutoksia kyselyin sondeeraamalla. Siksi Silta-Valmennusyhdistyksen koordinaattorit kääntyivät avustusohjelman käynnistyttyä Humanistisen ammattikorkeakoulun yhteisöpedagogi (ylempi AMK) -koulutusohjelman puoleen, koska sen opetussuunnitelmaan sisältyy muutosprosesseihin valmistava, tulevaisuussuuntautunut kehittämistyö.

Syksyllä 2018 aloittanut, 42 ylempää AMK -tutkintoa suorittavaa yhteisöpedagogiopiskelijaa ovat ensimmäinen ryhmä, joka keskittää voimansa tulevaisuuksien tutkimuksessaan yhden, mutta laajasti järjestöihimme liittyvän työelämäkohteen

tulevaisuuspolkujen ja maailmantilan arvioimiseen. Tietoa järjestöjen ja tulevaan toimintaan 2020-luvulla vaikuttavista edellytyksistä seulotaan mm. laajan, eDelfoi-menetelmällä tehtävän kyselyn avulla. Sen kautta kymmenet Toimintakyky kuntoon -avustusohjelmassa toimivien taustajärjestöjen vaikutuspiiriin verkottuneet asiantuntijat haastetaan kuvaamaan järjestöjen tulevaisuuspolkuja. – Uudella vuosikymmenellä odottaviin mahdollisiin maailmoihin liittyvä tulevaisuustiedon keruu lienee ensimmäinen STEAn toiminnan aikana tehty, ja tuloksia voidaan odottaa saatavaksi vasta uuden hallituskauden jo alettua alettua.

Hallitukset ja opiskelijat vaihtuvat mutta Humakin ja järjestöjen yhteinen kehittämistyö jatkuu.

LÄHTEITÄ:

A-klinikkasäätiö 2018. Tietopuu. PARADISE24 – kysely toimintakyvyn vaikeuksien kartoittamiseen. Viitattu 15.12.2018. <https://tietopuu.a-klinikkasaaatio.fi/tutkittua/paradise24fin>.

Humanistinen ammattikorkeakoulu [2018]. Yhteisöpedagogi, ylempi koulutus. Opetussuunnitelma 2018–2024. Viitattu 15.12.2018. <https://wiki.humak.fi/display/OS/Humakin+opetussuunnitelmat####>.

Silta-Valmennusyhdistys ry 2017. Toimintakyky kuntoon. Viitattu 15.12.2018. <http://www.toimintakykykuntoon.fi/>.

Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskusku (STEA) 2017. Diasarja ”Suomi 100 -avustusohjelmat”. Viitattu 15.12.2018. <https://www.stea.fi/documents/2184241/2579445/STEA+-HakuPaalla+2017+Suomi100avustusohjelmatC.pdf/313d43af-a081-3263-4b26-36dc4c54cf79>.

Sosiaali- ja terveysministeriö 2017. Sosiaali- ja terveysministeriön päätös. STM:n Suomi 100 -avustusohjelmiin liittyvä avustusten jako. Viitattu 15.12.2018. <https://stm.fi/ajankoh-taista/paatos?decisionId=0900908f805402c2>.

Sosiaali- ja terveysministeriö 2018. Osatyökykyisille tie työelämään. Viitattu 15.12.2018. <https://stm.fi/hankkeet/osatyokykyisyys>.

Työterveyslaitos 2018. Kykyviisari työ- ja toimintakyvyn tukena. Viitattu 15.12.2018. <https://sivusto.kykyviisari.fi/>.

Valtioneuvosto [n.d.]. Hallitusohjelman toteutus. Hyvinvointi ja terveys. Viitattu 15.12.2018. <https://valtioneuvosto.fi/hallitusohjelman-toteutus/hyvinvointi>

KEITÄ OVAT YHTEISÖPEDAGOGI (ylempi AMK) HAKIJAT?

Teksti: Merja Kylmäkoski | Kuvat: Emilia Reponen

Humakin yhteisöpedagogi (ylempi AMK) -koulutus alkoi vuonna 2007. Ensimmäisissä ryhmissä valtaosa opiskelijoista oli Humakista valmistuneita yhteisöpedagogeja ja koulutus oli selkeästi heidän jatkokoulutusväylänsä. Vuosien mittaan opiskelija- ja hakijakunta on muuttunut taustoiltaan heterogeenisemmäksi. Vuoden 2016 yhteishausta lähtien hakijoiden taustoista on tehty systemaattisempaa selvitystä.

Kevään 2018 yhteishaussa Humakin yhteisöpedagogi (ylempi AMK) -koulutukseen haki 118 hakijaa, joista 90 oli ensisijaisia. Hakijoiden yleisimmät ammattikorkeakoulussa hankitut pohjakoulutukset olivat yhteisöpedagogi, tradenomi, sosionomi, kulttuurituottaja tai viittomakie-

len tulkki. Näiden lisäksi koulutukseen haettiin tanssinopettajan, liikunnanopettajan, opinto-ohjaajan, musiikkipedagogin, muotoilijan ja käsi- ja taideteollisuuden AMK-tutkinnoilla. Ammattikorkeakoulutaustaisten lisäksi hakijoissa oli yliopistossa kandin tai maisterintutkinnon suorittaneita.

Keväällä 2018 kaikista hakijoista noin 44 prosenttia oli koulutustaustaltaan yhteisöpedagogeja, mistä voidaan päätellä koulutuksen tavoittaneen melko hyvin sen ensisijaisen kohderyhmän eli yhteisöpedagogihakijat. Vuoden 2017 yhteishakuun verrattuna yhteisöpedagogihakijamäärä on hieman laskenut. Tuolloin 50 prosenttia kaikista hakijoista oli yhteisöpedagogeja. Vuonna 2016 heitä oli noin 36 %. Numerallisesti tarkastellen 2016-2017 yhteishakuihin verrattuna kulttuurituottajataustaisten hakijoiden määrä on puolittunut ja sosionomitaustaisten hakijoiden määrä pysynyt ennallaan. Hakijamääriin suhteutettuna muutokset eivät kuitenkaan ole merkittäviä eikä niistä voi päätellä koulutuksen vetovoimassa tapahtuneen muutosta. Yliopistotaustaisten hakijoiden määrässä (13,5 %) on laskua 2017 yhteishakuun verrattuna, jolloin heitä oli 16 % kaikista hakijoista 2017. Tätäkään muutosta ei voitane pitää merkittävänä etenkin, kun koulutuksen ensisijainen kohderyhmä ei ole yliopistokoulutuksen suorittaneet hakijat.

Uutena hakukelpoisuuden antavana koulutuksena mukaan otetut tradenomit ovat löytäneet hyvin koulutuksen: yhteensä 14 % prosenttia kevään 2018 hakijoista on tradenomitaustaisia. Tätä selittää osin, että MAMKin/XAMKin yhteisöpedagogi (ylempi AMK) -koulutuksessa on jo aikaisemmin ollut tradenomi hakukelpoinen tutkinto. Vaikka tradenomi on Humakissa uusi hakukelpoisuuden antava tutkinto, niin se ei ole uusi asia yhteisöpedagogikouluttajakentällä.

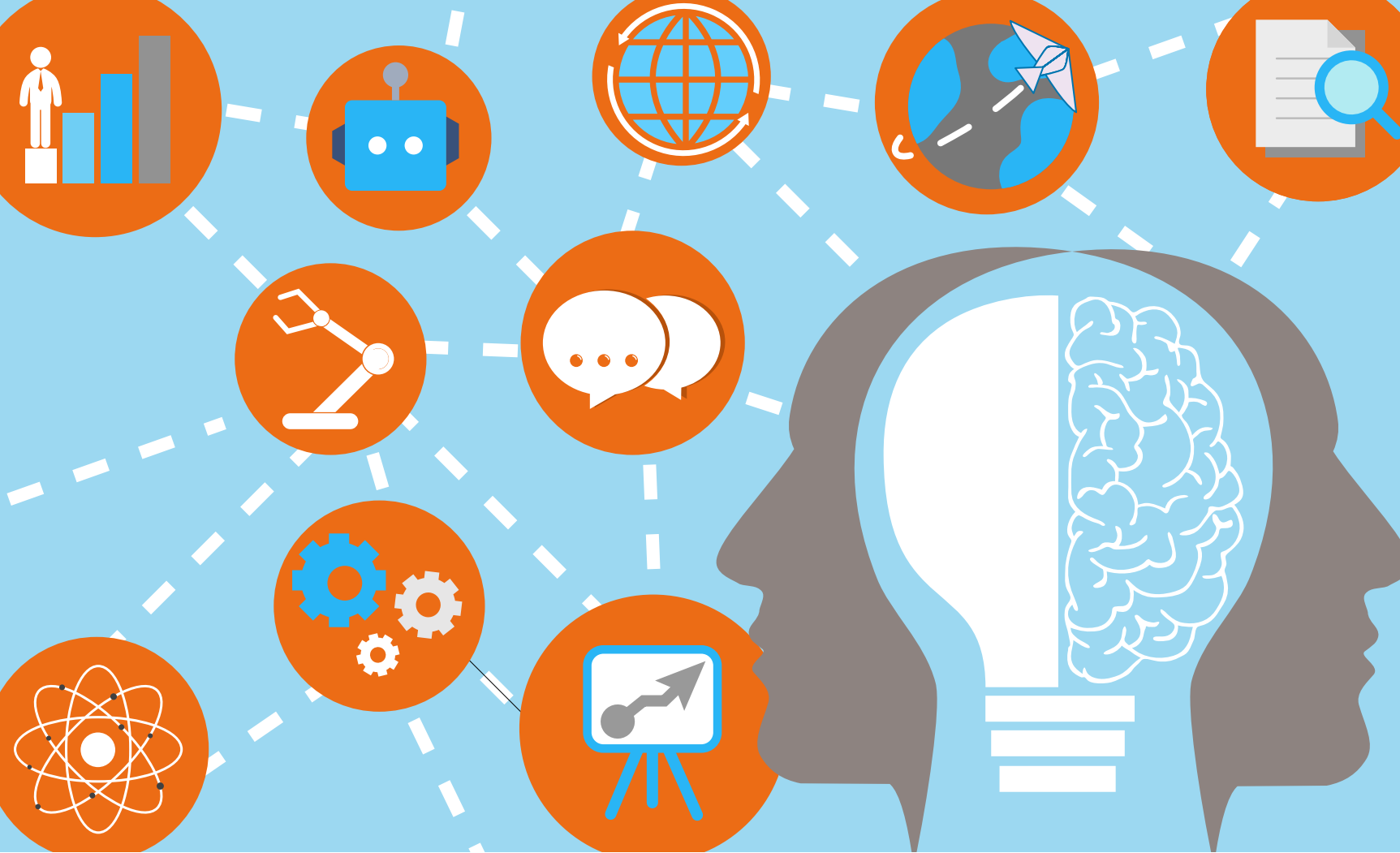
Yhteisöpedagogitaustaisista hakijoista noin 79 % on Humakin alumneja. Seuraavaksi eniten hakijoissa oli MAMKissa/XAMKissa yhteisöpedagogikoulutuksen suorittaneita. Hakijoiden joukossa oli myös Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulusta/Centriasta ja Noviaasta valmistuneita yhteisöpedagogeja (AMK). Vuoden 2017 yhteishakuun verrattuna eri oppilaitoksista valmistuneiden yhteisöpedagogien osuus yhteisöpedagogihakijoista on pysynyt ennallaan.

Aikaisempina vuosina ei ole tehty vertailua hakijoiden asuinpaikkojen osalta. Tässä syystä käytettävissä ei ole vertailuaineistoa aikaisemmista yhteishauista. Aikaisempien valintakokeiden perusteella on kuitenkin olemassa hiljaista tietoa hakijoiden kotipaikkakunnista.

Kevään 2018 yhteishaun hakijoista kahta lukuun ottamatta kaikki asuivat Suomessa. Näiden kahden hakijan osalta ei ole täsmällistä asuinpaikkakuntatietoa eikä tietoa hakijan äidinkielestä. Muiden koulutukseen hakeneiden asuinkunta on Suomessa. Luonnollisesti tässäkin joukossa voi olla äidinkielenään jotakin muuta kieltä kuin Suomea puhuvia. Ainakin kolmessa tai neljässä aikaisemmassa yhteishaussa on ollut hakijoita, joiden äidinkieli ei ole ollut suomi. Määrällisesti näitä hakijoita ei ole ollut montaa.

Keväällä 2018 hakijoita oli kaikkiaan 46 asuinkunnasta. Eniten hakijoista oli Helsingistä, Espoosta ja Vantaalta. Aikaisempien vuosien tapaan, valtaosa hakijoista on kotoisin Uudeltamaalta (56 % kaikista hakijoista). Lähes 70 % hakijoista asuu Tampereen eteläpuolella.

Kolmen viimeisimmän yhteishaun hakijatilastojen vertailu ei tuota yllätyksiä. Hakijamäärä on vakiintunut noin 120 hakijaan ja ensisijaisen hakijoiden määrä noin 90. Keskimääräinen hakija on Humakista valmistunut yhteisöpedagogitaustainen Uudellamaalla asuva nainen. Yhteisöpedagogikoulutuksesta valmistuneiden jälkeen seuraavaksi yleisimmät hakijat ovat tradenomi-, sosionomi- ja yliopistotaustaisia. Kevään 2018 yhteishaussa ensimmäistä kertaa hakukelpoisuuden antanut tradenomikoulutus nousee sekä sosionomihakijoiden että niukasti yliopistotaustaisten hakijoiden ohi toiseksi suurimmaksi hakijaryhmäksi. Yliopistotutkinnon suorittaneista hakijoista valtaosalla on humanististen tieteiden (Huk/FM) tai kasvatustieteen tutkinto. Tältäkin osin kevään 2018 yhteishaun hakijatilasto seuraa kahden edellisen kevään tilastoja.

MIKÄ DIGIKAMPUS ON?

- Se on yhteistä työtä digioppimisen edistämiseksi

Teksti: Päivi Timonen

Humanistisessa ammattikorkeakoulussa Humakissa on jo joitakin vuosia ollut käytössä termi digikampus. Humakin strategiassa 2020 Digikampus nähdään digitaalisessa ympäristössä tapahtuvan oppimisen, harjoittelun ja työn ympäristönä. Tässä lyhyessä pohdinnassa katselen digikampusta verkkopedagogin silmin.

Mikä se digikampus siis on? Se on verkko-oppimisen ja –työskentelyn ympäristö. Se on yhteisöllistä oppimista verkkoympäristöissä ja opintojen sisäisen viestinnän ympäristö. Digikampus on kirjaston ja opintoasiain digitaaliset palvelut, arvioinnit opintokorteissa ja se on valmentajien kanssa käytävien online-kehityskeskustelujen pitopaikka. Digikampus on siis oppimista digitaalisessa ympäristössä. Digikampuksella on koko Humakin väki, niin opiskelijat kuin henkilökunta sekä HUMAKOn opiskelijatutorit, ovat tavoitettavissa digitaalisesti. Digikampus on myös yhteistä työtä digioppimisen edistämiseksi (Kuvio 1).

Digikampus voidaan nähdä eri tavoin. Osa opintojaksoista toteutetaan kokonaan verkko-opintoina. Tällöin digitaalinen ympäristö on luonteva ympäristö opintojakson sisäiselle viestinnälle, oppimisaktiviteeteille ja -tehtäville sekä yhteydenpidolle. Digikampus on siis ennen kaikkea verkko-oppimisympäristö kaikille Humakin opiskelijoille. Verkossa toteutettava opintojakso voi sisältää lähiopetuksen reaaliaikaisina webinaareina. Reaaliaikaisen lähiopetuksen kesto voi vaihdella muutamasta tunnista päivään tai kahteen peräkkäiseen webinaaripäivään. Perinteinen lähiopetus ei ole poistumassa, mutta sen rinnalle on noussut uusia oppimisen tapoja.

Verkko-oppimisympäristö voi lähiopetuksessa olla opintojakson intranet, tällöin opintojaksoa koskevat aineistot ja oppimateriaalit jaetaan sekä säilytetään verkkoympäristössä. Lähiopetuksen oppimistehtävät saatetaan myös palauttaa sinne. Lähiopetuksessa voidaan käyttää digitaalista teknologiaa oppimistehtävien työstämisessä. Esimerkiksi YAMK-opiske-

Kuvio 1. Digiitiimin vastuualueen näkökulmasta: digikampus on yhteistä työtä digioppimisen edistämiseksi

lijat tekevät yhteisöpedagogitutkinnon opinnäytetöiden esittelyistä pitchausvideot.

Digikampus sisältää monipuolisesti erilaisia digitaalisia ympäristöjä osaamistavoitteiden saavuttamiseksi. Näitä digitaalisia ympäristöjä voivat olla harkitusti myös sosiaalisen median palvelut ja ohjelmat tai vaikkapa mobiilisovellukset. Työelämässä tarvittavaa digikyvykkyyttä tuleekin kehittää opintojen aikana.

Digikampuksella opiskelijat oppivat pedagogisesti eri tavoin suunnitelluilla verkko-opintojaksoilla, joissa toivottavasti taustalla on Humakin valmennuspedagogiikka digitaalisiin ympäristöihin sovitettuna. Digikampuksen toiminnot saattavat näyttäytyä Humakin yhteisöpedagogi, kulttuurituottaja, tulkki -koulutuksissa ja toteutuksissa hyvinkin erilaisina.

Minua viehättävät myös digitaalisessa ympäristössä oppimisessa opiskelijoiden tasa-arvoiset mahdollisuudet osallistua ja opiskella. Opiskelijoilla on oikeus opiskella ja osallistua myös digitaalisesti järjestettyyn reaaliaikaiseen lähiopetukseen. Jotta verkko-oppiminen olisi laadukasta, tarvitaan innovatiivisia verkkopedagogisia toteutuksia. Tarvitaan entistä monipuolisempia yhteisöllistä reaaliaikaista oppimista tukevia teknisiä ympäristöjä. Nykyisten videokokousten kaltaisia

oppimisympäristöjä voidaan toki monipuolisesti käyttää opetuksessa ja opiskelussa. Tärkeintä on, että oppimiselle asetetut tavoitteet ja tavoiteltu osaaminen saavutetaan laadukkaan verkko-oppimisen pedagogisen toteutuksen avulla yhtä lailla kuin perinteisenkin.

SUURTEN VERKKO-OPINTOJAKSOJEN MAHDOLLISUUDET JA RAJOITUKSET

Teksti: Pia Lundbom & Arto Lindholm

Humakissa päätettiin kokeilla vuoden 2018 syksyllä aivan uudenlaisia verkko-opintopaketteja. Avasimme Kehittämistyön menetelmien (5 op) ja Tutkimuksellisen kehittämistoiminnan (5 op) opintopakettot kaikille Humakin opiskelijoille. Opintopaketoille ilmoittautui 243 opiskelijaa, joista livewebinaareihin osallistui noin 130 ja muut tallenteiden kautta. Opettajina toimivat lisäksemme lehtorit Minna Hautio ja Zita Kóbor-Laitinen. Tässä artikkelissa tarkastelemme opiskelijapalautteen avulla, miten suuret webinaarikurssit mielestämme kannattaa järjestää. Opiskelijapalautte on koottu Kehittämistyön menetelmät -opintopaketin lopuksi.

OPINTOJAKSOJEN TOTEUTUS

Molemmilla opintopaketoilla järjestettiin viisi alkuiltaan sijoitettava nelituntista webinaaria. Opintopaketit toteutettiin palautetta täsmälleen annettuun aikarajaan mennessä, ja verkkotentin sulkeutuivat juuri silloin, kun oli ilmoitettu. Tiedottamisesta huolimatta sääntöjen tiukkuus tuli monille opiskelijoille

yllätyksenä - toisaalta monet arvostivat täsmällisiä palautusaikarajoja. Lähes kaikkia tekniikan suuria mahdollisuuksia hyödynnettiin webinaareissa, jotta ne olisivat monipuolisia ja kiinnostavia.

Webinaarit toteutettiin Adobe Connect Pro -ohjelmalla (jatkossa AC), koska ohjelmalla on paljon etuja verkko-opetuksessa myös hyödynnettäviin Zoomiin tai Collaborate Ultraan verrattuna. AC-webinaarit ryhmätoimintana on mahdollista teknisesti valmistella hyvin pitkälle etukäteen. AC-webinaareihin voidaan sisällyttää valmiiksi tallennettuja videoita, esimerkiksi aikaisempia opetuksia tai YouTube videoita.

AC-tallenteita voi helposti editoida, nimetä, poistaa ja tallenteen voi laittaa opetuksessa olevien taukojen ajaksi pauselle. AC:lla on helppo tehdä äänestyksiä, näkymän voi säätää haluamukseen ja ryhmätyöt onnistuvat. Kuvan laatu ei tosin ole yhtä hyvä kuin Zoomissa.

PALAUTE

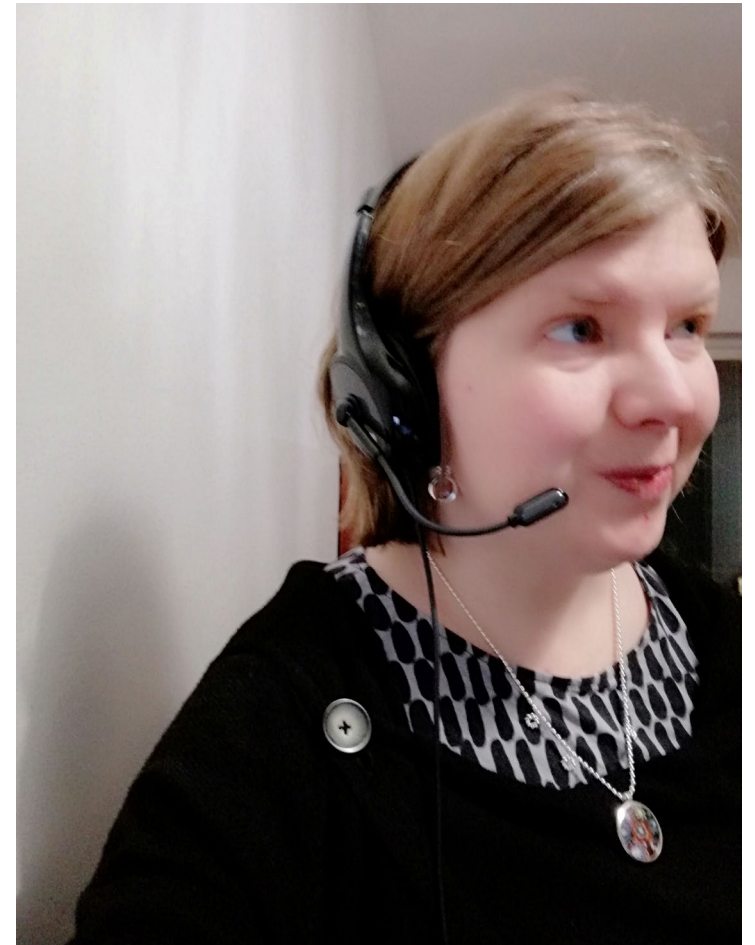
Opintopaketin palaute oli jakautunut: puolet opiskelijoista piti webinaaritoteutuksesta enemmän kuin luokahuoneopetuksesta ja toinen puoli oli päinvastaista mieltä (ks. kaavio 1). Positiivinen palaute liittyi usein käytännöllisyyteen ja miellyttävyyteen: matkoja ei tarvita, kotona pystyy keskittymään paremmin ja tallenteelta voi kerrata asioita. Webinaarien nähtiin valmentavan tulevaisuuden tekniikkaan ja työelämään. Monet olivat yllättyneitä, kuinka hyvin tekniikka toimii ja jopa ryhmätyöt verkossa onnistuvat. Webinaarit kuormittavat vain vähän ympäristöä ja ilmastoa, koska ne eivät edellytä matkustamista.

Kriittisin palaute liittyi pelkoon, että kasvokkaiset kohtaamiset korvautuvat kokonaan verkko-ympäristöllä, vaikka olisi valittu päivätoimitus monimuotoitototeutuksen sijasta. Monivalintakysymyksiin perustuva verkkotentin sai myös kriittistä palautetta. Monet tulkkiopiskelijat katsoivat, että opetusta ei ollut suunniteltu heidän tarpeitaan varten. Muutama opiskelija kertoi, että on vaikeampi keskittyä kotona kuin koulussa. Webinaarin kesto, 4 tuntia, oli monen mielestä turhan pitkä.

ONNISTUMISEN EDELLYTYKSET

Tärkeimmät onnistumisen edellytykset liittyvät samoihin asioihin kuin luokahuoneopetuksessa. Opettajan aito kiinnostus aiheeseen on kaiken perusta. Erityisen tärkeää verkossa on huolehtia monipuolisesta osallistamisesta, jotta opiskelijoiden keskittyminen ei herpaannu. Äänestykset, pienet tehtävät, ryhmätyöt, haastattelut, videot ja keskustelut ovat erittäin tärkeitä. Tarvittavan tekniikan omaksumiseen ei mene paljoa aikaa.

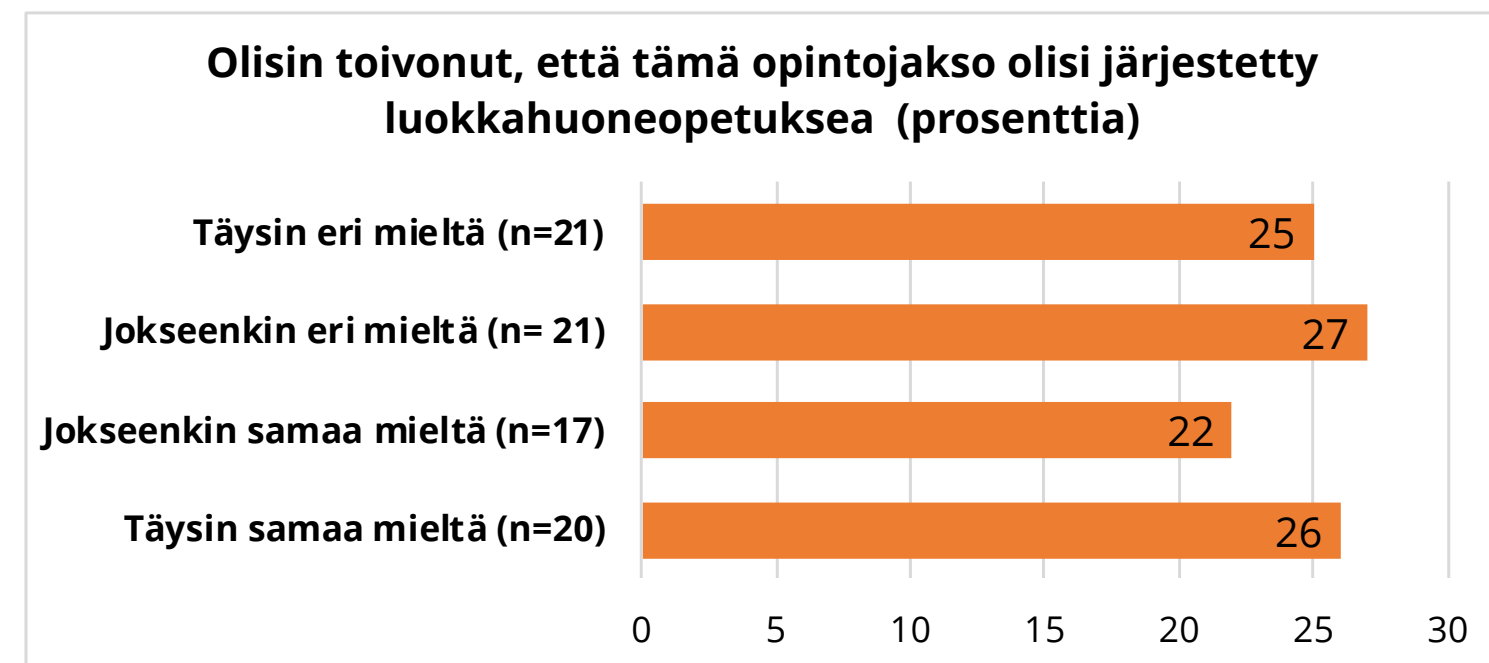
Kaikesta huolimatta näin isossa webinaarikokonaisuudessa ei voitu kokonaan välttää teknisiltä ongelmilta. Yhdellä webinaarilla saimme aikaan lähes täydellisen kaaoksen äänen ja kuvien kakofoniana. Palautteen mukaan tämä oli kuitenkin ”lähinnä hauskaa”: ratkaisevaa ei siis ole virhe sinänsä, vaan se, miten opettajat siihen reagoivat. Opettajan tulee käyttää kuulokemikrofoni-headsetiä ja pitää opetus ympäristössä, jossa äänet eivät kajahtelee kolkosti. Näin isoissa webinaareissa on suositeltavaa, että opettajia olisi kaksi, jotta chat-kysymyksiin ja kommentteihin voi reagoida nopeasti.

Verkossa voi sekä opiskella että opettaa missä tahansa. Humakin käytössä olevat verkko-opetusohjelmat toimivat myös mobiilisti, ja teknisiä ongelmia syntyy melko harvoin. Kuvassa lehtori Pia Lundbom käynnistelee Tutkimuksellisen kehittämistoiminnan opintopakettia.

LOPUKSI

Humakin perinteisiin ja pedagogisiin johtotähtiin kuuluu, että opettajalla ja opiskelijalla on läheinen vuorovaikutussuhde. Verkko-opetusta on kritisoitu usein juuri siitä näkökulmasta, että Humakin keskeisinä arvoina pidetyt kasvokkainen valmennus ja opetus vähenevät. Meidän kokemuksemme isostakin verkkokurssista olivat kuitenkin positiiviset: kyse ei ole pelkästään resurssisäästöistä, vaan pedagogisesta tavasta, joka antaa lisää mahdollisuuksia käsitellä opetettavia aiheita monipuolisella ja intensiivisellä tavalla.

Kuvio 1. Digitiimin vastuualueen näkökulmasta: digikampus on yhteistä työtä digioppimisen edistämiseksi

TOIMIVA WEBINAARI

– Reaaliaikaisten webinaarien maisema verkko-opiskelussa

Teksti: Päivi Timonen

Toimiva webinaari -julkaisussa (Timonen, 2018) nostin esiin reaaliaikaisissa verkkoympäristöissä tapahtuvaa yhteisöllistä oppimista. Mielestäni tarvitaan lisää digitaalisissa ympäristöissä eri tavoin toteutettua yhteisöllistä oppimista. Miksikö? Toimiva webinaari -julkaisussa väitän, ettei ammattikorkeakoulututkinnoissa vaadittavia valmiuksia saavuteta pelkästään itseoppimalla etäoppien (self paced). Tässä kirjoituksessa pohdin webinaareja yhteisöllisen reaaliaikaisen verkko-opinimisen mahdollistajina.

Dialogisuustaitoja tarvitaan yhä digitalisoituneemmissa ympäristöissä tehtävässä työssä. Yhteisöllisen verkko-opinimisen ja reaaliaikaisten digitaalisten kohtaamisten avulla voidaan kehittää tulevan digikyvykkään ammattilaisen vuorovaikutustaitoja. Niitä voi digikampuksella harjoitella muun muassa siten, että verkko-opintojaksojen lähiopetuksia toteutetaan hyvin suunniteltuina reaaliaikaisina webinaareina.

Yhteisöllisen verkko-opinimisen kehittämisen polkuni on kulkenut myös niin, että olen kirjoittanut ajatuksistani ja kokemuksistani Humakin julkaisuissa kuten esimerkiksi Kohti

digikampusta -kirjassa (Timonen 2016). Seuraava kuvio (Kuvio 1.) on tuosta kirjasta. Kuvion vasemmalla puolella näkyy esimerkkejä reaaliaikaisen verkko-opinimisen sisällöistä, kun oppimisen ympäristönä on sama digitaalinen paikka ja oppiminen tapahtuu samanaikaisesti. Verkko-opinimisessa reaaliaikaisuuden tulisi digitaalisessa ympäristössä tarkoittaa yhteistyötä, yhteisöllisyyttä, vuorovaikutusta ja avointa oppimista.

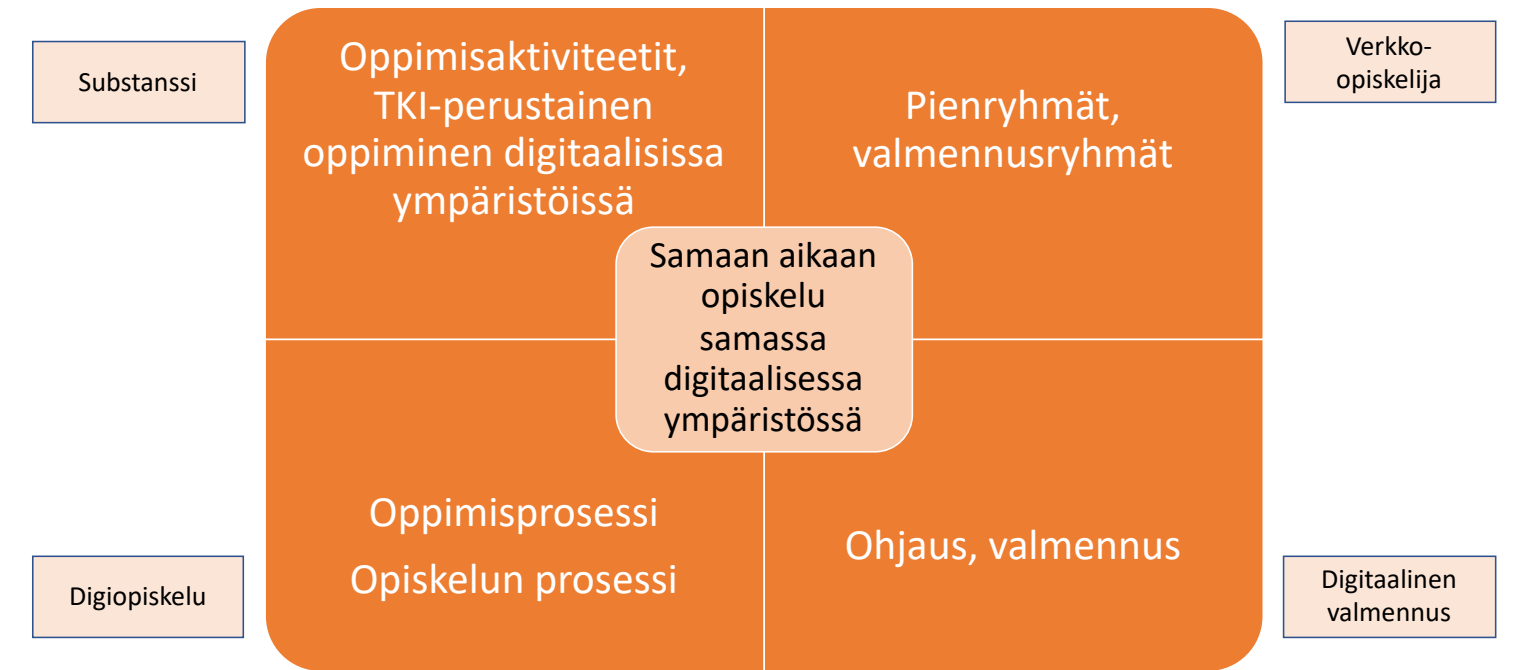
Monipuolisen yhteisöllisen oppimisen toteuttamiseksi tarvitaan uudistuneita reaaliaikaisten webinaarien ympäristöjä ja tekniikoita. Nykyiset webinaariympäristöt mahdollistavat perustoiminnot kuten esimerkiksi sisällön jakamisen tietokoneelta osallistujien katseltavaksi, video-, ääni- ja chat-viestinnän, pienryhmissä työskentelyn ja isojen opiskelijamäärienkin osallistumisen. Tulevaisuudessa tarvitaan kuitenkin vielä monipuolisempia mahdollisuuksia suunnitella ja toteuttaa yhteisöllistä oppimista digitaalisissa ympäristöissä (Ks. kuvio 2).

Humakissa myös verkko-opinimisessa taustakehikkona on valmennuspedagogiikka. Olen pohtinut digitaalisissa ympä-

Päivi Timonen, 16.6.2018

Kuvio 1. Reaaliaikainen verkko-opiniminen digitaalisessa ympäristössä

Päivi Timonen, 2018

Kuvio 2. Reaaliaikaisen digitaalisissa ympäristöissä toteutettavan valmennuspedagogiikan maisemointia

ristöissä toteutettavaa yhteisöllistä valmennuspedagogista verkko-opiskelua ja jäsentänyt sitä kuviossa 3. Jäsenyyksen keskiössä on opiskelu digitaalisessa ympäristössä, jossa opiskelijat ovat läsnä samanaikaisesti ja reaaliaikaisesti (Timonen 2016, 34). Digitaalisessa valmennuspedagogisessa jäsenyyksessä (Kuvio 2) olen pyrkinyt huomioidaan verkko-opiskelun polun suunnittelun, toteutuksen ja digitaalisen oppimisen sekä koulutusalan substanssiin kuuluvat autenttiset työelämän digitaaliset ympäristöt.

Testasin kuvio 2:n sisältöä muutaman kollegani kanssa keskustellessani (10.9.2018) Esiin nousi nousi muun muassa huomio, että vaikka oppimisprosessi on kokonaisvaltainen, kuviossa se on sijoitettu vain yhteen lokeroon. Kuviossani ovat myös ohjaus ja valmennus omana osionaan, vaikka ne jatkuvat koko opintojen ajan/läpäisevät koko opiskeluprosessin. Osa kuvion 3 sisällöistä kuuluu kaikkeen oppimiseen, ei pelkästään reaaliaikaiseen, vastaan. Mutta reaaliaikaisen verkko-opinimisen suunnittelu ja toteutus ei ole kaikille valmentajille tuttua ja helposti unohtuu esimerkiksi se, että opiskelijat tarvitsevat työelämän digitaalisia oppimis- ja -harjoittelupaikkoja. Niiden löytämiseksi tarvitaan verkostoitumista digitaalisissa ympäristöissä tehtävän työn toimijoiden kanssa.

Keskeiseksi teemaksi Toimiva webinaari -julkaisussa nousee tulevaisuutta ennakoiva ajatus yhteisöllisen reaaliaikaisen oppimisen lisääntyvistä tarpeista. Toisaalta esteitä on niin paljon, ettei reaaliaikaista verkko-opiskelua ole otettu rohkeasti mukaan opintojaksojen toteutuksiin. Jokin on esteenä. Mikä se on? Puuttuuko arvostusta? Onko tietämättömyyttä? Osaamattomuutta? Vai saneleeko jokin rakenne kuten esimerkiksi käytettävissä oleva työaika per opintojakso sen, ettei uskalleta ryhtyä?

LÄHTEET

Timonen, Päivi 2018. Toimiva webinaari. Helsinki: Humanistinen ammattikorkeakoulu. Viitattu 13.11.2018. <https://verkos-sa.humak.fi/toimiva-webinaari-julkaisu-2018/>

Timonen, Päivi 2016. Digikampus ja oppiminen verkkoympäristöissä. Teoksessa Jukka Määttä & Titta Pohjanmäki & Päivi Timonen (toim.) Kohti digikampusta. Helsinki: Humanistinen Ammattikorkeakoulu, 31–45. Viitattu 13.11.2018. <http://www.humak.fi/julkaisut/kohti-digikampusta>

TEHTÄVIEN MÄÄRÄ JA AIKAA VIEVYYS YLLÄTTI, MUTTA ALKUJÄRKYTYKSESTÄ SELVITTYÄNI NAUTIN SUUNNATTOMASTI NIIDEN TEKEMISESTÄ!

– Kulttuurituotannon (AMK) -tutkinnon
valintakoe verkossa

Teksti: Johanna Henriksson & Niila Tamminen

Kulttuurituotannon koulutuksen monimuotototeutus järjestetään kokonaan verkossa syksystä 2018 lähtien. Koska opinnot on mahdollista suorittaa joustavasti paikasta riippumatta, eikä perinteisellä valintakokeella päästy selville hakijan digikyvykkyydestä, päätimme järjestää myös valintakokeen verkossa. Näin pääsimme testaamaan hakijoiden alasuuntautuneisuutta ja motivaatiota täysin uudella, autenttisella tavalla. Lisäksi hakijat tutustuivat alaan jo hakuvaiheessa ja oppiminen alkoi ennen tutkintokoulutuksen käynnistymistä. Kokeilu oli myös linjassa korkeakoulukentällä tapahtuvien valintakoeuudistusten kanssa, joilla pyritään luomaan entistä joustavampia valintamalleja ja uudenlaisia käytänteitä digitaalisuutta hyödyntämällä (ks. kuva 1).

VALINTAKOKEEN VAIHEET

Valintakoe toteutettiin kaksivaiheisena, jossa ensimmäisenä vaiheena oli verkkokurssi. Tehtävät olivat osa laajempaa tutkintoon sisältyvää opintojaksoa, joka antoi hakijoille hyvän kuvan alan perusteista ja verkko-opintojen edellyttämästä opiskelutavasta. Valintakoeverkkokurssilla keskityttiin koko ammattialaa koskevaan läpileikkaukseen, mm. tutustumalla erilaisiin kulttuurituotantoihin ja kulttuurituottajiin, sisällölliseen ja tekniseen tuotantoon sekä tuotannon talouteen ja johtamiseen.

Valintakoeverkkokurssin oppimistehtävien avulla selvitettiin niin alalle soveltuvuutta, kuin hakijoiden kykyä ottaa haltuun verkko-oppimisympäristössä vaadittavia työkaluja ja taitoja, kuten videoiden tekemistä, omien tuotosten jakamista erilaisen pilvipalveluiden avulla ja osallistumista videoneuvotteluun. Valintakoeverkkokurssi toimi siis myös hyvänä alaan ja opintojen toteutustapaan tutustumisena: oppimista tapahtui jo hakuvaiheessa niin sisällön kuin metodologiankin osalta.

Valintakokeen luonteen takia hakijoiden aktiivointia ei voitu toteuttaa erilaisilla sovelluksilla tai pedagogisilla ratkaisilla, kuten ryhmätoilla tai keskusteluilla, joita käytetään osana varsinaisia verkko-opintoja. Tehtävät oli laadittu niin, etteivät ne vaatineet lehtorin läsnäoloa verkkokurssilla. Oppimistehtävien ohjeistuksissa hyödynnettiin niin teksti- kuin video-pohjaisia materiaaleja ja oppimisympäristön PLD-toimintoja (PLD=mukautettu opiskelusuunnittelu), joilla pystyttiin lähettämään automaattiviestejä opiskelijoille. Toimenpiteillä varmistettiin hakijoiden tasapuolinen kohtelu.

Verkkokurssi piti sisällään erilaisia ja erilaajuisia tehtäviä, joilla mitattiin mm. hakijan kykyä jäsentää ja hallita omaa toimintaa, tietoperustan omaksumiskykyä, valmiutta viedä tieto käytännön toimintaan, kykyä analysoida tuottajan toimintaympäristöä ja ymmärtää kulttuurin talouden peruspiirteitä, vuorovaikutustaitoja ja teknisiä valmiuksia.

Hakijat joutuivat myös arvioimaan omaa suhdettaan taiteeseen ja siten myös omaa profiliaan tulevana kulttuurituottajana.

Valintakokeen toinen vaihe oli etähaastattelu, joka toteutettiin videoneuvotteluna. Haastatteluissa testattiin hakijoiden motivaatiota, luovuutta, esitysvarmuutta ja alan tuntemusta sekä varmistettiin I. vaiheen tehtävien omakohtainen tekeminen. Kaikki viestintä hakijoille tapahtui verkossa.

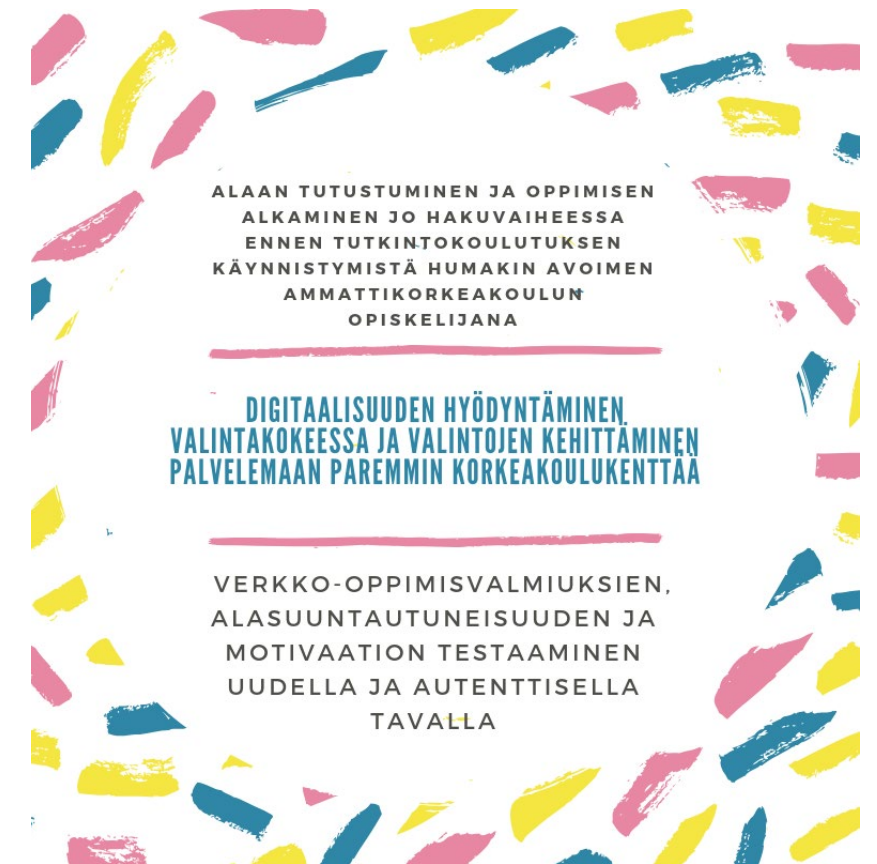
MITEN ONNISTUIMME?

Hakijasta tuli Humakin avoimen ammattikorkeakoulun opiskelija valintakokeen ajaksi. Hyväksytystä suorituksesta sai 3 op avoimen AMK:n suoritukseksi, joka koulutukseen valituilla hyväksiluettiin osaksi tutkinto-opintoja. Tavallisesti avoimen AMK:n opinnot ovat maksullisia, mutta valintakoeurssille osallistuminen oli maksutonta. Edellytyksenä osallistumiselle oli yhteishausa hakeminen Opintopolun kautta ja sitä kautta yleinen hakukelpoisuus sekä tietyt tekniset vaatimukset, kuten tietokone, internetyhteys, mikrofonillinen headset ja web-kameraa. Kaikkien valintakokeen kautta suoritettiin avoimen ammattikorkeakoulun opintopisteinä yli 400 op.

Kevään 2018 yhteishaun tuloksena Humakin kulttuurituotannon koulutuksen monimuotototeutukseen haki ennätysellinen määrä, lähes 500 hakijaa ympäri Suomea. Valintakokeen ensimmäisen vaiheen läpäisi n. 30 % hakijoista, mikä osoitti, että verkkokurssi toimi erinomaisesti suhteessa odotuksiin. Onnistumisen edellytyksiä on koottu kuvaan 2.

Hakijoilta saadun palautteen perusteella valintakoe oli erittäin onnistunut (ka. 4,2/5). Prosessissa oli mukana monta toimijaa kahden vastuuhenkilön lisäksi (hakijapalvelut, viestintä, tietohallinto, arvioitsijat, haastattelijat), joten valintakoe vaati paljon valmistelua ja selkeää työnjakoa eri toimijoiden kesken. Valintakoe paljasti puutteita Humakin verkko-oppimisympäristön soveltuvuudessa valintakoeikäyttöön tietosuojan näkökulmasta. Lisäksi haasteita oli talon sisällä yhden keskitetyn viestintäkanavan käytössä ja verkkokurssin tehtävänantojen aukottomassa tulkinnassa.

Nämä ongelmat ratkaistiin ”lennossa” valintakokeiden aikana sitä mukaa kun niitä ilmeni. Lopussa keräsimme palautetta myös valintakokeeseen osallistuneilta lehtoreilta ja kokemus oli kokonaisuudessaan erittäin kannustava. Positiivisten kokemusten innoittamana suunnitelmissa on jatkaa digitaalisten valintakokeiden kehittämistä edelleen.

Kuva 1. Valintakokeen tavoitteet.

Kuva 2. Valintakokeen onnistumisen edellytykset.

EI NIMEKE KULTTUURITUOTTAJAA PAHENNA!

Teksti: Jari Hofferén

Humanistisen ammattikorkeakoulun ylläpitämä luovien alojen yrityshautomo ja yrityspalvelukokonaisuus Creve on toiminut jo lähes kymmenen vuoden ajan palvelleen luovien alojen yrittäjiä liiketoiminnan suunnittelussa ja käynnistämisessä. Creven toimintaan on osallistunut vuosittain satoja yrittäjyydestä kiinnostuneita, yritystoimintaa käynnistäviä ja jo toimivia

Kulttuurituottaja on paitsi tutkinto-, myös ammattinimike. Kulttuurituottaja –sanaan törmää tapahtumissa, kaupunkien ja kuntien virastokäytävien ovien pielessä, hankkeissa ja erilaisissa muissa projekteissa. Kulttuurituottajan työtä tehdään kuitenkin lukuisien muiden nimekkeiden turvin myös (soveltavan) taiteen vapaalla kentällä ja luovan alan yrityksissä, kuten musiikkiteollisuudessa ja tapahtuma-alan yrityksissä. Millaisia nimekkeitä työelämässä sitten löytyy?

VALINTAKOEHAASTATTELU IKKUNANA TYÖELÄMÄÄN

Alalle hakeutuvat opiskelijat käsittävät kulttuurituotannon sekä hankkimansa tiedon että mahdollisten alustavien kokemustensa perusteella laajaksi ja monipuoliseksi toimintaketäksi. Tämä käy toistuvasti ilmi valintakokeiden yhteydessä. Kulttuurituotannon valintakokeissa pilotoitiin keväällä 2018 digitaalisen tutkinnon yhteydessä monimuoto-opiskelijoiden (jolloin tutkinto suoritetaan työn ohessa) digivalintakoetta. Koe suoritettiin verkkokurssina, johon kuuluu kulttuurituottajahaastattelu-tehtävä.

Hakijan tehtävänä oli etsiä kulttuurituottajan työtä tekevä henkilö ja tehdä hänen kanssaan haastatteluvideo. Analysoimalla suuren hakijajoukon videoita voi kurkistaa sekä alalle pyrkivien käsitykseen kulttuurituotannosta että niihin nimekkeisiin, joiden kautta kulttuurituotantoa harjoitetaan.

Monimuodon valintakokeen ollessa valtakunnallinen, saatiin alueellista edustavuutta sekä kotimaasta että ulkomailta. Videohaastattelutehtävän tehneiden joukosta (noin 150 videota) päätyi tarkemman tarkastelun kohteeksi 125 haastattelua. Niistä määriteltiin sekä haastateltavan työnimeke että mahdollisuuksien mukaan se, toimiiko tuottaja taiteen vapaalla kentällä, yrityselämässä, kolmannella sektorilla vai julkisen kulttuurituotannon parissa. Nimekkeiden kirjosta huolimatta niiden suojissa harjoitettiin kulttuurituotantoa, eikä yhtään videota tämän takia hylätty.

NIMEKKEIDEN VÄRIPALETTI YLLÄTTÄÄ

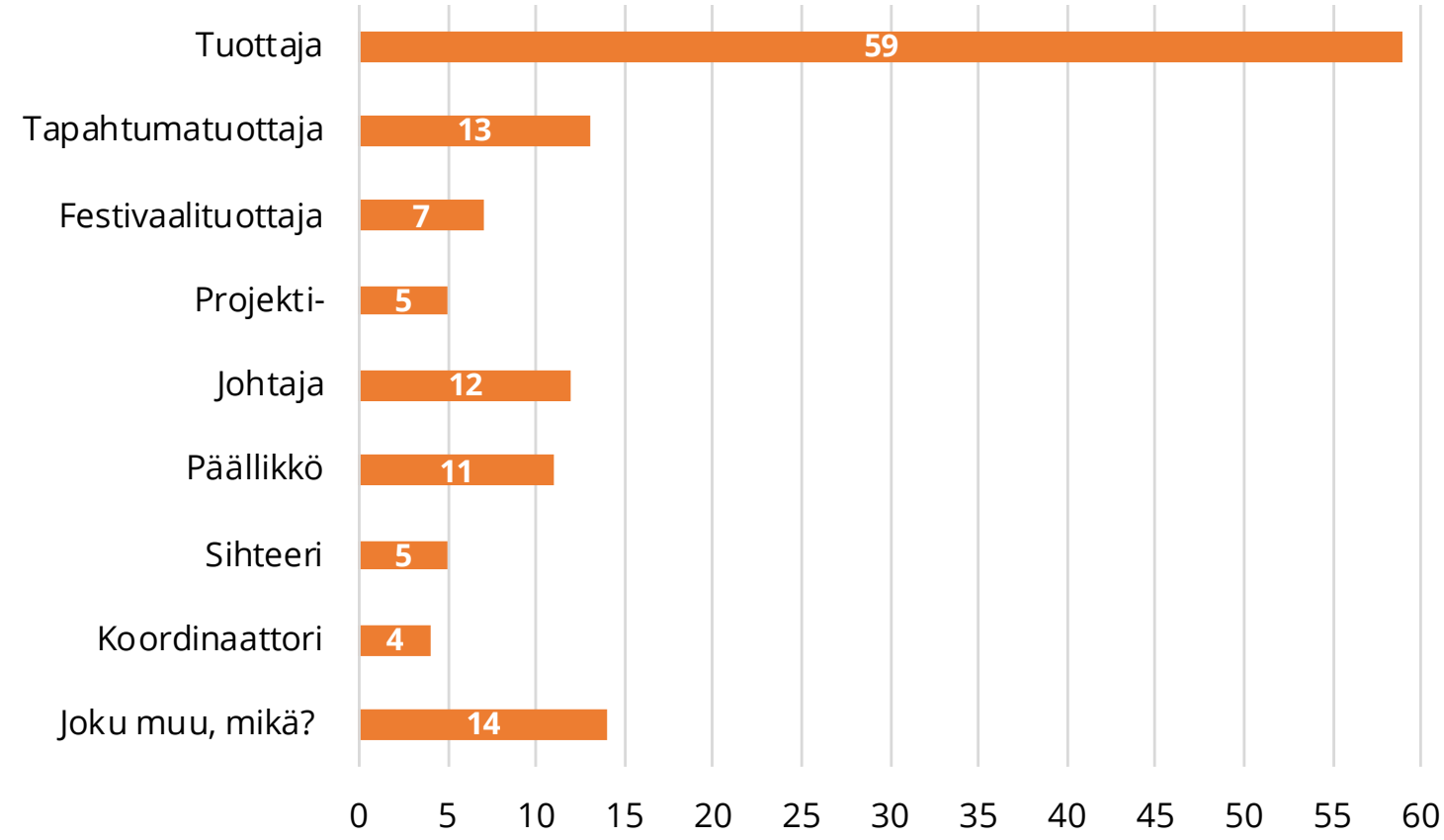
Tarkastelussa kävi ilmi, että 125 haastatteluvideosta löytyi peräti 66 erilaista nimekettä taiteilijatuottajasta toimitusjohtajaan. Kulttuurituottaja-nimekkeellä toimi vain 10 haastateltavaa. Monet nimekkeet ovat kuitenkin hyvin lähellä toisiaan, ja aineistosta pystyykin nopeasti hahmottamaan erilaisia nimekeperheitä. Perhettä määrittäviksi termeiksi valikoituivat sekä useimmin toistuvat asiasanat nimekkeiden yhteydessä että haastateltavan asemaan liittyvät termit. Näille muodostettiin alan toimintaa kuvaavista sanoista verrokkiperheitä. Useimmin esiintyviä sanoja nimekkeissä olivat “tuottaja” ja “tapahtuma”. Verrokiksi poimittiin sanat “festivaali” ja “projekti”. Asemaa osoittaviksi termeiksi valikoituivat yleisyytensä perusteella “johtaja” ja “päällikkö”. Verrokiksi valikoituivat “sihteeri” ja alan toimintaa hyvin kuvaava “koordinaattori”. Erityisesti asemanimekkeiden yhteydessä on tärkeää pitää mielessä, että toimenkuvat ja vastuut vaihtelevat alalla suuresti.

“Tuottaja” -perhe oli ennakoidusti suurin. Siihen mahtui peräti 59 nimekettä, yleisimpänä juuri “tuottaja” (21). Erilaisia tuottajanimekkeitä löytyi yhteensä 17. “Tapahtuma”-perheeseen löytyi 13 jäsentä suosituimpana nimekkeenä “tapahtumatuottaja” (5), johon voidaan lisätä ulkomailta toimiva “event manager” (. “Festivaali”-perheessä vaikuttaa seitsemän jäsentä, yleisimpänä “festivaalituottaja” (2). “Projekti”-perheeseen kuului jäseniä viisi, yleisimpänä “projekti-päällikkö” (2).

Asemaa kuvaavissa nimikkeissä “johtajia” ja “päälliköitä” oli kumpiakin 11, yleisimpinä “toiminnanjohtaja” (3) ja “tuotantopäällikkö” (3). Irrallinen “intendentti” sijoitettiin johtajajoukkoon. “Sihteereitä” löytyi viisi, sihteeristä pääsihteeriin. “Koordinaattoreita” löytyi verrokiksi neljä koordinaattorista tuotantokoordinaattoriin.

Kuriositeettikin löytyi. Nimekettä, josta kulttuurituottajakoulutus Suomessa aikoinaan alkoi, ei löytynyt - kulttuurisihteeri loisti poissaolollaan. Haastatelluissa oli kuitenkin joitakin kunnan kulttuuritoimijoita, joiden työnkuvassa oli myös kulttuurisihteerin tehtäviä. Nimekkeen harvinaisuus ei siis tietenkään kerro julkisen kulttuuritoiminnan yleisemmästä kehityksestä (kuntien kulttuuripalveluista ks. esim. Renko & Ruusuvirta 2016).

Kulttuuriset sisällöt näkyivät - tapahtuma- ja festivaalituotantoa lukuun ottamatta – hajahavaainnoin. Mainituiksi tulivat musiikki, teatteri ja sirkus sekä kategoriassa “muut” kolmen nimekkeen voimin tanssi.

Taulukko 1. Nimekeperheiden yleisimmät nimikkeet.

YRITTÄJIÄ, TOIMIHENKILÖITÄ, VAPAAN KENTÄN TOIMIJOITA

Aineistosta pystyi tietyltä osalta (62 haastattelua) suoraan päättämään, millä sektorilla haastateltava työskentelee. Yksityisellä sektorilla kertoi työskentelevänsä 33 toimijaa, julkisella 20 ja kolmannella sektorilla tai taiteen vapaalla kentällä 9. Löydös tukee alalla toimivien yleistä käsitystä siitä, että kulttuurituottajan työ on parissa vuosikymmenessä levinnyt kaikille yhteiskunnan sektoreille. Kiinnostava on yrittäjien ja yrityksissä toimivien osuus, vaikka otanta onkin pieni. Yksityisellä kaupallisella sektorilla toimivat niin osuuskunnat, freelancerit kuin osakeyhtiömuotoisetkin tuotantotoimijat. Lisäksi taidelähtöiselle kulttuuritoiminnalle löytyy yritys- ja kolmannen sektorin rajapinnassa, taiteen vapaalla kentällä, tekijänsä (vapaasta kentästä ks. Oinaala & Ruokolainen 2013).

Kulttuurituotannon koulutusta tarjoavia oppilaitoksia saatetaan kiinnostaa havainto, että haastatelluista 19 eli noin joka seitsemäs on tutkintoon koulutettu kulttuurituottaja. Humanistisen ammattikorkeakoulun amk-tutkinnon oli suorittanut 12 haastateltavaa eli noin joka kymmenes. Yhdellä toimijalla oli ylempi kulttuurituottajan tutkinto.

Tarkemman analysoinnin ongelma on ilmeinen. Yllä oleva otos on valikoitunut satunnaisuudella, johon vaikuttavat hakijajoukon käsitykset kulttuurituottajuudesta. Näihin puolestaan vaikuttavat ainakin mielikuvat, oma työkokemus,

verkostot ja hakuprosessin aikana käsiin saatu, tuottajuutta määrittelevä valintakoemateriaali. Otosta ristivalottamaan tarvittaisiin sellaista työelämä tutkimusta, jossa päästäisiin riittävän monipuolisesti ja kattavasti toimenkuvatasolle, nimekkeistä puhumattakaan. Toistaiseksi on tyydyttävä suppeampiin, lähinnä oppilaitoksista valmistuneiden työllistymistä kuvaaviin selvityksiin ja tutkimuksiin (ks. Nikoskinen 2010).

LÄHTEET:

Nikoskinen, Elina 2010. Kulttuurituottajana työelämään: HUMAKista valmistuneiden kulttuurituottajien (AMK) työelämään sijoittuminen, koulutuskokemukset ja jatko-opintosuunnitelmat. Teoksessa Humanistisen ammattikorkeakoulun julkaisusarja B, Projektiraportit ja selvitykset 15, 2010, Humanistinen ammattikorkeakoulu.

Oinaala, Anu ja Ruokolainen, Vilja 2013. Vapaan kentän jäljillä. Tutkimus teatterin, tanssin, sirkuksen sekä performanssi- ja esitystaiteen vapaasta kentästä. Cuporen verkkojulkaisuja 20. Kulttuuripoliittisen tutkimuksen edistämissäatiö.

Renko Vappu & Ruusuvirta 2016. Kuntien kulttuuritoiminta lukujen valossa IV. Kulttuuritoiminnan kustannukset 24 kaupungissa vuonna 2016. Suomen Kuntaliitto.

OPINTOVALMENTAJUUS

Teksti: Hanna Putkonen-Kankaanpää

Suomen kielen sana *välittää* pitää sisällään useampia merkityksiä:

- Sähköposteja välitetään henkilöltä toiselle.
- Jotain asiaa voi pitää tarpeellisena tai tarpeettomana: En välitä katsoa.
- Näkemyksistä voidaan keskustella, sovitella, toimia välikätenä.
- Lehtorin työssä toimitaan substanssin välittäjänä.

Olen aloittanut enemmän kuin useita sähköposteja kirjoittamalla aiheeksi: Hei, mitä kuuluu? Toivon, että otsikosta välittyy välittäminen. Toivon, että vastaanottaja klikkaa viestin auki ja ymmärtää, että me lehtorit olemme kaivanneet häntä käytävillä, verkkoalustoilla tai ihan vaan ajatuksissa.

Saimme Humanistisen ammattikorkeakoulun (Humakin) organisaatioon keväällä 2018 uuden tehtävänimikkeen: opintovalmentaja. Opintovalmentajan tehtävänä on välittää opiskelijoista, oppimisesta ja osaamisesta, opiskelijasta kokonaisuutena hiukan enemmän kuin substanssista. Opintovalmentajalle on annettu tähän työaikaa ja hänellä on siihen myös koulutus, joka on päteväyttänyt hänet toimimaan etenkin niiden opiskelijoiden kanssa, joilla on tarvetta erityiseen tukeen ja ohjaukseen.

Vuoden 2019 alkaessa Humakissa on neljä opintovalmentajaa eri alueilla: Helsingissä, Kauniaisissa, Nurmijärvellä ja Turussa. Opintovalmentajat on valittu edustamiensa alojen mukaan: yksi hallitsee kulttuurituotannon, toinen tulkkauksen ja kolmas yhteisöpedagogi-koulutuksen ja neljäs – niin ikään kuuluu yhteisöpedagogeihin, koska kyseisiä opiskelijoita on Humakissa paljon. Humakin organisaation ja kampusten sijainnit tunteva lukija saattaa huomata, että Kuopioon ei ole sijoitettu yhtään opintovalmentajaa. Tilanne on puhuttanut opintovalmentajia jonkin verran. Toistaiseksi on kuitenkin pärjätty sillä, että yhteisöpedagogien erityistä tukea tarvitsevat opiskelijat ovat ottaneet yhteyttä Nurmijärvellä olevaan alan opintovalmentajaan ja tulkiopiskelijat Helsinkiin. Samalla tavalla lukukauden alkaessa tammikuussa 2019 Turun ja Jyväskylän kulttuurituottajaopiskelijat ottavat yhteyttä Kauniaisiiin ja Jyväskylän yp-opiskelijat Turkuun.

Opintovalmentajia voi tavata kampuksilla. Omista asioista on helppoa puhua saman pöydän ääressä. Yhteiseltä ruudulta on helppo tarkastella opintorekisterin opintopisteitä ja myös pohtia myös puuttuvia merkintöjä. Olipa opiskelija siis minkä tahansa alan opiskelija, hän voi aina tarttua paikallisen

opintovalmentajan hihasta kiinni. Usein opintojen edistymisen tai edistymättömyyden syyt ovat vallan muualla kuin substanssissa. Mieltä voivat painaa esimerkiksi taloudelliset vaikeudet tai ihmissuhdeongelmat. Opintovalmentaja auttaa ja kuuntelee parhaansa mukaan ja osaamisen loppuessa hän osaa ohjata muille asiantuntijoille.

Aina ei kampukselle ole kiva, hyvä tai edes mahdollista tulla. Silloin voimme käyttää sähköisiä tapaamislustoja. Humakilla on käytössään hyvin toimivia ja helppokäyttöisiä verkko-ohjelmia, joiden avulla, olivatpa opiskelija ja lehtori missä tahansa, voidaan asioista keskustella kuin oltaisiin samassa huoneessa. Hymy välittyy kuvan avulla, katseet voivat kohdata ja ääni kulkee mikrofoniin kuulokkeisiin. Lämmin kädenpuristus on ainoa, mitä emme voi sähköisesti tavoittaa.

Opintovalmentajien työhön kuuluu puuttuminen olemassa oleviin ongelmiin, mutta tärkeänä osana on ennen kaikkea ongelmia ehkäisevä työ. Toivomme, että opiskelijat ottavat meihin yhteyttä, jos heillä on oppimisvaikeuksia, esteetömään opiskeluun liittyviä kysymyksiä tai jos heillä on tarvetta pohtia mahdollisia luku- ja kirjoitusvaikeuksia ja sitä, miten opinnot saadaan silti sujumaan. Joskus opinnäytetyö tai mitkä tahansa kirjalliset työt eivät suju tai viittomakieli ei kehity toiveiden mukaan. Näistä ja kaikesta muistakin arkeen ja elämään liittyvistä asioista voidaan puhua opintovalmentajan kanssa. Varhainen pulman näkyväksi tekeminen, siihen ottautuminen ja välittäminen johtavat usein huolen hälvenemiseen ja opintojen edistymiseen kohti valmistumista.

Opintovalmentajan kanssa pääsee siis juttusille varaamalla ajan tai jos jokin tehtävä osoittautuu liian kovaksi pähkinäksi, voi sitä tulla miettimään opintopajaan. Jokainen opintovalmentaja on varannut opiskelijoilleen lukujärjestykseen aikoa, jolloin hän päivystää atk-luokassa tai on saavutettavissa verkkoyhteydellä. Pajaan voi tulla kuka tahansa opiskelija pohtimaan tehtävänantoja, saamaan motivaatiota ja tekemään töitään, pariiksi tunniksi kerrallaan tai vain pistäytymään.

Opintovalmentajat ovat vaihtelovollisia. Luvan saatuaan he kuitenkin voivat toimia tiedon jakajina opiskelijoilta lehtoreille ja päinvastoin. Opintovalmentajat eivät ole siis vain opiskelijoita varten. Opintovalmentajat pyrkivät yhdessä lehtoreiden kanssa löytämään ratkaisuja, jotka edistävät opiskelijan opintojen etenemistä. Opintovalmentajat tukevat sekä opiskelijoita että lehtoreita etenkin vaihtoehtoisten suorituspojen löytämisessä.

En väitä, etteivätkö kaikki lehtorit välittäisi opiskelijoista. Aivan varmasti välittävät. Opintovalmentajille kuitenkin on varattu tähän välittämiseen työtunteja. Niinpä toivon, että jos joskus hiukankin kaipaavat jonkun aikaa ja ammattitaitoa, ota matalalla kynnyksellä yhteys opintovalmentajaan.

SUMMERSEMESTER.FI

Teksti: Helka Luttinen

Humakin opiskelijat pystyivät vuosina 2016 - 2018 opiskella kesäisin ammattikorkeakoulujen yhteisen Summersemesteri.fi -portaalin kautta tutkintoon soveltuvia muiden ammattikorkeakoulujen opintoja. Opintojaksot ovat olivat ilmaisia tutkinto-opiskelijoille, vaihto-opiskelijoille sekä avoimen amk:n polkuopiskelijoille.

Summersemesteri.fi- eli Kesäportaalitoiminnassa mukana olevien ammattikorkeakoulujen määrä on vuosien aikana kasvanut 21:stä 23 :een. Kesäopinnoilla on suuri merkitys opiskelijoille, koska kesällä opiskellen voi nopeuttaa valmistumista ja työelämään siirtymistä. Kesäopinnot ovat myös hyvä ratkaisu silloin, kun ei ole kesätyötä tai opintoihin liittyvää harjoittelua.

Kesäportaalin suosio kasvoi vuosi vuodelta. Vuonna 2016 Kesäportaalissa oli tarjolla kaikkiaan 296 opintojaksoa ja vuonna 2017 opintojaksoja oli tarjolla jo 440. Opintopisteitä

suoritettiin Kesäportaalissa vuonna 2016 kaikkiaan 10 251. Vuonna 2017 suoritettujen opintopisteiden määrä oli kohonnut 28 944 op:een. Vuoden 2018 tilastot koko Kesäportaalin tuloksista valmistuvat joulukuussa 2018. Myös Humakin opintojen suorituspäämäärät kasvoivat vuosina 2016 - 2018. Kesäportaalissa Humakin opintoja suorittaneiden opiskelijoiden määrä vuonna 2016 oli 107 ja vuonna 2018 jo 510 opiskelijaa (Kuva 1). Opintojen suorituspäämäärä säilyi 40 % tuntumassa, mikä oli Kesäportaalin opintojen suorittamisen normaalia tasoa.

Kesäportaalin Humakissa suoritettujen opintopisteiden kaksinkertaistui vuosi vuodelta. Vuonna 2016 Kesäportaalissa tuotti Humakille 533 op, vuonna 2017 opintopisteitä tuli 1026 ja vuonna 2018 kaikkiaan 2451 op (Kuva 2).

Humakin ylivoimaisesti suosituin opintojakso Kesäportaalissa oli Johtaminen ja työyhteisötaidot (Kuva 3). Kesällä 2018

opintojakson suoritti peräti 221 opiskelijaa, mikä oli enemmän kuin kesän 2016 tai 2017 Humakin kaikkien opiskelijoiden määrä Kesäportaalissa. Myös Yrittäjyys- ja Moninaisuuden kohtaaminen -opintojaksot ovat olleet Kesäportaalissa suosittuja.

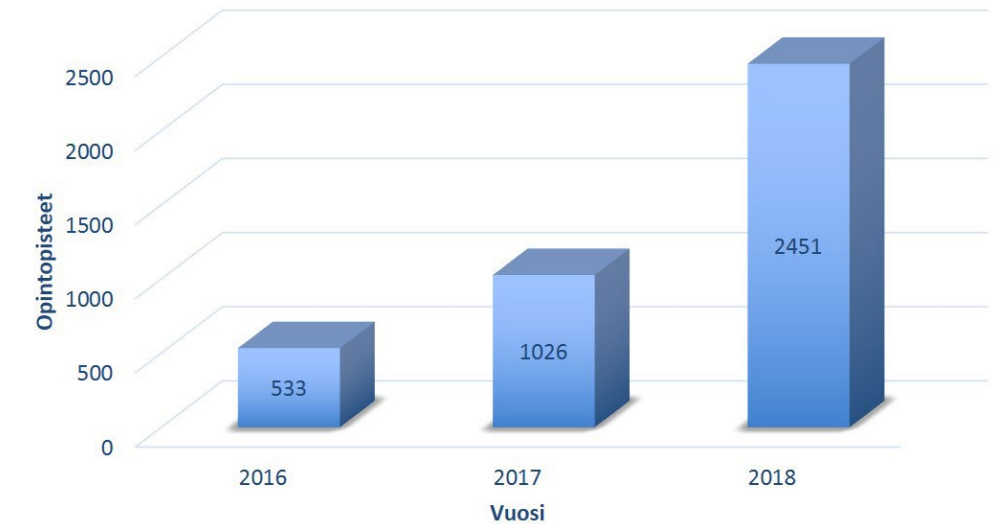
Kesäportaalissa Humakin opintoja eniten suorittivat Turun amk:n opiskelijat sekä pääkaupunkiseudun suurten amk:n opiskelijat. Turun amk on hallinnoinut Kesäportaalialia, mikä näkyi myös Turun amk:n opiskelijoiden aktiivisuudessa Kesäportaalissa opiskeluissa. Nähtävillä oli kuitenkin, että myös muiden amk:n opiskelijoiden aktiivisuus lisääntyi sitä mukaa kuin tietoisuus opiskelumahdollisuuksista Kesäportaalissa lisääntyi.

Summersemesteri.fi- eli Kesäportaalissa oli uuden toimintatavan pilotti, jolla testattiin ammattikorkeakoulujen yhteisen opetustarjonnan toimivuutta ja mahdollisuutta ympärivuotiseen opiskeluun valtakunnallisesti. Lähes kaikki opintojaksot toteutuivat ajasta ja paikasta riippumattomasti verkko-opetuksena.

SummerSemesteri.fi vaihtui syksyllä 2018 ympärivuotiseksi CampusOnline.fi -opetustarjonnaksi. Opiskelijan on nyt mahdollista valita ympäri vuoden opintojaksoja muista ammattikorkeakoulusta ja sisällyttää ne omaan tutkintoon. CampusOnline mahdollistaa opintojaksojen suorittamisen 100-prosenttisesti verkossa.

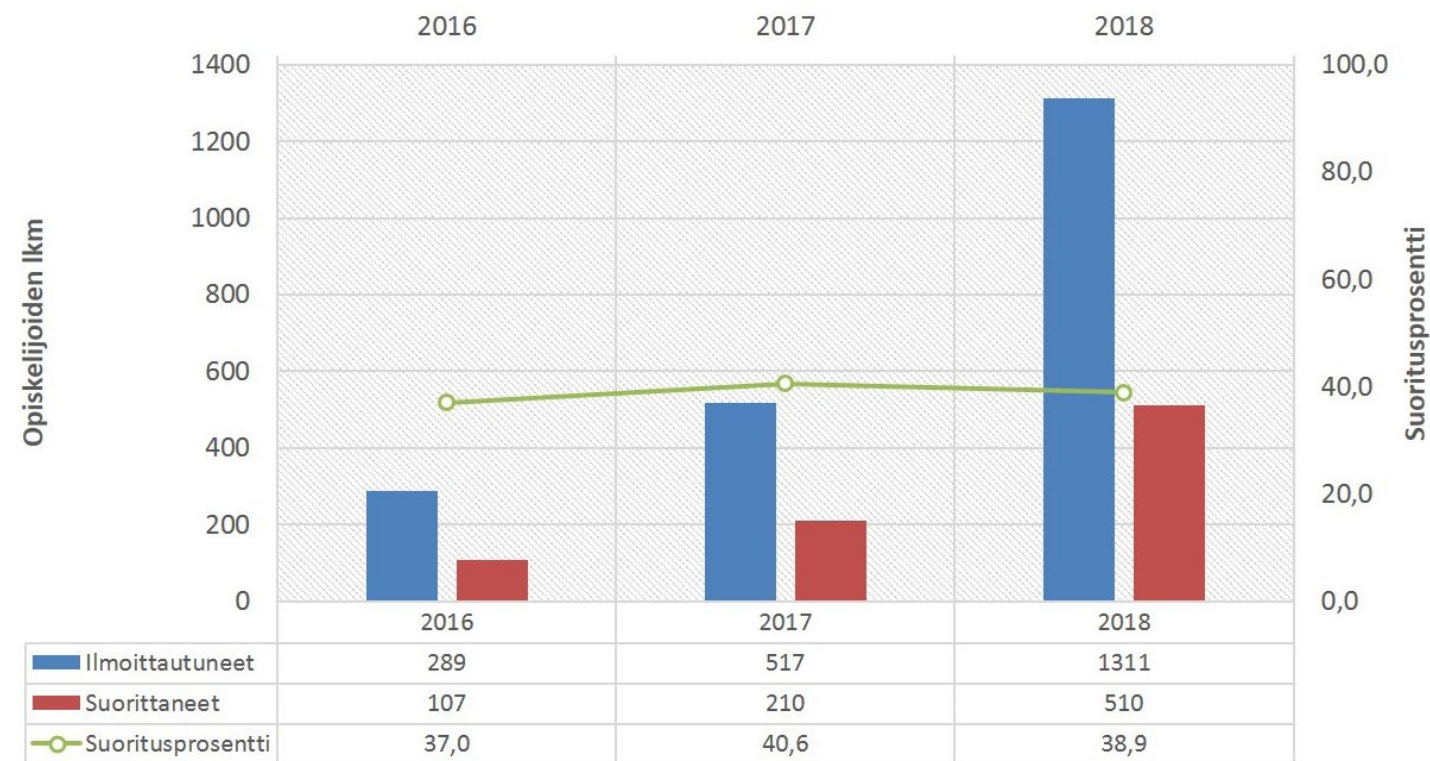
Lisätietoja CampusOnlinesta löytyy portaalissa nettisivuilta: <http://campusonline.fi/>

Kesäportaalissa Humakissa suoritettujen opintopisteet vuosina 2016 - 2018

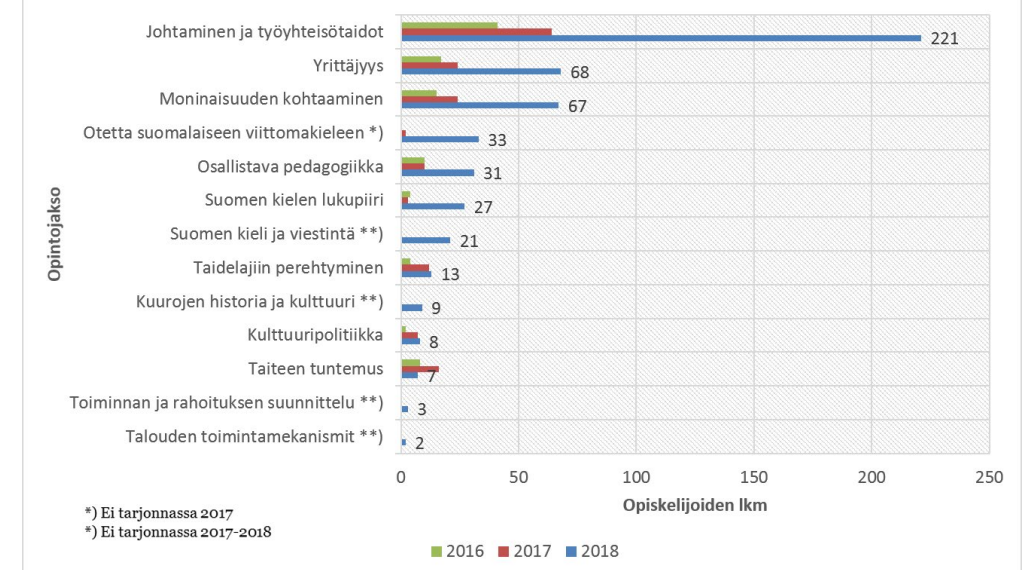
Kuva 2. Kesäportaalissa Humakissa suoritettujen opintopisteet vuosina 2016 - 2018.

Kesäportaalissa Humakin opintoihin ilmoittautuneet ja opinnot suorittaneet opiskelijat 2016 - 2018

Kuva 1. Kesäportaalissa Humakin opintoihin ilmoittautuneet ja opinnot suorittaneet opiskelijat sekä suorituspäämäärä vuosina 2016 - 2018

Kesäportaalissa Humakin opintojaksoja suorittaneet opiskelijat 2016 - 2018

Kuva 3. Kesäportaalissa Humakin opintojaksoja suorittaneet opiskelijat vuosina 2016-2018.

KULTTUURI- TUOTTAJA- KOULUTUKSEN OPETUS- SUUNNITELMAUUDISTUS JA DIGITOTEUTUKSEN KÄYNNISTYMINEN

Teksti: Katri Kaalikoski | Kuvat: Emilia Reponen

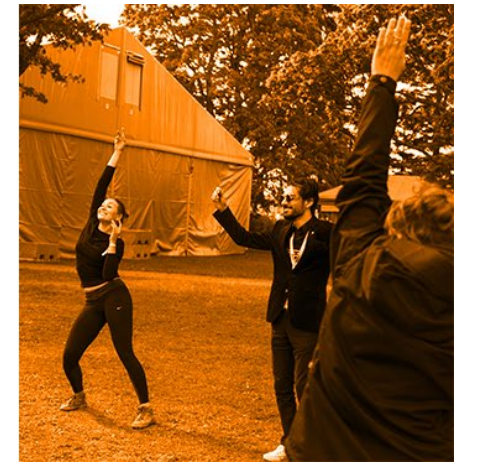
Kulttuurituottaja (AMK) tutkintoon johtavan koulutuksen uudistettu opetussuunnitelma otettiin käyttöön syksyllä 2018. Samaan aikaan käynnistyi ensimmäistä kertaa kokonaan verkkototeutuksena tarjottava tutkintoon johtava monimuotokoulutus.

Kulttuurituottaja (AMK) koulutuksen opetussuunnitelman uudistustyön pohjana toimi Humakin vuonna vuoteen 2020 yltävä strategia. Osana strategian valmistelua tehtiin tuottajuuden ja kulttuurin välittäjätoiminnan vahvuusalan omaa tulevaisuustyötä, jossa täsmennettiin toiminnan painopisteitä ja kirkastettiin vahvuusalan kehittämisen kärkiä strategiakaudelle. Koulutuksen ja TKI-toiminnan painopisteiksi vahvuusosalalla erotettiin kulttuurialan tuottajaosaamisen vahvistaminen, tuottajien monialaisen verkosto-osaamisen lisääminen, luovien alojen liiketoiminnan ja yrittäjyyden edistäminen sekä kulttuurisen osallisuuden vahvistaminen. Kehittämisen kärjiksi nostettiin 1) kulttuurin muuttuvat rahoitusmallit ja uusi yrittäjyys 2) kulttuurituotannon digitaaliset toimintaympäristöt ja uudet teknologiat 3) Osallisuuden vahvistaminen, joukkoistaminen ja uudet tuottajuuden muodot.

Vahvuusalan tulevaisuustyöhön liittyi myös Humakin strategiaan olennaisena osana kuuluva digikampuksen kehittämissuunnitelma, jonka toteuttaminen ajoitettiin samanaikaiseksi opetussuunnitelmauudistuksen kanssa. Tavoitteeksi otettiin koko kulttuurituottajatutkinnon tarjoaminen digitaalisessa oppimisympäristössä verkkototeutuksena.

Opetussuunnitelmaa uudistettaessa oli varmistettava sen soveltuvuus sekä päivätoteutukseen, joka pohjautuu lähiopetukseen, että monimuotototeutukseen, joka perustuu etäoppimiseen ja etäläsnäoloon. Lisäksi koulutuksen oli sovelluttava eri taustoista siihen tuleville opiskelijoille, ensimmäistä tutkintoaan suorittamaan tuleville, jo alalla oleville ja alan vaihtajille. Oli myös otettava huomioon eri polkuja pitkin opintoihin hakeutuvat opiskelijat, tulivatpa nämä sitten yhteisvalinnan kautta, avoimen ammattikorkeakoulun väylä-opinnot suorittaneina tai erillisvalinnan kautta.

Opetussuunnitelman oli mahdollistettava entistä joustavammat opintopolut, tarjottava kouluttautumismahdollisuus valtakunnallisesti asuinpaikasta riippumatta ja ennen kaikkea tarjottava kulttuurituottajakoulutusta, joka vastaa työelämän

muuttuviin tarpeisiin ja ennakoi työelämän muutosta kulttuurialalla ja monialaistuvassa tuottajatoiminnassa.

Uudistettu opetussuunnitelma otettiin käyttöön syksyllä 2018. Opetussuunnitelman uudistukset pohjaavat vahvuusalan kehittämiskärjistä tehtyihin linjauksiin erityisesti ammattillisten opintojaksojen uudistamisen osalta. Muun muassa digitaalisiin toimintaympäristöihin ja muihin toimintaympäristön muutoksiin liittyen opetussuunnitelmaan sisältyy uusia opintojaksoja 35 opintopisteen verran. Myös innovaatio- ja suunnitteluosaamisen sekä liiketoiminta- ja markkinointiosaamisen painotusta on lisätty.

Ensimmäinen kokonaan verkko-opintoina tarjottava kulttuurituottajakoulutuksen monimuotototeutus käynnistyi syksyllä 2018. Koulutukseen saatiin kevään yhteishaussa ennätysmäärä hakijoita. Hakijoita oli 483, joista 263 ensisijaisia. Valintakokeet suoritettiin verkossa ja valintahaastattelut toteutettiin etäyhteydellä. Yhteys aukesi niin Suomen Lappiin kuin Keski-Eurooppaan. Koulutukseen valitut 40 hakijaa aloittivat kulttuurituotannon opinnot elokuussa. Ensimmäiset koulutuksesta saadut kokemukset ovat varsin myönteisiä.

Kehittämisen kärjet ovat strategiakaudella linjanneet tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoimintaa. Vahvuusalan hanketoiminta on laajentunut voimakkaasti ja hankerahoitusta on ollut saatavissa, mikä on osoitus siitä, että tulevaisuustyö on kantanut hedelmää ja tehdyt linjaukset toimivat. Käyttöön otettu uudistettu opetussuunnitelma vahvistaa entisestään koulutuksen ja kehittämistyön yhteyttä ja lisää siten koulutuksen vaikuttavuutta. TKI-toiminta tukee koulutusta ja koulutus TKI-toimintaa aiempaa paremmin ja päästään opetuksen ja kehittämistoiminnan luontevaan integraatioon, joka tuottaa työelämälähtöistä ajantasaista osaamista ja tietoa opiskelijoille ja ammattikorkeakoulun henkilöstölle.

TULKKI-KOULUTUKSEN OPETUS-SUUNNITELMA-UUDISTUS JA KAKSI PROFIILIA

Teksti: Tytti Koslonen | Kuvat: Emilia Reponen

Tulkki (AMK) -tutkintoon johtavan koulutuksen uudistettu, kahteen profiliin jakaantuva opetussuunnitelma otettiin käyttöön syksyllä 2018. Tarkoituksena on tarjota tulkkiopiskelijoille entistä monipuolisempaa osaamista vuorovaikutuksen ja kielellisen saavutettavuuden parissa, sekä mahdollistaa yhä moninaisempiin tehtäviin sijoittuminen työelämässä.

Humakilla on pitkä historia tulkkien kouluttajana ja alan kehittäjänä. Humak on tarjonnut jatkuvasti jo ammatissa toimiville ammatillista täydennyskoulutusta. Opetussuunnitelmauudistuksen myötä uudet kielellisen saavutettavuuden keinot sisältyvät myös uuteen Tulkki (AMK) -tutkintoon. Erityisryhmien lisäksi, esimerkiksi väestön ikääntyessä ja kommunikaatio-ohjausta tarvitsevien määrän kasvettua, uudistuvalla tulkkausalan osaajille on tarvetta. Muuttuva asiakaskunta ja teknologian kehitys tarjoaa tulkeille aiempaa monipuolisempia mahdollisuuksia. Kuurojen asiakkaiden lisäksi tulkkauspalvelut suuntautuvat yhä enenevissä määrin muillekin asiakasryhmille, kuten kuuleville, huonokuuloisille, kuurosokeille, kuuroutuneille, maahanmuuttajakuuroille sekä puhevammaisille. Puhevammaisilla tarkoitetaan kuulevia henkilöitä, jotka eivät arjen kommunikointitilanteissa tule toimeen puheen avulla. Puhevammaisilla on usein myös luku- ja kirjoitusvaikeuksia. Tällaisia henkilöitä voivat olla aivoverenkiertohäiriöön sairastuneet, MS- ja ALS-tautia tai

dementiaa sairastavat henkilöt. Kommunikointivaikeudet voivat liittyä myös lasten kielihäiriöihin, kehitysvammaisuuteen, CP-oireyhtymään tai autismin kirjoon. Vuorovaikutuksen ja kielen tutkimuksessa huomioidaan entistä vahvemmin multimodaalisuus. Olemme aiempaa tietoisempia siitä, kuinka monimuotoisesti kommunikoimme esimerkiksi eleillä, viittomilla, kuvilla, piirroksilla ja kirjoittaen. Uuden opetussuunnitelman keskiössä on, kuinka eri keinoin vuorovaikutuksessa ja tulkkauksessa voidaan hyödyntää erilaisia visuaalisia ja kehollisia keinoja. Tarkoituksena on edistää kaikkien ryhmien kielellistä saavutettavuutta yhteiskunnassa.

Tulkikoulutuksen opetussuunnitelmatyöryhmän jäsenenä oli tarvittavaa sisällöllistä ja maantieteellistä asiantuntemusta omaavia henkilöitä, ja se toimi vahvuusalan yliopettajan johdolla. Työryhmässä oli mukana myös Humakon opiskelijajäsen, jonka työpanos oli tärkeä. Tulkkiopiskelijajäsen toimi tasavertaisena jäsenenä, osallistui keskusteluihin ja kirjoitustyöhön, sekä osallistutti opiskelijakollegansa opetussuunnitelmatyöhön tuomalla heidän palautetta työryhmälle opetussuunnitelmatyön eri vaiheissa. Sen sijaan opetussuunnitelmaprosessin puutteena oli, että Humakin tki-työntekijöiden osallistuminen oli vähäistä. Humakin strateginen valinta on tki-perustainen pedagogiikka, jossa hankkeet toimivat opintojaksojen oppimisalustoina. Uuden osaamis- ja kompetensiperustaisen opetussuunnitelman myötä hankkeiden ja

opetuksen integrointia kehitetään edelleen ja sisältökuvauksiltaan joustava opetussuunnitelma antaa tuohon hyvät mahdollisuudet. Tki-painotus olisi kuitenkin tullut pystyä huomiomaan opetussuunnitelmaa tehdessä toteutunutta paremmin osallistamalla myös tki-henkilöstöä prosessiin.

Opetussuunnitelmatyön perustana toimi Humak strategia 2020 (ks. Huttula, Lehtinen & Röksä 2016), joka toimi työn raamittajana. Opetussuunnitelmatyöryhmä huolehti, että Humakin strategia ja valmistuva opetussuunnitelma ovat yhteneväisiä. Opetussuunnitelmatyötä edelsi yliopettajien selvitykset muun muassa valmistuneiden tulkkien määrästä suhteessa palvelun käyttäjiin, tulkkien keski-ikästä, viittomakielisten väestön demografiasta, sisäkorvaistutteen saaneiden henkilöiden tulkintatarpeesta sekä peruskoululaisten käyttämistä kommunikaatiomuodoista. Selvitysten perusteella päädyttiin kaksiprofiliseen tutkintoon, jossa profiili 1 antaa valmiudet toimia viittomakielen tulkkina ja profiili 2 puhevammaisten tulkkina sekä kommunikaation ohjaus- ja neuvontatehtävissä. Molemmista profileista valmistuu Tulkki (AMK) -tutkintoon. Ensimmäisen vuoden opinnot ovat profileissa samanlaiset: ammatillisina opintoina opiskellaan kieliasiantuntijuutta ja -tietoisuutta vahvistavia opintoja, viittomakieltä, tulkkausta sekä multimodaalisen vuorovaikutuksen opintoja. Profilit eriytyvät toisena vuonna painottaen kullekin profiilille olennaisia sisältöjä.

Opetussuunnitelmatyöhön liittyi vahvasti Humakin strategiaan kuuluva digikampuksen kehittäminen. Opetussuunnitelmatyöryhmä pohti opintojaksojen osaamistavoitteiden saavuttamista myös verkkotyöskentelyn näkökulmasta. Suunnittelussa keskityttiin siihen, miten teknologian tulee muokautua palvellaakseen uutta opetussuunnitelmaa. Teknologia avaa mahdollisuuksia kielellisen saavutettavuuden parissa niin koulutuksessa kuin työelämässä. Esimerkiksi Humakin johtamassa Googlen rahoittamassa Visual Sign News -hankkeessa kehitetään uutispalvelua kuuroille, jotka ovat lähes tai kokonaan lukutaidottomia. Uutisissa yhdistyvät selkeä visuaalinen viittominen, kuvat ja avainsanat. Multimodaalinen uutiskerronta lisää uutisten ymmärrettävyyttä. Kuvako-hankkeessa taas kehitetään kuvakommunikaatiota vastaanottokeskuksissa tilanteisiin, joissa turvapaikanhakijoilta ja vastaanottajataholta puuttuu yhteinen kieli. Hankkeessa tuotetaan myös kuvakommunikaatioon perustuva mobiilisovellus.

Tulkikoulutuksen opetussuunnitelman osaamistavoitteet kytkeytyvät monikielisyyteen ja multimodaalisuuteen, joten hankkeiden myötä tapahtuvat erilaiset teknologiset ratkaisut ovat välttämättömiä pedagogiikan kehittämiseksi.

Myös jatkossa nykyisiä verkkoympäristöjä ja digikampuksen käytänteitä tulee kehittää huomattavasti, jotta kielellinen saavutettavuus koulutuksessa ja yhteiskunnassa toteutuu. Opetussuunnitelman toteutumiseksi tarkoituksenmukaisella tavalla myös henkilöstön osaamisen kehittämisellä on vahva rooli. Osaamisen kehittämisen tueksi Humakin tulkikoulutuksessa ei tehty opiskelijoiden sisäänottoa Kuopiossa 2017. Näin vapautettiin resursseja siihen, että vahvuusalan lehtorit pystyvät täydentämään osaamistaan erityisesti profiliin 2 liittyen. Digitaalisuus lisää kommunikaation monimuotoisuutta, joten henkilöstön digiosaamisen taitojen kehittäminen on jatkossakin merkittävässä roolissa laadukkaana koulutuksen toteuttamisessa.

LÄHTEET

Huttula, Tapio & Lehtinen, Leena & Röksä, Jarmo 2016. Kohti reilua ja yhteisöllistä Suomea. Humak strategia 2020. Humanistisen ammattikorkeakoulun julkaisu

UUSI YHTEISÖ- PEDAGOGI- KOULUTUKSEN OPETUS- SUUNNITELMA

- kolme profiilia, kolme vahvempaa osaamisaluetta

Teksti: Juha Makkonen | Kuvat: Emilia Reponen

Humakin nykyisen ja etenkin tulevan strategian pitää riittävän vahvasti osoittaa kaikkiin yhteisöpedagogikoulutuksen profiileihin kiinnittyvät osaamiskärjet. Näiden kärkien kautta pystytään löytämään riittävän vahvoja työelämäkumppaneita, joiden kanssa tehtävät hankkeet varmistavat koulutuksen työelämärelevanssin. Vain onnistuneen työelämäyhteistyön kautta yhteisöpedagogikoulutus kaikkine kolmine profiileineen pystyy lunastamaan vahvan koulutuslupauksensa niin opiskelijoille, työelämäkumppaneille kuin koko suomalaiselle yhteiskunnalle.

LÄHTEET:

Humanistinen ammattikorkeakoulu (Humak) 2018. Yhteisöpedagogikoulutuksen opetussuunnitelma vuosille 2018 - 2024.

Makkonen, Juha 2018. Koulutusohjelmasta kompetensseiksi – yhteisöpedagogien opetussuunnitelmat ja ammatillisuus. Teoksessa Hanna Kiuru ja Arto Lindholm (toim.) Yhdessä tehden - 20-vuotiaan Humanistisen ammattikorkeakoulun tarina. Helsinki: Humanistinen Ammattikorkeakoulu

Yhteisöpedagogikoulutuksen opetussuunnitelmissa on koko yhteisöpedagogikoulutuksen historian aikana edetty yleisestä toimialaa koskevasta linjaamisesta ja koulutuksen oikeutuksen perusteleminen koko ajan kohti jäsentyneempää osaamisen rakentumista. Järjestö- ja nuorisoalaa ja koko työelämää koskeva moninaisuus ja muutokset ovat myös näkyneet jatkuvasti enemmän opetussuunnitelmien sisällöissä.

Uusin vuonna 2018 käyttöön otettu opetussuunnitelma on uudenlainen monellakin tapaa erilainen verrattuna aiempiin opetussuunnitelmiin. Opetussuunnitelman koulutuslupauksessa kerrotaan sijoittumisesta yhteiskunnan eri sektoreille. Koulutuslupauksessa kerrotaan myös, että koulutuksessa korostuu entistä enemmän työelämän tarpeista lähtevä osaamisen kehittäminen, joka näkyisi muun maussa laajenevissa monikulttuurisissa ja kansainvälisissä toimintaympäristöissä sekä osaamisen kysynnässä. Myös digitaalisen työotteen vahvistuminen ja mahdollisuus kehittää toimialan erilaisia digitaalisia toimintaympäristöjä on korostetusti esillä.

Ehkä keskeisin muutos uudessa yhteisöpedagogikoulutuksen opetussuunnitelmassa on tutkinnossa olevat kolme eri tutkin-toprofiilia. Niin sanottu perusprofiili, työyhteisön kehittäjä (TYKE) –profiili sekä kolmantena englanniksi tarjottava seikkailukasvatuksen profiili. Etenkin TYKE- ja seikkailukasvatustarpeilla on haluttu vastata työelämän uudenlaisiin tarpeisiin ja pyritty tarjoamaan sisältöjen kautta spesifimpää osaamista. Perusprofiilia voidaan myös pitää sisältönsä puo-

lesta tiettyyn osaamistarpeeseen keskittyvänä – enemmänkin generalistisen järjestö- ja nuorisotyön osaamisedellytysten tarjoajana.

Kaksi viimeisintä yhteisöpedagogien työelämään sijoittumista selvittänyttä tutkimusta ovat molemmat välittäneet viestiä siitä, että opiskelijat haluaisivat pystyä keskittymään vahvemmin joihinkin tiettyihin – laadukkaisiin ja ajankohtaisiin – sisältöihin. Sijoittumisselvitysten tulokset antavat kokonaisuudessaan, tukea sille, miksi uusimmassa opetussuunnitelmassa yhteisöpedagogitutkintoon muodostettiin kolme eri profiilia. Kaikki profiilit - perus-, TYKE- kuin seikkailukasvatus - antavat opiskelijoilleen mahdollisuuden aiempaa vahvempaan ja keskittyneeseen kokonaisuuden hallintaan.

Kaikkien aiempien mutta etenkin viimeisimmän opetussuunnitelmatyön aikana nousi henkilöstön keskuudesta ajoittain jopa vahva huoli siitä miten uudet tutkintoprofiilit huomioivat yhteisöpedagogitutkinnon perinteet, jotka pohjautuvat vahvasti nuorisotyön ja järjestötyön osaamisen kehittämiseen. Jostain näkökulmasta huoleen voi olla syytä mutta toisesta taas välttämättä ei. Uusi opetussuunnitelma on voimassa seuraavat kuusi vuotta. Sen aikana erilaisia kausittaisia osaamistarpeita nousee varmasti esille mutta kaikkiin muutoksiin ei opetussuunnitelmateksteissä voida varautua. Humakilla on toki vastuunsa riittävän laadukkaan ja ajantasaisen koulutuksen tarjoamisessa mutta koulutukseen limittyvä tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminta tukee ja varmistaa omalta osaltaan koulutuksen ajantasaisuuden.

Uuden opetussuunnitelman teossa käytettiin Carpe Diem -työpajamenetelmää. Työpaja pidettiin Helsingissä 14.-15.2.2018. Kuvassa vasemmalla lehtori Piia Mylly. Kuvaaja: Kari Keuru.

KEN LEIKKIIN RYHTYY...

- paikan kokeminen yhteisöllisen leikin kautta

Teksti: Nina Luostarinen | Kuvat: Kirsi MacKenzie

Eräänä toukokuisen lauantaina 2018 Helsingin edustalla sijaitsevan Vallisaaren valtasi taidesotaleikki. Sen tavoitteena oli tutkiskella historian kokemista osallistumalla. Päivän mittainen tempaus oli osa Lights on! -hankkeen Humakin toimintoja, joissa tavoitteena on parantaa muinaisten vallan linnakkeiden tunnettuutta sekä tarjota uusia tapoja kokea historiaa elämyksellisesti.

Tämän osallistavan leikin suunnittelivat ja toteuttivat yhteistyössä skotlantilaisessa Queen Margaret Universityn

kulttuurituotannon lehtorina toimiva Anthony Schrag – joka on myös palkittu yhteisötaiteilija – sekä Nina Luostarinen Humakin innovaatiopalveluista. Yhteistyön pohjana heillä toimi jaettu kiinnostus sekä aikuisten leikkimistä että paikkojen kokemuksen tutkimista kohtaan. Schragin tutkimuksen ja taiteellisen toiminnan lähtökohtana toimii tyypillisesti konfliktin käsite, kun taas Luostarinen on erityisesti kiinnostunut omakohtaisten, taideperustaisten elämysten aikaansaamasta paikkaan kiinnittymisestä.

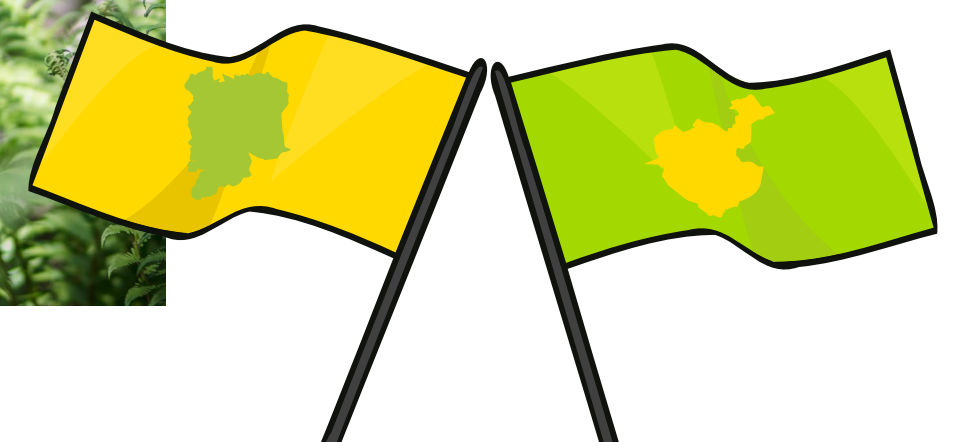

Taideleikin konsepti kumpusi paikan historiasta: maasillan yhdistämät Kuninkaansaari ja Vallisaari ovat vahvasti sotilaallisen historian värittämiä ja näytelleet keskeistä roolia sekä Ruotsin että Venäjän vallan aikakausina. Tavoitteena oli saada osallistujat tutkiskelemaan suhdettaan maahan, historiaan ja kansallisuuteen ja tarjota samalla uudenlainen tapa tutustua kulttuurihistorialliseen kohteeseen.

Päivä alkoi siten, että osallistujat jaettiin kahteen joukkueeseen; kummallekin saarelle omansa. Aamupäivän mittaisen työpajan aikana he loivat oman mikrovaltionsa manifestin, säännöt ja toimintastrategiansa sekä suunnittelivat ja maalaten toteuttivat omalle valtiolleen kolme lippua. Iltapäivän osuus muistutti lapsuudesta tuttua lipunryöstöä: toiselta saarelta piti yrittää varastaa heidän lippujaan, mutta samalla vartioida omaa saarta valtausyriyksiltä. Metodologiaksi valittiin leikki, jonka toivottiin rohkaisevan aikuisia tutkimaan paikkaa kuin lapsina: ilon, jännityksen ja rohkeuden kautta. Saatujen osallistujapalautteiden valossa menetelmä oli toimiva keino kytkeytyä paikkaan. 80% osallistujista ei ollut käynyt saarissa aiemmin ja ne 20%, jotka tunsivat paikan entuudestaan, kertoivat saaneensa leikin myötä uusia, ennen kokemattomia näkökulmia paikkaan. Osallistujat kertoivat myös saaneensa ”kokonaisvaltaisemman käsityksen paikasta joutuessaan leikin myötä vertaamaan kartan ja vallitsevan todellisuuden strategista yhteyttä” ja useassa palautteessa korostui paikan näkeminen uusin silmin sekä sellaisten yksityiskohtien huomaaminen, joita ei tavanomaisella retkellä olisi huomannut. Osallistava, yhteisötaiteellinen toiminta vaikutti siis antaneen heille uuden kontekstin kokea paikkaa ja kokemuksen siitä, kuinka historia heijastuu paikasta koettavaksi.

Leikki näytti myös tempaavan osallistujat täysillä mukaansa. Into, joka lipun kanssa ohi juoksevista leikkijöistä heijastui, oli vastaansanomattoman vakuuttavaa. Taiteen viittaan puettu leikki näytti antavan riittävän kontekstin ja syyn heittäytyä kokonaisvaltaisesti leikin flowhun. Ennen paluulautan lähtöä eräs osallistujista – mutatahroja farkuissaan ja leveästi hymyillen – sanoi: ”Olen 51 vuotias. Epäroin osallistumistani, ja olin vielä viime hetkellä perua, sillä oletin menettäneeni kykyni leikkiä...mutta totesin olevani väärässä! Olen niin iloinen, että huomasi tänään osaavani vielä leikkiä. Se ei ole vain nuorten etuoikeus, ja todella, me kaikki tänään osallistuneet olemme voittajia!”

Tämän kokeilun myötä näyttää vahvasti siltä, että taide ja leikkiminen voivat toimia erinomaisesti välineenä paikan ja identiteetin kaltaisten monimutkaisten käsitteiden tutkimiseen sekä paikkojen kokemusperustaiseen haltuunottoon.

VALOMAALAUKSEN TAIKAA LIGHTS ON! –KOHTEISSA

Teksti: Kirsi MacKenzie

Lights On! -hanke luo historiallisten matkakohteiden verkoston Suomeen ja Viroon. Osana hanketta etsittiin uusia keinoja hyödyntää kohteita ja tehdä niitä tunnetuksi. Innostaja ja hankkeen vetäjä Nina Luostarinen ehdotti minulle valomaalaustyöpajojen järjestämistä syksyllä

2016, ja minua ajatus kiehtoi heti. Työpajat Suomen kohteissa toteutettiin huhtikuussa 2017, ja sen lisäksi kävin valomaalaajaystävieni kanssa maalailemassa myöskin Viron kohteet. Lights on Raasepori! –tapahtumassa elokuussa 2017 pidin ystäväni Jani Lainion kanssa reaaliaikaisen potrettipajan osana

tapahtuman ohjelmaa. Työpajojen tarkoitus ei ollut pelkästään valomaalata raunioita vaan myös kuvittaa kohteiden tarinoita valomaalauksen keinoin. Valomaalaustyöpajojen jälkeen innostuimme pohtimaan, miten valomaalausta menetelmänä voitaisiin hyödyntää osallistavassa taiteessa. Osallistuimme

elokuussa 2018 Rovaniemellä kansainväliseen konferenssiin “Participatory Development through Art” (**PAD**), jossa esitimme ajatuksiamme sekä kirjoitimme syyskuussa tieteellisen artikkelin, joka julkaistaan keväällä 2019.

“Aikaportaali”, valomaalaaminen: Jani Lainio & Martine Sarret-Talvela, valokuvaaminen: Kirsi MacKenzie, Vallisaari, 11/17

"Armoa", valomaalaaminen: Eki Tanskanen, valokuvaaminen: Matti J. Niemi

Valomaalaustyöpajat olivat kaikille avoimia ja osallistujat ohjeistettiin tulemaan paikan päälle, jossa hyvin nopeasti aloitettiin lähes saman tien valoilla maalaileminen innostuneessa hengessä. Ennen työpajoja osallistujat saivat tietoa kohteesta ja sen tarinoista. Valomaalaustyöpajojen valmistelu vaati paljon suunnittelua etukäteen ja eri valonlähteiden rakentelua ja testaamista. Suurimmalla osalla työpajoihin osallistujista ei ollut aikaisempaa kokemusta valomaalaamisesta, joten haasteena oli erityisesti kameran asetusten löytäminen. Monet ideat syntyivät saman päivän aikana, joten Kuusiston piispakin joutui hankkimaan asunsa ja veistämään ristinsä muutama tunti ennen työpajan alkua. Luovat ideat syntyivät usein paikan päällä ja yhtä kuvaa saatettiin joutua hiomaan pidemmän aikaa, ennen kuin kaikki loksautti kohdalleen.

Valomaalauksessa maalailaan kameran pitkällä valotusajolla erilaisten valonlähteiden avulla. Sen avulla voi valaista kohteita, kuvata henkilökuvia tai luoda mielikuvituksellisia maalauksia. Valaistukseen käy kaikki mahdolliset valonlähteet. Vain mielikuvitus on rajana! Valonlähteet voidaan jakaa kahteen ryhmään eli valot, joilla valaistaan kohdetta ja pistemäiset valot, joilla piirretään (valo suunnataan kameraan päin). Kohteen valaistus onnistuu tehokkaalla taskulampulla. Valolla piirtelyyn sopii parhaiten pienet LED-valot. Kuvaukseen tarvitaan kamera, jossa on mahdollisuus käyttää

pitkiä valotusaikoja ja manuaalisäätöjä, lankalaukaisin ja jallusta. Kännykälläkin kuvaaminen onnistuu, "PABLO:lla" voi tallentaa valomaalauksen tekemisen videopätkäksi. "Raaseporin henki"-teoksessa kirjoittaja on juossut auton työvalosta tehnyt valomiekan kanssa siksakkia linnan pihan poikki ja sen jälkeen rappuset ylös heilutellen jatkuvasti miekkaa jatkaen juoksemista vielä ylätasanteellakin. Kuvaaja on kuvannut pitkällä valotusajalla koko juoksun ajan valomaalauksen teon synnyn, ja sen jälkeen olemme vielä yhdessä taskulampujen kanssa maallanneet taustan esiin.

Valomaalaamisen historia on kiehtova – Pablo Picassokin innostui aikanaan valomaalaamisesta jo 1940-luvulla. Man Ray oli ensimmäinen taiteilija, joka käytti valomaalausta teoksessaan "Space writing", 1935.

Valomaalaus rohkaisee aikuisia leikkiin ja roolipeleihin, ja antaa mielikuvitukselle siivet. Se maalaa näkymättömän näkyväksi ja saa vanhat historialliset kohteet heräämään henkiin. Maalauksia toteutetaan ajoittain surrealismin hengessä loihittien mitä kummallisempia näkyjä esiin. Valomaalaaminen on yhdessä tekemistä ja jokainen saa tuntea onnistumisen iloa. Valomaalaukset on helpointa toteuttaa yhteistyönä, joten tämä taidemuoto soveltuu erinomaisesti ryhmätyötaitojen kehittämiseen.

"Raaseporin henki", valomaalaaminen: Kirsi MacKenzie, valokuvaaminen: Sari Vahersalmi

"Palava nainen", valomaalaaminen: Jani Hannuksela, salama: Erkki Penttilä, valokuvaaminen: Kirsi MacKenzie

Tarinallistaminen on taito, jonka hollantilainen Sjoerd van der Linde hallitsee ja osaa innostavasti jakaa muille.

Maailmanperinnöstä voimaa paikallisiin palveluihin –hankkeessa kehitetään toimintamalleja ja tapoja, joilla keskisuomalaiset Unescon maailmanperintökohteet (Petäjaveden vanha kirkko ja Struven ketjun Oravivuoren piste) sekä paikalliset toimijat kohtaisivat ja hyötyisivät yhä enemmän yhteistyöstä. Keskeisenä tavoitteena hankkeessa on yhteistyön tiivistäminen yrittäjien, oppilaitosten ja kolmannen sektorin toimijoiden välillä Petäjävedellä ja Korpilahdella.

Hankkeessa on etsitty vastausta miten maailmanperintökohdetta voitaisiin hyödyntää erityisesti paikallisten palveluiden kehittämisessä ja markkinoinnissa Korpilahdella, Petäjävedellä ja koko Keski-Suomessa. Hankkeen päättöseminaari, Hygge&Heritage, toteutui maailmanperintökohteiden maisemissa Korpilahdella ja Petäjävedellä. Paikalliset yrittäjät ja yhteisöt vastasivat majoitus-, ruoka- ja ohjelmapalveluista sekä osallistuivat yhteiseen seminaariin

HYGGEILY JA PAIKALLISUUS SYKÄHDYTTIVÄT OSALLISTUJIA

Paikalliset tekijät sekä kotimaiset ja kansainväliset asiantuntijat kohtasivat marraskuussa 2018 Hygge&Heritage - World Heritage and Local Services –seminaarissa. Seminaari oli kolmivuotisen hankkeen Maailmanperinnöstä voimaa paikallisiin palveluihin –hankkeen päättöseminaari, jossa esiteltiin ja testattiin hankkeen aikana syntyneitä palveluja sekä opittiin uutta. Osallistujajoukko koostui 173 paikallisesta tekijästä, yrittäjästä, yhdistysaktiivista, maailmanperintöasiantuntijasta, tutkijasta sekä kulttuuri- ja matkailualan opiskelijasta. Seminaarin yhteinen nimittäjä oli hygge eli kotoinen hyvä olo ja yhteisöllisyys.

Unescon maailmanperintö pysähdytti jo avajaisillan tunnelmallisessa musiikkihetkessä Petäjaveden vanhassa kirkossa. Kynttiläntuikkeessa kaikui laulu ja kummitustarinat kiehtoivat hämärässä kirkossa. Seminaaripäivät Petäjaveden Miilussa täyttyivät monipuolisista luennoista ja yhteisistä työpajoista. Tarinallistaminen, markkinointi, kansainvälinen yhteistyö ja elämysellinen oppiminen olivat keskeisiä teemoja.

Seminaarin osallistujat kiipesivät tiistaina Struven ketjun Oravivuoren pisteelle Korpilahdella ja maistelivat Struvesoppaa ja kolmioleipiä Tähtiniemen juhkakartanossa. Tikkan Unesco-koulussa, Hakamaan lammastilalla ja Laukkalan kotimuseossa seminaarivieraat saivat nähdä ja kokea mitä kaikkea paikalliset toimijat olivat hankkeen aikana yhdessä kehittäneet.

HYGGE&HERITAGE –SEMINAARISSA KOHTASIVAT PAIKALLISET TEKIJÄT JA KANSAINVÄLISET ASIAANTUNTIJAT

Teksti: Annamari Maukonen & Tero Lämsä | Kuvat: Emilia Reponen

Petäjaveden vanhan kirkon tunnelma sytytti Hygge&Heritage -seminaarin osanottajat sunnuntai-iltana 18.11.2018.

Seminaarin hollantilainen luennoitsija, tarinallistamiseen erikoistunut markkinoinnin asiantuntija Sjoerd van der Linde koki Hygge&Heritage –seminaarin ilmapiirin ainutlaatuiseksi. Paikalliset toimijat ja alan asiantuntijat kohtasivat ja etsivät yhdessä uusia tapoja toimia. Hankkeen tavoite eli yhdessä tekeminen ja kokeminen välittyivät Lindelle ja muille seminaarivieraille erityisesti iltajuhlassa ja retkillä. Paikallinen osaaminen, tarinoista ja musiikista herkulliseen lähiruokaan näkyi ja kuului Hygge&Heritage –seminaarissa.

Kolmivuotisen hankkeen on yhdessä paikallistoimijoiden kanssa luonut pohjaa uusille toimintamalleille. Unesco-kohteille sekä paikallisille palveluille että tuotteille on saatu näkyvyyttä yhteisissä matkailuesitteissä, kartoissa ja verkossa. Hankkeen aikana on syntynyt yhteisiä tapahtumia kuutamokiipeilystä Oravivuoren huipun elokuiseen pelimänikonserttiin. Maailmanperintöä päivässä –matkailutuote on tarjolla ja sitä kehitetään edelleen kansainväliseksi. Koko ajan kohteita elävöitetään ja tuodaan uutta matkailuvirtaa sekä aktivoidaan asukkaita yhteiseen jatkuvaan kehittämis-työhön. Hanke on myös yhteistyössä muiden suomalaisten ja kansainvälisten maailmanperintökohteiden toimijoiden kanssa ja hyödyntää valtakunnallista ja kansainvälistä osaamista ja näkyvyyttä mahdollisuuksien mukaan.

MAAILMANPERINTÖKOhteessa SYNTYI OPPIMISSEIKKAILU

Maailmanperinnöstä voimaa paikallisiin palveluihin –hankkeessa yhtenä kohderyhmänä ovat myös nuoret. Jyväskylän yliopiston opettajankoulutuslaitoksen ja Humanistisen ammattikorkeakoulun opiskelijat ovat yhdessä paikallisten koulujen kanssa toteuttaneet erilaisia elämys- ja oppimisretkiä Struven ketjun Oravivuoren pisteelle sekä Petäjaveden vanhaan kirkkoon.

Haluatko tutkimusmatkailijaksi? –opaskirja kertoo koko tarinan onnistuneesta oppimisseikkailusta Struven ketjun mittauspisteelle ja kuvaa innostavien käytännön esimerkkien kautta, miten maailmanperintökohdetta voi hyödyntää oppimisympäristönä.

Kirjanen pureutuu myös siihen, miten toteuttaa monialaista ja yhteisöllistä oppimista uuden opetussuunnitelman hengessä ja millaisia voisivat olla elämykselliset oppimisprojektit. Kirja löytyy verkosta suomeksi ja siitä tulee myös englanninkielinen versio: <https://www.humak.fi/julkaisut/halu-atko-tutkimusmatkailijaksi-tikkalan-koululaiset-oppimassa-struven-ketjun-oravivuoren-mittauspisteella/>

Paikalliset toimijat sekä kotimaiset ja kansainväliset seminaarivieraat kohtasivat yhteisellä Farm-to-Fork Gala -illallisella Surkeenjärven navetan ylisillä 19.11.2018. Paikallinen lähiruoka, musiikki ja runot virittivät yhteistä iltaa.

Maailmanperinnöstä voimaa paikallisiin palveluihin -hanke vahvistaa kahden keskisuomalaisen Unescon maailmanperintökohteen, Petäjaveden vanhan kirkon ja Struven ketjun Korpilahden Oravivuoren pisteen vetovoimaisuutta ja tiivis-

tää yhteistyötä paikallisten toimijoiden kanssa. Hankkeen toteuttamisesta vastaavat Humanistinen ammattikorkeakoulu, Jyväskylän yliopisto ja Vesuri ry.

SANOITTAMALLA KAUPUNGINOMISTAJAKSI?

Teksti: Arto Lindholm

Turun biisanoittamoihin kuului sissimarkkinointikampanja, jossa trubaduurit Markus Kaustell ja Antti Ainola kiertelivät ympäri Turun keskustaa, pysyivät ihmisiltä laulun aiheita ja improvisoivat niistä paikan päällä kappaleita. Pienen alkuhämennyksen jälkeen ihmiset innostuivat antamaan laulujen aiheita ja ilahtuivat lopputuloksista. Aiheissa kuvattiin tavallista turkulaista elämää, torin villinää ja katujen kuhinaa – Aurajokea unohtamatta. Tähän kirjoon mahtui niin valoisia kuin kriittisiäkin sävyjä. Kuva: Minna Hautio

Osallistuminen taideharrastuksiin ja kulttuuritapahtumiin on suuresti valikoitunutta. Hyvin koulutetut keskikaupungilla asuvat naiset osallistuvat paljon todennäköisemmin taiteeseen ja kulttuuriin kuin esimerkiksi lähiöissä asuvat ammattimiehet. (Mm. Purhonen ym. 2014.) Tämä ei kuitenkaan päde kaikkiin taideharrastuksiin. Aikaisemmissa hankkeissamme havaitsimme, että laulujen sanoittaminen saattaa kiinnostaa epätyypillisiä taiteen harrastajia. Järjestimme vuonna 2017 lähiöbiisin sanoituskilpailun, ja tuohon kisaan osallistui yllättäen yli 200 sanoittajaa noin 300 sanoituksella – suurin osa heistä lähiöissä asuvia

miehiä (Lindholm 2018). Vuonna 2018 käynnistimme uuden, Sanoittamalla kaupunginomistajaksi -hankkeen, jota opetus- ja kulttuuriministeriö tuki.

Kaupunginomistajahankkeessa aktivoitiin ihmisiä tekemään havaintoja omasta kotikaupungistaan ja paketoimaan nämä havainnot alueesta kertovan laulun sanoituksiksi. Hanke toteutettiin yhdessä Turun, Imatran ja Riihimäen kaupunkien kanssa. Itse sanoittamista ei kuitenkaan rajattu näihin kaupunkeihin, vaan sanoittaa sai minkä tahansa kaupungin tarinaa. Sanoittamiseen kannusti sanoituskilpailu, jossa oli neljä

sarjaa: Riihimäki-sarja, Imatra-sarja, Turku-sarja ja valtakunnallinen sarja. Lisäksi Imatralla järjestettiin neljän baarin (Kenguru, Vahti, Startti, Osmo's Cosmos) välinen sanoituskilpailu. Kaikkiin sanoituksiin sai halutessaan palautetta ja sanoittamista tuettiin ”biisisanoittamoissa”.

BIISISANOITTAMOT

Järjestimme yhdeksän ns. biisisanoittamoa, joissa sanoittamiseen sai tukea ammattilaisilta ja toisilta sanoittajilta. Sanoittamoihin järjestettiin kolmessa imatralaisessa baarissa, Vihreässä talossa Riihimäellä sekä Turussa nuorisotaloilla ja taiteiden yössä. Turussa järjestettiin myös kunnianhimoinen Ruuhkavuosisanoittamo, jolla tavoiteltiin pienten lasten töissä käyviä vanhempia. Näiden lisäksi järjestimme kaksi muusikko Harri Saksalan vetämää sanoittamoa verkossa.

Sanoittamoiden onnistuminen ei ole itsestään selvää, vaikka niitä markkinoitaisiin hyvin. Oman taiteellisen tuotoksen tekemiseen ja varsinkin sen antamiseen ammattilaisen arvioitavaksi liittyy suuri henkinen kynnyks. Sanoittamot eivät myöskään ole uutena tapahtumana ihmisille tuttu konsepti, mikä myös nostaa osallistumiskynnystä. Ruuhkavuosisanoittamo oli ainoa, johon ei osallistunut ketään. Se oli tietenkin iso pettymys järjestäjille, mutta hankkeen luonteeseen kuuluivat rohkeat ja epäonnistumisille alttiit toimintakokeilut.

Riihimäen sanoittamoa veti rap-tähti Paleface. Sanoittamoon tuli ilmoittautua etukäteen, ja se täyttyi helposti. Osallistujat tosin olivat enimmäkseen musiikin harrastajia tai ammattilaisia – eivät suinkaan epätyypillisiä taiteen harrastajia. Myös baareissa järjestetyt sanoittamot onnistuivat hämmästyttävän hyvin: sekä Turussa että Imatralla syntyi huomattava määrä sanoituksia jo baaritapahtumien aikana.

SANOITUSKILPAILUN ONNISTUMINEN

Tätä artikkelia kirjoitettaessa sanoituskilpailu on juuri päättymäisillään. Toistaiseksi kilpailuun on osallistunut 141 sanoittajaa sähköisen palautejärjestelmän kautta. Lisäksi baareissa on kymmeniä sanoituksia. Määrät eivät ole niin suuria kuin etukäteen uskoimme. Kun edellisenä vuonna järjestimme paljon pienimuotoisemman lähiöbiisisanoituskilpailun, oli osanottajamäärä selvästi isompi. Tulkintani on, että lähiöbiisin sanoituskilpailu oli kaupunkibiisin sanoituskilpailua raikkaampi ja rajatumpi idea. On myös mahdollista, että ihmisten on helpompi identifioitua omaan kaupunkinosaan kuin kokonaiseen kaupunkiin.

Toisaalta yli 170 sanoittajan osallistuminen on kuitenkin komea määrä. Hankkeen seuraavissa vaiheissa järjestämme palkintojenjakoon ja sävellettyjen kappaleiden esittämiseen liittyviä tapahtumia ja analysoimme sitä, mitä sanoitukset kertovat paikallisidentiteetistä ja itse sanoittajista.

Turun ensimmäinen biisisanoittamo järjestettiin Taiteiden yönä (16. elokuuta) pääkirjaston sisäpihalla. Tapahtuman järjestäminen nimenomaan tuona ajankohtana oli sekä mahdollisuus että riski: Taiteiden yönä on paljon väkeä liikkeellä, mutta myös kilpailevia tapahtumia on runsaasti. Sanoittamoon osallistui aktiivisesti noin 20 henkeä, ja tämän lisäksi kymmenet ohikulkijat pysähtyivät seuraamaan ja juttelemaan vetäjien kanssa. Kuvassa biisisanoittamoa vetäneet sanataiteilijat Veera Vähämaa ja Marko Laihin. Kuva: Niina Niemi-Nagy.

LÄHTEET

Lindholm, Arto (toim.) 2018. Lähiöiden osallisuuskirja. Helsinki: Humak.

Purhonen, Semi & Gronow, Jukka & Heikkilä, Riie & Kahma, Nina & Rahkonen Keijo & Toikka, Arho 2014. Suomalainen maku. Kulttuuripääoma, kulutus ja elämäntyylien sosiaalinen eriytyminen. Helsinki: Gaudeamus.

Clowning-työpajassa heittäydyttiin pelleilemään täysillä. Kuva: Sí Alena.

FUTURELABS

– Nuorisotyötä Euroopan taivaan alla

Teksti: Jarmo Röksä

Humanistinen ammattikorkeakoulu on nuoristo-työalan suurin kouluttaja ja kehittäjä Suomessa. Kansainvälinen nuorisotyöalan verkostomme kattaa laajasti eurooppalaiset alan korkeakouluttajat, mutta Humakin 20-vuotisen historian aikana yhteistyöhankkeita on tehty paljon myös kouluelämän ulkopuolisten (ns. non-formaalien) koulutusorganisaatioiden kanssa.

Monessa maassa nuorisotyön koulutuksesta vastaavat esimerkiksi eurooppalaisen Salto-Youth-verkoston valmentajakoulutuksessa pätevöityneet, ammattitaitoiset valmentajat. Non-formaalin koulutuksen kentällä on paljon annettavaa korkeakoulujen edustajille, kuten olemme mm. FutureLabs-hankkeessa positiivisella tavalla huomanneet.

KAHDEKSAN ORGANISAATIOTA, KUUSI MAATA

Humakin koordinoima FutureLabs-hanke kokoaa yhteen nuorisoalan koulutusorganisaatioita kuudesta maasta: Suomesta, Portugalista, Tsekeistä, Slovakiasta, Sloveniasta ja Italiasta. Hankkeen tavoitteena on perehdyttää eri eurooppalaisia nuorisotyöntekijöitä digitaalisiin työkaluihin sekä levittää tätä osaamista eri kanavien kautta kansainvälisesti. Ammattilaisille suunnattuja koulutuksia järjestetään hankkeen aikana kaksi. Ensimmäinen oli Slovakiassa kesällä 2018. Toinen koulutus toteutetaan Tsekin tasavallassa tammi-

kuussa 2019. Kuhunkin koulutukseen valitaan hankemaista hakemusten perusteella noin 20 osallistujaa.

Suomesta koulutuksiin osallistuu kaikkiaan seitsemän nuorisotyöntekijää. Osallistujien innostaminen mukaan juuri Suomesta on ollut valitettavan haastavaa, vaikka koulutuksista, matkoista ja asumisista ei aiheudu lähettävälle organisaatiolle kustannuksia. Muualla tällainen koulutus lienee tutumpaa, sillä muista maista hakemuksia on ollut Suomea enemmän.

PODCASTING – ERINOMAINEN TAPA OSAAMISEN VÄLITTÄMISEEN KANSAINVÄLISESTI, MUTTA...

Hanke esittelee innovatiivisia eurooppalaisia nuorisotyön avauksia vuonna 2019 ilmestyvässä julkaisussaan sekä *Talking Youth Work*-podcastissa, jossa on ilmestynyt jo yhdeksän jaksoa.

Podcast on Humakin hankeviestinnässä uusi väline. Ja suosituttu: ensimmäisillä jaksoilla on peräti yli tuhat latauskertaa. Kaikkiaan sarjassa ilmestyy 15 osaa ja niissä haastatellaan tunnettuja nuorisotyön vaikuttajia kaikkialta Euroopasta. *Talking Youth Work* löytyy hankkeen omilta sivuilta <https://futurelabs.humak.fi> ja iTunesista.

FutureLabsin podcastien aiheita ovat mm. nuorten yksilö- ja ryhmävalmennus, herkkyyks voimavarana, pakohuonepelit ja larppaus nuorisotyön menetelminä, pelillistäminen sekä improteatteri. Monet näistä ovat olleet myös koulutusten sisältöjä.

Podcasting tarjoaa hankeviestinnälle hyvän, toimivan ja suositun kansainvälisen levityskanavan. Korkea-koulujen rahoitusmallin näkökulmasta on kuitenkin valitettavaa, ettei OKM hyväksy podcastingia julkaisupisteitä tuottavaksi julkaisutyyppiksi. Toivottavasti tilanne muuttuu tulevaisuudessa. Suuri latausmäärä osoittaa, että tämä media toimii hyvin AMK:n TKI-toiminnan tulosten näkyväksi tekemisessä.

KOULUTUKSISTA DIGIOSAAMISTA NUORISOTYÖALAN KENTÄLLE

Koulutuksiin osallistuminen on ollut valituille ilmaista. Erasmus-projekti on kustantanut koulutettavien matka- ja majoituskulut. Ensimmäisestä koulutuksesta saatu palaute oli erinomaista. Sisältöjen lisäksi kiiteltiin mahdollisuutta vaihtaa kokemuksia ja verkostoitua muiden maiden ammattilaisten kanssa.

Osallistujien antama yleisarvosana koulutukselle oli 4,7/5. Opetetut asiat olivat valtaosalle uusia. Koulutuksesta kerrottiin saadun konkreettisia työkaluja ja riittävästi taitoja niiden jalkauttamiseen omiin työyhteisöihin. Käsiteltyjä teemoja olivat mm. improvisaatio, design-lähtöinen ajattelu, osallistavat menetelmät (art of hosting), learning experience design, pelleily (clowning) sekä yleisemmin innovaatio nuorisotyössä.

Tammikuussa 2019 allekirjoittanut sekä Kari Keuru Humakista opettavat koulutukseen valituille mm. digitaalisista tarinankerrontaa, visualisointia (mm. infografiikkaa ja visuaalisia muistiinpanotekniikoita) sekä videokerrontaa.

TÄRKEINTÄ ON KUITENKIN LUOTU VERKOSTO

Humakille projekti on tarjonnut mahdollisuuden laajentaa kansainvälistä verkostoaan ja välittää omaa osaamistaan uusille, korkeakouluverkoston ulkopuolisille organisaatiolle. Onpa Humakin opiskelija päässyt jo kansainväliseen harjoitteluunkin portugalilaiseen partneriorganisaatioon.

FutureLabsiin osallistuvat kumppanit ovat rutinoitua ja ”EU-hankkeistajia”. Siksi on todennäköistä, että yhteistyömme hankkeeseen osallistuvien organisaatioiden ja henkilöiden kanssa jatkuu jossain muodossa myös hankkeen päätyttyä – kenties uusien hankkeiden muodossa.

Sérgio Gonçalves (kesk.) portugalilaisesta Ha Momentista vetää valmennusta Slovakian koulutuksessa. Kuva: Sí Alena.

Futurelabsin partnerit koolla Vincissä Italiassa. Kuva: Jarmo Röksä

LAPIN NUORTEN MOP

- Uudistuksia ja pysyvyyttä nuorten tukemiseen

Teksti: Juha Makkonen

Elokuussa 2018 päättyneen Lapin nuorten MOP -hankkeen päätavoitteina oli kehittää nuorten nivel- ja siirtymävaiheita tukevia ohjaus- ja toimintamalleja sekä tukea nuorten monialaisten ohjaus- ja palveluverkostojen toimintaa. Hanketta toteutettiin Lapin maakunnan tasolla ja neljässä pilottikunnassa – Savukoskella, Muoniossa, Enontekiöllä ja Ylitorniossa. Hankkeen kohderyhmänä olivat nuorten nivel- ja siirtymävaiheissa olevat alle 29-vuotiaat nuoret ja nuorten monialaiset ohjaus- ja palveluverkostot.

Hankkeessa järjestettiin maakunnallinen seminaarisarja, jonka tematiikka liittyi nuorten palveluprosesseihin ja monialaisen palveluverkoston toimintaan sekä luotiin, kokeiltiin ja otettiin käyttöön nuorten nivel- ja siirtymävaiheita tukevia toimintamalleja.

HANKKEEN VÄLITTÖMIÄ TULOKSIA JA VAIKUTUKSIA

Savukoskelle perustettiin nuorten monialainen ohjaus- ja palveluverkosto, jonka toiminta jatkuu edelleen myös hankkeen päättymisen jälkeen. Ylitornion nuorten monialaisen ohjaus- ja palveluverkoston jäsenet tutustuivat paremmin toistensa toimenkuviin ja toimialaan sekä oman kuntansa nuorten palveluprosessiin kokonaisuudessa mallintamalla oman verkostonsa toiminnan. Mallinnus auttaa kulloisestakin palvelutarpeesta riippuen löytämään helpommin oikean palvelutarjoajan. Samalla nuoret voivat myös itse löytää mallinnuksen kautta helpommin heille parhaiten soveltuvan palvelun.

Ehyt ry:n toteuttama päihdevalistuskoulutus antoi Savukosken nuorten parissa toimiville ammattilaisille konkreettisia menetelmiä ja toimintamalleja nuorten päihteiden käyttöön

liittyen. Ehyt ry:n järjestämien koulutusten tarkoituksena oli antaa käytännön menetelmiä ja tietoa nuorten päihteiden käyttöön liittyen ja vähentää näin ollen oletettavasti nuorten päihteiden käyttöä. Samalla koulutukset ovat antaneet välineitä puuttua ajantasaisesti oikealla tavalla nuorten päihteiden käyttöön.

Savukoskelle saatiin kohdennettua ammatinvalinnanohjausta sitä akuutisti tarvitseville nuorille. Enontekiöllä puolestaan luotiin ja otettiin käyttöön nuorten ohjaukselliset kesätyöpaketit, joiden kautta nuorille annetaan käytännön tietoa esimerkiksi työelämästä sekä nuorten tulevaisuuteen ja arjen hallintaan liittyvistä asioista.

Nuorten osallistumista kuntien päätöksentekoon edistettiin eri tavoin. Muonion perustettiin hankkeen aikana nuorisovaltuusto. Muoniossa, Ylitorniolle ja Savukoskella järjestettiin nuorten ja päättäjien väliset keskustelupäivät, joiden perusteella nuorten kunnan palveluihin liittyvistä kehittämistarpeista on tehty konkreettiset etenemissuunnitelmat ja toimenpide-ehdotukset. Enontekiöllä nuorten ja päättäjien välisestä keskustelupäivän kokonaisuudesta toteutettiin hankkeen aikana ensimmäinen osio ja suunniteltiin varsinaisen keskustelupäivän järjestämistä.

Nuorten ja päättäjien välisissä dialogisissa keskustelupäivissä nuoret, nuorten kanssa toimivat ammattilaiset, kunnan virkamiehet ja päättäjät sitoutuivat kehittämään ja toteuttamaan nuorten esittämiä konkreettisia kehittämisideoita nuorten palveluista ja asioista kunnassa. Keskustelupäivistä tehtiin etenemissuunnitelma, johon kirjattiin sekä kehittämis ehdotus että tästä vastaava henkilö (nuori & aikuinen). Esimerkiksi Muoniossa ideoitii nuorten mopopaja, jonka avajaisia vietettiin toukokuussa 2018.

Juha Makkonen hankkeen päätösseminaarissa Rovaniemellä 16.5.2018

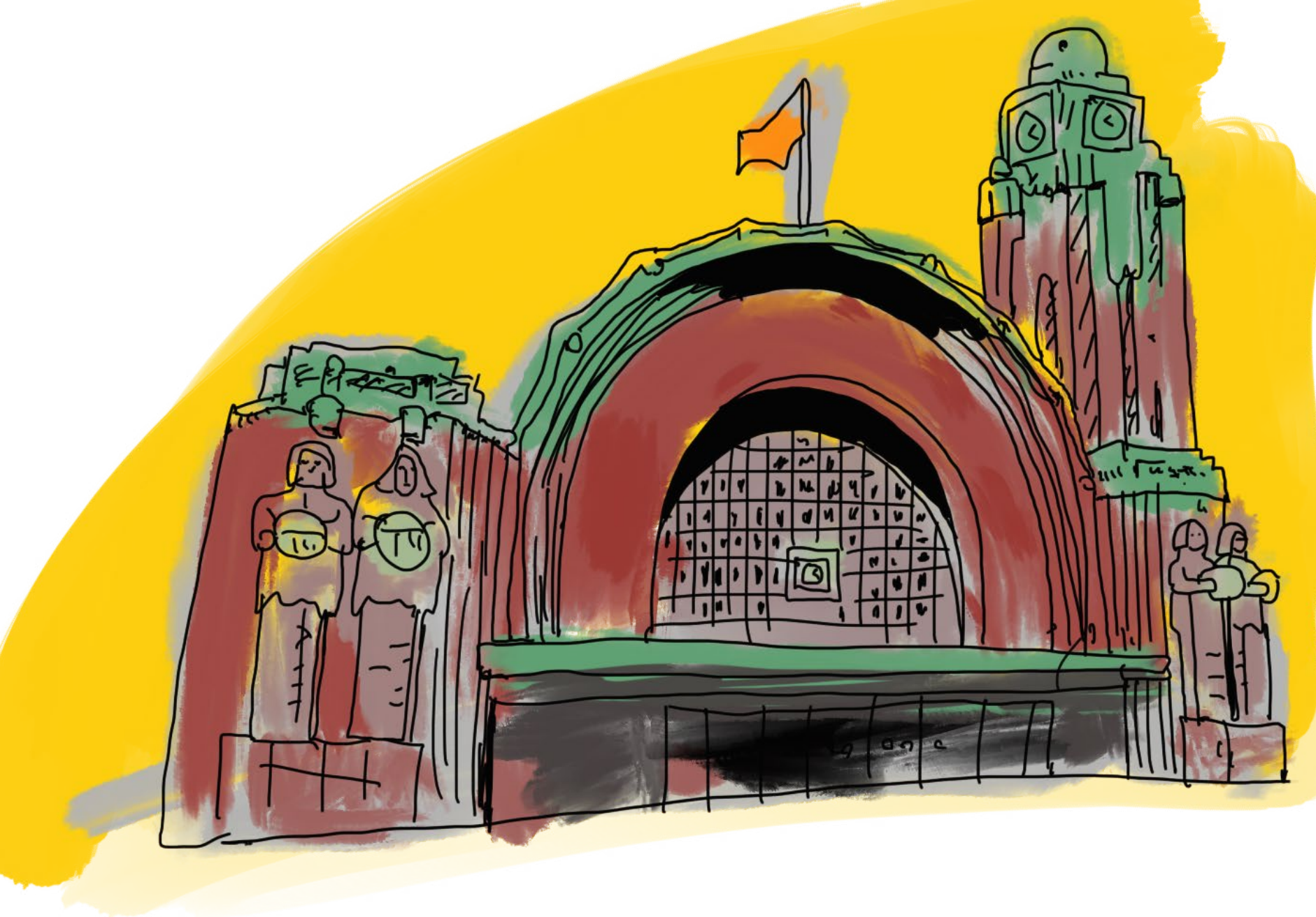
Ylitorniolle ja Savukoskella nuorten ja päättäjien välisissä keskustelupäivissä nousi esiin konkreettisia nuorten toiminta- ja harrastusympäristöön liittyviä kehittämis ehdotuksia. Molemmissa kunnissa nuoret nostivat myös esiin huolensa terveydenhoitopalveluiden huonosta saavutettavuudesta ja toimimattomuudesta kunnassaan. Kaikissa kunnissa kirjattiin etenemissuunnitelmat ja nimettiin vastuuhenkilöt kehittämis ehdotusten eteenpäin viemiseksi. Savukoskella nuorisovaltuusto onkin tehnyt jo aloitteet koulupsykologipalveluiden ja mielenterveyspalveluiden järjestämisestä lukiolaisille ja koululaisille.

Monialaisten nuorten ohjaus- ja palveluverkostojen toiminnan kohdalla välittöminä vaikutuksina voisi sanoa vertaistuen saamisen, joka palaute on tullut sekä pilottikuntien työntekijöiltä, että myös maakunnan tason seminaareihin osallistuneilta. Välittömänä vaikutuksena hankkeessa on ollut hankkeessa toteutettujen ja pilotoitujen toimintamallien siirtäminen ja kokeileminen eri pilottikunnissa. Pilottikuntien yhteistyöverkostot ovat laajentuneet eri tapahtumapäivien ja toimintojen kautta. Hankkeen kautta pilottikuntiin esiteltiin ja tuotiin pilottikuntien aiemmin käyttämättömiä yhteistyötahoja, menetelmiä ja palveluita. Jatkossa pilottikunnilla on hankkeen toimintojen kautta selkeämmät pohjat, menetelmät ja mallit nuorten nivel- ja siirtymävaiheiden tukemiseen sekä nuorten ohjaus- ja palveluverkostojen toiminnan järkevöittämiseen.

TOIMINNAN JATKO JA TULOSTEN SEKÄ KOKEMUSTEN HYÖDYNTÄMINEN HANKKEEN JÄLKEEN

Pilottikuntien tarkoituksena on jatkaa hankkeessa kehitettyjä ja kokeiltuja toimintamalleja. Savukoskella toteutettu Helpi-Miitti –tapahtuma tullaan tulevaisuudessa mahdollisesti toteuttamaan yhteistyössä Pelkosenniemen kunnan kanssa. Muoniossa ja Ylitorniolle toteutetut ”Suuntana tulevaisuus” –iltapäivät on tarkoituksena ottaa jokakeväiseksi toimintatavaksi. Muonion mopopaja jatkaa toimintaansa ja nuorille annetaan jatkossa enemmän vastuuta pajasta. Enontekiö jatkaa nuorten yksilöllisiä, ohjauksellisia kesätyöpakettejaan. Ylitornion nuorten palveluprosessin malli on otettu käyttöön. Savukoskelle perustettu nuorten ohjaus- ja palveluverkosto jää toimintaan. Nuorten ja päättäjien väliset keskustelupäivät tullaan suunnitelmien mukaan toteuttamaan kunnissa jatkosakin.

Hankkeen tuotoksena on tehty ”SUUNTANA TULEVAISUUS! – Lapin nuorten MOP –hankkeen keskeiset hyvät käytännöt” –esitevihko. Siihen on koottu hankkeen hyviä käytäntöjä, toimintamalleja ja esimerkkejä, jotka ovat helposti muunneltavissa ja siirrettävissä myös muihin Lapin kuntiin. Esitettä on jaettu hankkeen loppuseminaarissa lisäksi pilottikuntiin ja esite on saatavilla sähköisesti hankkeen nettisivustolla sekä Lapin nuorten ja neuvontapalveluiden sivulla (LaNuti).

MYKKÄ METROPOLI VAI KOMMUNIKOIVA KAUPUNKI?

– Kielellistä saavutettavuutta etsimässä

Teksti: Zita Kóbor-Laitinen | Kuva: Jarmo Röksä

Humakin Kielettömänä kaupungissa- hanke on päättymässä 31.12.2018. Hankkeemme tulokset esitetään 25.1.2019 Kaupunkitutkimus ja metropoli-politiikka (Katumetro) hankkeen päättöseminaarissa Helsingissä. Katumetro on Helsingin yliopiston koordinoima kattohanke, jonka 15 osahankkeeseen Humakin Kielettömänä kaupungissa – hanke kuuluu. Humakin tulkkauksen vahvuusalan arvomaailman keskiössä on kielellinen saavu-

tettavuus ja ihmisten yhdenvertaisuus arjen jokapäiväisissä kanssakäymisissä.

Kielettömänä kaupungissa-hankkeen tavoitteena oli selvittää, miten kielellisesti erilähtöiset kaupungin asukkaat, kuten suomea vasta opettelevat maahanmuuttajat ja viittomakieliset henkilöt, joille suomi on vieras kieli, suunnistavat kaupungissa ja löytävät tarvitsemansa palvelut. Suomessa elää myös

luku- ja kirjoitustaidottomia aikuisia, joten kysyimme myös heiltä, millainen on heidän kaupunkimaisemansa ja millaisia visuaalisia maanmerkkejä he käyttävät kaupungilla kulkessaan. Tarkastelimme hankkeessamme, miten tutkimukseen osallistuvat lukevat kaupunkia ja kuinka hyvin kaupunki osaa lukea heitä.

Hankkeessa toteutettiin neljä työpakettia, joissa käytimme eri menetelmiä. Kohderyhmien edustajille järjestettiin kaupunkikävelyitä, joissa kerättiin videoita kuvamateriaalia myöhemmin toteutuneiden työpajojen järjestämistä varten. Kulttuuriluotain-menetelmällä toteutetut valokuvausretket auttoivat meitä näkemään kaupunkia kohderyhmän edustajien silmin. Työpa-joissa testiryhmille annettiin visuaaliseen aineistoon perustuvia ongelmaratkaisutehtäviä. Osallistujia pyydettiin rakentamaan kartoja aiemmin ottamiaan valokuvia hyödyntäen ja hahmottelemaan kuljettua reittiä paperille. Näiden kokeilujen perusteella syntyi karttasovelluksen konsepti, jonka demoversio esiteltiin 16.11.2016 seminaarissa Kauniaisissa.

Kuvakommunikaatioon perustuvan kyselylomakkeen kehittelyn avulla taas pyrittiin selvittämään, millaisia tunteita Helsingin eri paikat herättävät vastaajissa. Mitkä paikat he kokevat turvallisiksi, mitkä paikat herättävät kiinnostusta, mitkä epävarmuuden tai pelon tunteita? Kokeilu antoi tietoa ennen kaikkea siitä, miten pääasiassa kuviin ja piktogrammeihin (eli informatiivisiin kuvasymboleihin) perustuva kysely toimii ja miten se soveltuu vuorovaikutustilanteisiin, joissa osallistujilla ei ole yhteistä kieltä ja keskustelukumppaneiden kulttuurikin on vieras toisilleen.

Hankkeen edetessä kävimme esittelemässä tuloksia myös VAKKI-symposiumissa Vaasassa 8.2.-9.2.2018 ja Sosiaalipedagogiikan päivillä Kemissä 22.–23.3.2018 sekä Kaupunkitutkimuksen päivillä Helsingissä 3-4.5.2018. Hankkeessa syntyi myös julkaisuja, mm. artikkeleita Kielisiltaan, Kuurojen lehteen ja Alue ja ympäristö - lehteen. Lisäksi tiedotimme hankkeen kotisivuilla blogissamme ja Humakin erilaisten julkaisukanavien kautta.

Karttasovelluksen suunnittelusta ja demoversion toteutuksesta vastasi Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulun (Xamk) asiantuntija. Karttasovelluksessa Helsingin kaupunkikarttaan lisättiin maahanmuuttajien ja kuurojen ottamien valokuvien perusteella valikoituja maamerkkejä. Karttaan upotettiin myös paikannimien viittomia suomalaisella viittomakielellä. Viittomat kerättiin haastatteleamalla pääkaupunkiseudulla asuvia kuuroja henkilöitä.

Nimistönkeruun tulokset on siirretty SignWiki-alustaan, joka on suomalaisen ja suomenruotsalaisen viittomakielien interaktiivinen verkkosanakirja. SignWiki syntyi vuosina 2013-16 hankkeessamme yhteistyössä Kuurojen Liiton kanssa ja se on osana kansainvälistä

konseptia, jossa on mukana lukuisia maita ympäri maailmaa (mm. Islanti, Norja ja Tansania). Humakissa tulkkauksen ja kielellisen saavutettavuuden koulutukseen kuuluvalla sanastotyöllä on pitkät perinteet. Sanastonkeruun perusteet olivat olleet osana viittomakielien tulkkiopintoja jo kauan ennen SignWikin perustamista ja ovat sitä edelleen. Joka vuosi opiskelijamme jalkautuvat haastattelemaan viittomakielisiä ja keräävät talteen viittomistoa ja variantteja elävästä diskursista. Punomalla opetusta ja TKI-toimintaa yhteen sanastotyön tulokset säilyvät autenttisina kaikille saavutettavissa olevassa paikassa, SignWikissä. Kielettömänä-kaupungissa -hankkeessa pystyimme jatkamaan tätä SignWiki-hankkeessa aloitettua systemaattista keruuta, jonka tulokset ovat pysyvästi näkyvissä verkossa.

Humakissa toteutetaan TKI-perustaista opetusta, joka nojaa työelämälähtöisiin kehittämistehtäviin ja sosiokonstruktiiviseen valmennuspedagogiikkaan. Opiskelijoita valmennetaan hankkeen tutkimusryhmän tasavertaisiksi jäseniksi ja heille annetaan tehtäviä, jotka edistävät niin hankkeen tavoitteiden kuin opiskelijoiden henkilökohtaisten oppimistavoitteiden toteutumista.

KUUROJEN TULKKIEN KOULUTUSTA KEHITTÄMÄSSÄ EUROOPASSA

Teksti: Tytti Koslonen

Humakin tulkkauksen ja kielellisen saavutettavuuden -koulutus oli toteuttamassa 1.9.2015–31.8.2018 Erasmus+ -hanketta Developing Deaf Interpreting, jonka keskiössä oli kuurojen tulkkien koulutus Euroopassa. Kyseessä oli ensimmäinen kansainvälinen kuuroihin tulkkeihin keskittyvä hanke, jota koordinoi Tanskan Kuurojen Liitto. Humak on kouluttanut kuuroja tulkkeja vuodesta 1998 lähtien, ja Suomen ainoana kuurojen tulkkien kouluttajana toimi hankkeen osatoteuttajana Suomessa. Hankkeeseen osallistuivat myös Hampurin yliopisto, portugalilainen ammattikorkeakoulu Instituto Politécnico de Coimbra ja eurooppalaisten viittomakielentulkkien yhteisjärjestö EFSLI (European Forum of Sign Language Interpreters).

Developing Deaf Interpreting -hankkeessa selvitettiin viittomakielisen tulkin ja asiakkaan välistä tulkkausprosessia, erityisryhmien, kuten maahanmuuttaja kuurojen parissa tehtävää tulkkausta sekä kehitettiin kuurojen tulkkien koulutusohjelmia ja opetussuunnitelma. Kuurojen tulkkien koulutus Euroopassa on eri tasoista ja laajuista. Hanke kokosi yhteistyöhön tahot, joilla on runsaasti kokemusta ja osaamis-

ta tulkikoulutuksesta sekä erityisesti kuurojen opiskelijoiden tarpeista. Yhteistyökumppanit tapasivat hankkeen aikana Tanskassa, Saksassa, Portugalissa ja Suomessa. Developing Deaf Interpreting -hankkeen tulokset ja tehty opetussuunnitelma ovat vapaasti hyödynnettävissä kaikissa kuuroja tulkkeja kouluttavissa oppilaitoksissa ympäri maailman. Tuloksiin ja opetussuunnitelmaan voi perehtyä tarkemmin englannin kielellä ja kansainvälisellä viittomisella internetissä osoitteessa: <https://www.deaf-interpreters.com/>.

Kokonaisuudessaan Developing Deaf Interpreting -hanke jakaantui kolmeen osa-alueeseen (intellectual output), joista ensimmäisessä keskiössä oli kysely Euroopassa toimiville kuuroille tulkeille, heidän etujärjestöille ja koulutustahoille. Kyselyn avulla kartoitettiin 30 Euroopan maan kuurojen tulkkien määrää, kuurojen tulkikoulutuksen nykytilaa ja koulutautumismahdollisuuksia sekä yhtäläisyyksiä ja eroavaisuuksia kuulevien tulkkien koulutukseen ja työhön. Humak keräsi kyselyn aineiston Suomen osalta. Koko kyselyn tuloksiin voi perehtyä hankkeen internetsivuilla (ks. <https://www.deaf-interpreters.com/output1>).

Toisessa osa-alueessa toteutettiin muun muassa työpajoihin pohjautuvia artikkeleita. Humak järjesti Suomessa työpajoja Viparon (Viittomakieliset Palvelut Aro Oy) kanssa, joka on yksi ensimmäisiä kuuron viittomakielisen tulkin perustamia yrityksiä maailmassa. Työpajojen avulla tutkittiin kääntämistä ja tulkkausta kognitiivisesti haastavissa sisällöissä, kuten matemaattisissa konteksteissa. Kiinnostuksen kohteena oli erityisesti matemaattisten käsitteiden ja toimintojen hahmottaminen ja se, kuinka kuuro tulkki tulkkaa ne kuurosokeille henkilöille. Humak kirjoitti aiheesta artikkelit “From zero to sign transferring food safety from finnish to finnish sign language” ja “The deaf way of interpreting mathematical concepts” (ks. <https://www.deaf-interpreters.com/output2>).

Hankkeen kolmas osa-alue oli tehdä kuurojen tulkkien opetussuunnitelma “Recommendations for a Curriculum for Deaf Interpreters” (ks. <https://www.deaf-interpreters.com/output3>) ohjeineen (ks. <https://www.deaf-interpreters.com/output3curriculumguide>). Opetussuunnitelma pilotoidaan käyttöön hankkeen toteuttajien oppilaitoksissa. Ennen tätä hanketta Euroopassa ei ole ollut vain kuurojen oppimistarpeiden näkökulmasta tehtyjä opetussuunnitelmia, joten sen tekeminen oli hankkeen yksi tärkeimmistä tavoitteista. Opetussuunnitelmatyö oli Humakin vastuulla ja se on rakennettu vastaamaan työelämän vaatimuksia siten, että se edistää kuurojen tulkkien työllistymistä. Suomessa kuurot tulkit ovat työllistyneet hyvin ennen Kelan viimeisintä, vuonna 2017 toteutunutta kilpailutusta. Tällä hetkellä Humanistinen ammattikorkeakoulu on kuitenkin huolissaan kouluttamiensa kuurojen tulkkien työtilanteesta, sillä Kelan kilpailutuksessa tekemien rajausten vuoksi, kuurojen tulkkien tulkkausosaamista ei hyödynnetä ammattialalla Suomessa enää juuri lainkaan. Kelan uuden kilpailutuksen myötä etenkin kuurosokeat asiakkaat ovat kokeneet, että jäävät usein ilman tulkkeja. Kuurot tulkit ovat aiemmin työllistyneet Suomessa etenkin kuurosokeitten asiakkaiden pariin.

Tulevaisuudessa tulkikoulutuksen haasteena on tuottaa työelämään yhä monipuolisemman koulutuksen saaneita tulkkeja, jotka pystyvät erilaisissa työtehtävissään antamaan yhä laadukkaampia tulkkipalveluita myös kansainvälisessä kontekstissa. Erilaisten kommunikaatiotapojen käyttäjien kirjo ja tarve uusiin, erilaisiin tulkkauspalveluihin laajenee. Developing Deaf Interpreting -hankkeen myötä tavoitteena on, että kuurot hakeutuvat tulkikoulutukseen ja kuurojen tulkkien määrä myös Suomessa kasvaa entisestään. On erittäin tärkeää, että jokainen eri vammaryhmiin koulutettu – niin kuuleva kuin kuuro tulkki, pystyy aidosti tekemään kaikkea koulutustaan ja osaamistaan vastaavaa työtä monipuolisesti ilman, että kilpailutuksen ehdot rajoittavat tulkin työskentelyä.

LET'S SIGN!

– tapahtuma
tutustutti eri
viittomakieleihin
ja niiden
opettamiseen

Teksti: Karoliina Miettinen

Mitä saadaan, jos paikalla on viisi eri viittomakieltä, noin sata opiskelijaa ja kahdeksantoista kuuroa viittomakielen opettajaa?

Lehtorin sijaisuuden alkumetreillä pääsin mukaan Helsingissä TKI Ilkassa järjestettyyn monikulttuuriseen ja –kieliseen Let's Sign –tapahtumaan, joka oli Nordplus Adult:n mahdollistama. Ainutlaatuisen tapahtumasta teki kokoonpanon lisäksi se, että oppijoina olimme me kaikki; lehtorit, opiskelijat ja ulkomaalaiset vierailevat opettajat.

OPETUSTUOKIOITA JA KOKEMUSTEN JAKAMISTA

Let's Sign –tapahtumaan kokoontui lokakuun lopussa 25.-26.10.2018 koko tulkikoulutuksen opiskelijajoukko opintonsa aloittaneista loppusuoralla oleviin. Mukana olivat myös Kuurojen kansanopiston maahanmuuttajakoulutuksen opiskelijat.

Päivien opetuksesta vastasivat kuurot viittomakielen opettajat Virosta, Latviasta ja Liettuasta, sekä suomenruotsalaisen viittomakielen ja kansainvälisen viittomisen opettajat Humakin tulkikoulutuksesta ja suomalaisen viittomakielen opettajat Kuurojen palvelusäätiön Juniori-ohjelmasta sekä Kuurojen Kansanopistosta.

Suurin osa opettajista ei osannut tapahtumaan osallistuvia muita viittomakieliä ennestään eikä heillä ollut kokemusta opettamisesta vastaavassa monikielisessä tilanteessa. Tällainen uusi kokemus koettiin mielenkiintoisena ja innostavana! Päivät koostuivat yhteisen aloituksen jälkeen eri viittomakielten workshoppeista, joissa oli aina kaksi opettajaa seuraamassa opetusvuorossa olevien kollegoiden opetusta. Jokaisen ope-

tustuokion jälkeen opettajat jäivät keskustelemaan opetuksesta; antamaan palautetta ja jakamaan kokemuksiaan.

Tapahtuman osallistujat yhteisessä aloituksessa Valkean talon auditoriossa. Tilaisuudessa kuvasivat: Juho Kouvalainen,, Milka Väärämäki, Tero Kaipainen

Tapahtuman opettajat lopputunnelmissa Tilaisuudessa kuvasivat: Ilona Seppänen ja Seija Pynnönen

Näin opettajat olivat myös itse oppijoita opettamisen ohella. Opiskelijat viettivät tapahtuman puitteissa kaksi päivää eri viittomakielten ympäröimänä, workshoppeissa he pääsivät harjoittelemaan arjen sanastoa itselle uusilla viittomakielillä.

Tapahtuma tarjosi opiskelijoille palkitsevia ja rohkaisevia kokemuksia. "Oli hienoa huomata kuinka hyvin pysyttiin opetuksessa mukana, vaikka ei osattu ennestään yhtään virolaista viittomakieltä!" opiskelijat kommentoivat. Kokoonntumiselle oli asetettu kahdenlaiset toiveet ja tavoitteet. Ensinnäkin kuuroille viittomakielen opettajille tarjottiin paikka, jossa he voisivat reflektoida omaa opetustaan ja keskustella opetuksesta jälkikäteen.

Tapahtuman toinen tavoite oli suunnattu opiskelijoiden suuntaan. Toivottiin, että tapahtuman puitteissa opiskelijat saisivat entistä enemmän rohkeutta käyttää viitottua kieltä. Lisäksi haluttiin tarjota opiskelijoille kansainvälisiä kontakteja omalla kampuksella ja mahdollisuus oppia uuden viittomakielen alkeita. Ne Kuopion kampuksen opiskelijat, jotka eivät päässeet paikan päälle, saivat osallistua tapahtuman yhteiseen aloitukseen etäyhteydellä. Etäyhteyden jälkeen kuopiolaiset jatkoivat työskentelyä omissa workshoppeissaan kansainvälisyysysteemalla.

YHTEINEN JA ERILAINEN OPETTAJUUS

"Baltian maiden tilanne antoi ajattelemisen aihetta ja sitä kautta tuli muisteltua ja peilattua viittomakielen opetuksen historiaa Suomessa. Yhteiskunnan tilanne vaikuttaa siihen, miten viittomakielen opetukseen suhtaudutaan. Nähdäänkö viittomakieli ylipäänsä hyväksyttävänä ja tarpeellisena?" pohti tapahtumaan osallistunut suomalainen opettaja.

Opettajat jakoivat epävarmuuden ja yksinäisyyden kokemuksia suhteessa opetustyöhön. Nähtiin, että pedagoginen keskustelu, ajatusten ja kokemustenvaihto, vaikka yli maan rajojenkin, toisivat uutta voimavaraa työhön.

Keskustelu myös yhtenäistäisi näkemyksiä opetustyöstä. Esi-merkiksi viittomakielen opettajan näkemys ammattietiikasta saattaa olla hyvinkin erilainen riippuen opettajan taustasta. Suomessa etiikasta on keskusteltu paljon ja monella on siitä yhteinen käsitys, vaikka varsinaista ammattialan säännöstöä ei olekaan kirjattu.

Tapahtuman aikana syntyi toive vieraila muiden osallistujamaiden autenttisessa viittomakielen opetustilanteessa ja tutustua opetusmateriaaleihin ja metodeihin. Jälkipuheissa vilahti ajatus säännöllisestä tapaamisesta vuoroin eri maissa. Yhteistyön kehittäminen nähtiin myös keinona vahvistaa suomalaisen viittomakielen opetusta ja opettajien identiteettiä. Mitä siis saadaan, jos paikalla on viisi eri viittomakieltä, noin sata opiskelijaa ja kahdeksantoista kuuroa viittomakielen opettajaa? Kohtaamisia yli kieli- ja kulttuurirajojen, uuden oppimista ja siemen alkavalle yhteistyölle.

Kokemuksensa tapahtumasta jakoivat Maritta Tarvonen-Jarva ja Mika Hakkarainen Kuurojen palvelusäätiön Juniori-ohjelmasta, Suvi Sjöroos Kuurojen Kansanopistosta, Brita Peura ja Juha Manunen Humakista.

JOUKKO- RAHOITUKSEN HYBRIDIMALLI KEHITETTIIN HUMAKIN CCF-HANKKEESSA

– Mesenaatti ja Fundu tarjoavat nyt osakepohjaisen ja vastikkeellisen joukkorahoituksen yhdistelmämallia

Teksti: Markus Suomi | Kuva: Emilia Reponen

Ensimmäistä kertaa Suomessa tarjolla oleva osake-vastikepohjainen joukkorahoituksen hybridimalli syntyi Mesenaatin ja Fundun yhteistyössä. Rahoituksen hakija voi nyt yhdellä kampanjalla hakea sekä vastikkeellista tulorahoitusta että osakerahoitusta. Uusi palvelu luotiin Humanistisen ammattikorkeakoulun Culture Creative Fund-hankkeessa.

Joukkorahoituksen merkitys rahoitusmuotona kasvaa edelleen, niin Suomessa kuin maailmallakin. Rahoitusmuoto on viime vuosina saanut yhä enemmän näkyvyyttä, mikä on luonnollinen seuraus joukkorahoituskampanjoita rakentaneiden hakijoiden aktiivisesta tiedottamisesta kampanjoiden aikana. Näkyvyyden lisääntyminen kertoo myös joukkorahoituksen kasvaneista volyyymeistä.

JOUKKORAHOTUKSEN PERINTEISET MUODOT

Pelkistetysti sanoen joukkorahoituskampanjalla voidaan

- hakea lahjoitusta (vastikkeeton joukkorahoitus)
- hakea tulorahoitusta (vastikkeellinen joukkorahoitus)
- laajentaa omistus pohjaa oman pääoman muotoisella rahoituksella (osakepohjainen joukkorahoitus) tai
- hakea lainarahaa (lainapohjainen joukkorahoitus)

Suomen joukkorahoituskenttä on pitkään pysynyt näissä vakiintuneissa toimintamalleissa.

OSAKE-VASTIKEPOHJAINEN RAHOITUSHYBRIDI MESENAATIN JA FUNDUN YHTEISTYÖNÄ

PALVELUN SYNTY

Joukkorahoituspalvelu Mesenaatti ja lainapohjaisen joukkorahoituksen keskeinen toimija Fundu ovat lanseeranneet

Rahoitusosaamista luoville aloille! Turun rahoitusvalmennus starttasi 5.9.2017 Markus Suomen johdolla.

Mesenaatin palvelualustalle rahoitushybridin, jossa samassa asiakasrajapinnassa voidaan kerätä sekä vastikkeellista, että osakepohjaista joukkorahoitusta. Vastaavaa palvelua ei ole aikaisemmin ollut tarjolla Suomessa ja kansainvälisestikin on tiettävästi kyse urauurtavasta avauksesta.

Kumpikin yritys on toiminut hankekumppanina Humakin luovien alojen rahoitusosaamisen kehittämishankkeessa Culture Creative Fund (CCF). Hankkeen aikana esiin on noussut uusia rahoitustarpeita, joihin ei ole ollut olemassa valmiita työkaluja. Yksi näistä on ollut joukkorahoituksen hybridimalli, jossa yhdellä kampanjalla voidaan kerätä sekä vastikkeellista että osakepohjaista rahoitusta samanaikaisesti. Palvelu on syntynyt Mesenaatin ja Fundun yhteistyössä, ja sitä on testattu hankkeen aikana.

Suomen joukkorahoitusmarkkinoiden kehittymättömyys tämän kaltaisten hybridituotteiden suuntaan johtuu osittain siitä, että joukkorahoitusmarkkinat maassamme ovat vielä nuoret ja alan toimijat eivät ole löytäneet toisiaan. Toisaalta järjestettäessä osakepohjaista rahoituskampanjaa ulkopuolisen palveluntarjoajan alustalle, palveluntarjoajalta vaaditaan melko hintava sijoituspalvelutoimilupa, mikä on rajoittanut osakepohjaisten palveluntarjoajien määrää.

Humakin hankeympäristö loi Mesenaatin ja Fundun yhteistyölle luonnollisen pohjan ja palvelu syntyi kentältä esiin nousseeseen tarpeeseen. Nyt kehitetyssä palvelussa osakepohjainen kampanja on linkitetty Mesenaatin vastikkeellisen rahoituskampanjan alustalta esimerkiksi hakijan omalle verkkosivulle Fundun teknologiaa hyväksikäyttäen. Merkittävää tässä osakepohjaisessa kampanjassa on se, että itse rahan kerääminen tapahtuu hakijan itse hallinnoimalla verkkosivulla, eikä ulkopuolisen palveluntarjoajan alustalla.

YKSI KAMPANJA – KAKSI KERÄYSTÄ

Hybridimallisen rahoituskampanjan näkyvyyden ja viestinnän voi rakentaa kokonaisuudessaan Mesenaatin palvelualustalle: tavoitteet, rahoituskertymän seuranta, vastikkeet, markkinointi ja viestintä. Vastikepohjaisen rahoituskampanjan tiedot ilmoitetaan omassa osiossaan ja osakepohjaisen omassaan. Rahoittaja, joka haluaa osallistua osakepohjaiseen rahoittamiseen, johdetaan Mesenaatin sivuilta alustalle, jonne osakepohjaisen kampanjan sijoitustoiminta tapahtuu.

Joukkorahoituskampanjan rakentaminen ja kampanjan aikainen viestintä on iso työ, joka onnistuakseen vaatii yleensä yhden täysipäiväisen työntekijän kampanjan toteutusajaksi. Kahden kampanjan samanaikainen hallinnointi yhdellä palvelualustalla antaa rahoituksen hakijalle synergiaedun, joka käytännössä puolittaa kahden erillisen kampanjan resurssitarpeen.

Osake-vastikepohjainen joukkorahoitushybridi on lanseerattu syksyllä 2018 ja hybridirahoituskampanja on käynnistettävissä osoitteessa www.mesenaatti.me.

Katso esimerkki hybridirahoituskampanjasta osoitteessa: <https://mesenaatti.me/en/campaign/?id=843#single/view>

VALTAKUNNALLINEN PALVELU RAKENTUU VERKOSTONA

Teksti: Benny Majabacka | Kuva: Saana ja Olli | Valokuva: Emilia Reponen

Creven pääasiallinen toiminta-alue on tähän asti kattanut Turun seudun. Asiantuntijana ja valmennuspalvelujen kautta Creve on kuitenkin tavoittanut jo useamman vuoden ajan yrittäjiä laajemmin Etelä-Suomessa ja aina pohjoisinta Lappia myöten. Creven omien asiantuntijoiden lisäksi viime vuosien aikana on välitetty luovien alojen yrittäjyysosaamista palveluissamme aiemmin yritystoimintansa käynnistäneiden yrittäjien kautta: aidot yrittäjätarinat ja vahva käytännön kokemus luovan osaamisen hyödyntämisestä liiketoiminnassa on herättänyt kiinnostusta niin erilaisissa koulutusorganisaatioissa kuin omaa toimintaansa kehittävien yritysten parissa.

Keväällä 2018 käynnistynyt luovien alojen yrityspalvelujen valtakunnallisen verkoston kehittämishanke Creve 2.0 (OKM, Luovaa osaamista ESR-ohjelma) kehittää ja rakentaa valtakunnallista palveluverkostoa luovan alan yrittäjyyden tukemiseksi. Humakin koordinoima ja yhteensä seitsemän eri alueellisen toimijan toteuttaman hankkeen kohderyhmänä ovat yrittäjien lisäksi luovien alojen yritysneuvojat ja yrittäjyyden opettajat. Mukana hanketta toteuttamassa ja verkostomaista palvelurakennetta kehittämässä ovat Humakin lisäksi Aalto-yliopisto, Turun ammattikorkeakoulu, Hämeen ammattikorkeakoulu, Lapin yliopisto, muotoilukeskus MUOVA sekä Österbottens Hantverk. Verkostoituminen, koulutuk-

set, neuvonta- ja tukipalvelujen sekä yrittäjyyden arvioinnin kehittäminen ovat hankkeen keskiössä. Digitaalisuus on vahvasti mukana ja tavoitteena on muodostaa valtakunnallisesti toimiva verkosto, jonka kautta voidaan tuottaa yrittäjyysosaamista tämän päivän ja lähitulevaisuuden haasteet ja mahdollisuudet oivaltaen.

Luovalla osaamisella on paljon mahdollisuuksia uuden liiketoiminnan synnyttämiseksi yhdessä eri toimialojen kanssa. Kuluttajamarkkinoille suunnattujen tuotteiden lisäksi tarvitaan nyt vahvempaa kehittämistä luovan osaamisen tuomiseksi muiden alojen kilpailueduksi ja yhdessä muiden alojen kanssa käynnistettävien liiketoimintojen aikaan saamiseksi. Muotoilu, pelillisuus, graafinen suunnittelu tukevat jo hyvin eri alojen yritysten liiketoimintaa, mutta luovaa osaamista voidaan hyödyntää vielä huomattavasti nykyistä laajemmin ja vahvemmin. Osaamisen tunnistaminen ja tuotteistaminen avaa luovan alan yrityksille myös uutta liiketoimintapotentiaalia ja on mahdollistamassa sekä klusterimaista yrittäjyyttä kuin yrityskohtaista kasvua ja elinvoimaisuutta.

Creve rakentuu lähitulevaisuudessa vahvasti valtakunnallisten verkostojen, kumppanuuksien ja ketterän uudistumisen varaan. Kansainvälinen yhteistyö vahvistuu ja osaamisen

jakaminen niin asiantuntijoiden, yritysneuvojen, yrittäjyyden opettajien kuin yrittäjien välillä on avainasemassa. Paras osaaminen muodostuu rajoja rikkovasta joukkoälystä, parhaimman tiedon tuottavasta aktiivisesta yhteistyöstä eri toimijoiden välillä.

Creve 2.0 -hankepartnerit kokoontuivat Turussa 12.11.2018 suunnittelemaan seuraavan vuoden tavoitteita ja toimintaa. Kuvassa vasemmalta Benny Majabacka (Humak), Henry Paananen (HAMK), Miia Lammi (MUOVA), Veera Hautala (MUOVA), Arja Tulonen (Turku AMK, Taideakatemia) ja Matti Kurkela (Aalto-yliopisto).

UUSI VÄYLÄ YRITTÄJYYTEEN OPINNOLLISTETUSTA YRITYSHAUTOMOSTA

Teksti: Leena Janhila | Kuva: Emilia Reponen

Humanistisen ammattikorkeakoulun ylläpitämä luovien alojen yrityshautomo ja yrityspalvelukokonaisuus Creve on toiminut jo lähes kymmenen vuoden ajan palvellen luovien alojen yrittäjiä liiketoiminnan suunnittelussa ja käynnistämisessä. Creven toimintaan on osallistunut vuosittain satoja yrittäjyydestä kiinnostuneita, yritystoimintaa käynnistäviä ja jo toimivia luovien alojen yrittäjiä. Jotta yrittäjyys olisi myös korkeakouluopiskelijoille sujuva vaihtoehto omaan työllistymiseen, on Crevestä raken-

nettu käytännönläheistä ja kiinnostavaa alustaa yrittäjyyden oppimisympäristöksi.

Kahden viime vuoden aikana on Creven hautomopalveluita tuotu opiskelijoiden käyttöön opinnollistamalla sekä neuvonta- että hautomopalveluja. Opinnollistamista on kehitetty yhdessä Turun alueen korkeakoulujen kanssa yhteisen Yrittäjyyspassin kautta. Yrityspassilla opiskelijat ovat voineet liittää alueen yritystapahtumia ja -palveluja osaksi yrittäjyyteen

liittyviä opintoja, mm. markkinoinnin, johtamisen, innovaatiotoiminnan ja yrittäjyyden opintokokonaisuuksia. Passin ideana on ollut tuoda opiskelijoille näkyväksi yrittäjyyteen liittyviä tukipalveluja, toimijoita ja tapahtumia, laajentaa käsitystä oppimisympäristöstä ja auttaa hyödyntämään olemassa olevaa ympäristöä osana oppimista. Samalla tapahtumat ja palvelut ovat antaneet opiskelijoille mahdollisuuden tutustua ja verkostoitua alueen yrittäjien ja yrittäjyydestä kiinnostuneiden muiden korkeakoulujen opiskelijoiden sekä muista taustoista tulevien yrittäjyyttä suunnittelevien henkilöiden kanssa. Tapahtumat ovat antaneet mahdollisuuden myös löytää kiinnostavia projektityö- ja harjoittelupaikkoja alueen yrityksistä ja yrittäjyyttä kehittävästä organisaatioista.

Turun alueella aloittavien yrittäjien palvelut yhteen kokoava, Turku Science Parkin ylläpitämä hubi SparkUp on muodostunut yrittäjyydestä kiinnostuneille yhteiseksi, aktiiviseksi tilaksi, jossa yrittäjyyden opintoja ja yritystoimintaa voi yhteisöllisesti kehittää. Maksuton ja avoin tila mahdollistaa opiskelijoille myös oman osaamisen esittelyn ja tarpeellisten kontaktien luomisen opintojen jälkeistä aikaa silmällä pitäen. SparkUpin toimijoihin lukeutuvat alueen elinkeinokehittä-

Humakin Turun-kampuksen kulttuurituotannon opiskelijat Anna Tolppa ja Antti Yli-Halla ovat hyödyntäneet Creveä ja luovien alojen yrittäjyys Hankkeita oppimisympäristönä. Tolppa perusti oman yrityksen, Tanssistudio Flaman, opinnollistetun hautomoprosessin aikana. Yli-Halla toteutti kulttuurituotannon opintoihin liittyvän harjoittelun ja liike-elämän kehittämistehtävän musiikkialan Japanin-vientiin keskeytyksessä kansainvälisessä Finest Sounds -hankkeessa.

misestä vastaavan Turku Science Parkin lisäksi Humakin luovien alojen hautomo Creve, Nuori yrittäjyys -ohjelma sekä opiskelijayrittäjyysyhteisö Boost Turku. Lisäksi tilassa toimii kiihdytysohjelmiin osallistuneita yritystiimejä sekä business festivaali The Shift. Eri toimijoiden kokoaminen yhteen saman katon alle on mahdollistanut myös toimijayhteistyön ja yhteisten palvelujen kehittämisen. Crevellä on ollut näissä aktiivinen käynnistäjän rooli.

Yrittäjyyspassin lisäksi Humak on opinnollistanut Creven hautomoprosessin. Malli on ollut käytössä kahden vuoden ajan ja tulokset ovat erittäin hyviä. Oma yritystoimintaa suunnittelevat opiskelijat ovat voineet hakeutua Creven hautomoon osana opintojaan. Opiskelijatiimeille on määriteltävyä hautomokauden ajaksi liiketoiminnan kehittämisen tavoitteet ja opinnollistaminen on asetettu tavoitteiden mukaisesti.

Opiskelijat ovat voineet suorittaa hautomokauden esimerkiksi viimeisenä kehittäjänä harjoittelunsa ja kauden on voitu sisällyttää myös mm. markkinoinnin, johtamisen ja innovaatiotyön opintoja. Opiskelijoiden palaute hautomokaudesta ja opinnollistamisesta on ollut hyvää: motivaatio opintojen tekemiseen omalle yritykselle on ollut antoisaa ja käytännönläheistä ja se on mahdollistanut monenlaisten asioiden oppimista uudella tavalla. Tällaisia ovat olleet mm. johtamiseen liittyvät tehtävät. Opiskelijat ovat kehittäneet käytännön kautta omia johtamistaitojaan ja oivaltaneet mm. alaistaitojen merkityksen antamalla harjoittelupaikkamahdollisuuksia alempien vuosikurssien opiskelijoille omassa yrityksessään. Korkeakoulutasoisien oppimisen on varmistanut käytännötoiminnan lisäksi suoritettavat tehtävät, joissa opiskelijat ovat peilanneet omaa kokemustaan taustateorioihin, analysoineet erilaisia toimintatapoja ja tuottaneet näiden pohjalta johtopäätelmiä kehittämisen tueksi.

Seuraavia askelia Crevessä onkin tuottaa opinnollistettuja prosesseja ja palveluja myös esim. avoimen ammattikorkeakoulun kautta tarjottavaksi. Tästä ensimmäisiä kokeiluja on vuoden 2018 lopussa käynnistynyt ensimmäinen Luovuus ja liiketoiminta -yrittäjyyskurssin valtakunnallinen verkkokurssi, joka tarjotaan yhteisesti kaikille ammattikorkeakouluille ja avoimen ammattikorkeakoulun kautta myös muille luovien alojen yrittäjyydestä kiinnostuneille. Opinnollistaminen koetaan yrittäjien keskuudessa tärkeäksi osaksi oman osaamisen kehittämistä. Tässä Humakilla ja Crevellä on erittäin hyvä mahdollisuus rakentaa myös yrityspalveluja opinnollistettuina kokonaisuuksina.

HANKE PÄÄTTYI, KEHITYSTYÖ JATKUU

Teksti: Sanna Pekkinen & Benny Majabacka

Jääkö hankkeista mitään käteen? Valtaosa hankerahoituksella toteutetusta kehittämistyöstä tähtää luodun toiminnan tai luotujen mallien juurruttamiseen. Tämä lähtökohta oli tekemisen ytimessä myös keväällä 2015 käynnistyneessä Hyvinvoinnin välitystoimisto-hankkeessa. Hyvinvoinnin välitystoimisto-hankkeen tavoitteeksi oli heti alkumetreillä asetettu selkeä päämäärä - osallistavan taiteen valtakunnallisesti toimivan välittäjätahon syntyminen. Tarve ja kysyntä oli olemassa ja samankaltaista kehittämistyötä pohdittiin muillakin tahoilla. Humakin erityinen kulma välitystoiminnan muodostamiselle oli tuottajaosaamisen tuominen välitystoiminnan keskiöön Humakin keskeisen koulutuskompetenssin (kulttuurituottajakoulutus) kautta. Hanketoiminnan edetessä vision lopullinen muoto muuttui jonkin verran, mutta itse tavoite säilyi kirkkaana. Parhaimmillaan kehittämistoiminta onkin uuden tutkimisen kautta löytyvien signaalien hyödyntämistä. Lähtöasetelma on usein vain työhypoteesi, jota lähdetään testaamaan ja johon ei saa lukkiutua liian jäykästi.

Humakin hallinnoima kolmivuotinen ESR-hanke Hyvinvoinnin välitystoimisto tuli päätökseen kevättalvella 2018. Tammikuussa kokoonnuttiin Sibelius Akatemian tiloihin Tatum ja Soten jatkoille!, jossa solmittiin hankkeen langanpäätyhteen ja katsottiin mitä oltiin opittu ja saatu aikaan. Hankkeessa kehitettiin mm. soveltavan taiteen moniammatillinen valmennuspedagoginen malli, tuotteistettiin taidelähtöisiä palvelutuotteita ja julkaistiin useita erityyppisiä julkaisuja osallistavan taiteen tuotteistamiseen liittyen.

Tatum ja Soten Työkirjat –sarjassa julkaistiin käytännönläheisiä oppaita soveltavasta taiteesta kiinnostuneille tekijöille. Vuonna 2018 julkaistiin neljä uutta työkirjaa: Minna Haution, Leena Janhilan ja Oona Tikkaojan toimittama Välikäsiä vai välittämistä - soveltavan taiteen välitystoimintaa suunnittelemassa, Tarja Pääjoen ja Oona Tikkaojan toimittama Taide palvelee – soveltavan taiteen palvelumuotoilu, Mari Sassa-Laaksosen, Outi Linnossuon ja Oona Tikkaojan Taidetta päihdetyössä – työkirja toiminnan suunnitteluun sekä Sarianne Helanderin, Outi Linnossuon ja Oona Tikkaojan Tatu ja

Sote sukupolvityössä – ideoita eri-ikäisten yhteistoimintaan osallistavan taiteen keinoin. Lisäksi julkaistiin osallistavan taiteen laatukortit eli korttipakka laadun pohtimisen ja kehittämisen työkaluksi palvelutuotteiden tuotteistamisessa. Kaikki hankkeen aikana julkaistut materiaalit ovat ladattavissa ilmaiseksi hankkeen kotisivuilla <https://hyvinvoinnin-valitystoimisto.humak.fi/julkaisut/>

Vuoden 2018 aikana suunniteltiin Soveltavan taiteen palvelumuotoilu 10 op:n opintokokonaisuus, joka on vuonna 2019 tarjolla Humakin avoimen amk:n tarjonnassa ja mm. Campus online:ssa kaikille amk-opiskelijoille. Verkkokurssi on tiivistys hankkeen aikana saaduista kokemuksista ja opeista höystettynä opiskelijoiden omilla työelämälähtöisillä projekteilla.

Hankkeen aikana toteutetuissa täydennyskoulutuskokonaisuuksissa (kaksi vuoden kestoista koulutuskokonaisuutta kolmella alueella) luotiin useita taiteilija-hyvinvointitoimija-tuottaja-projektiryhmiä. Syntyneistä tiimeistä osa on jäänyt elämään itsenäisinä yrityksinä. Hankkeen edetessä pohdittiin mahdollisuuksia näiden projektiryhmien kautta toimintansa käynnistävään kollektiivin muodostamiseen tulevan välitystoimisto perustaksi. Projektin jatkuessa kuitenkin kirkastui, että suunniteltu malli yhden päätoimijan alla operoivasta useasta paikallisvälittäjästä muodostuvasta verkostosta ei ole kustannustehokas näin uuden toimialan ollessa kyseessä. Vaihtoehtoisia ratkaisuja luonnosteltiin ja hankkeen viimeisenä puolivuotiskautena koottiin yhteen eri puolilla Suomea toimivia osallistavan taiteen parissa työskenteleviä tuottajia ja taiteilijoita yhteiskehittämisjaksolle, jonka tavoitteena oli luoda yritys, joka tulisi jatkamaan hankkeessa aloitettua työ-

tä. Kymmenen kehittämistyöhön valitun toimijan joukko kuitistui syksyn kuluessa puoleen alkuperäisestä ja tavoitteeseen pääseminen osoittautui työlääksi. Monien vaiheiden jälkeen muotonsa löysi Soc Art –yhteisö, josta jalostui myöhemmin kahden toimijan Clap Oy (www.clap.fi).

Noin puoli vuotta hankkeen päättymisen ja Clap Oy:n perustamisen jälkeen yrityksen toisen perustajan Arto Kunnolan mukaan Hyvinvoinnin välitystoimisto-hanke oli tärkeässä roolissa yrityksen toiminnan aloittamisessa. Arto kertookin, että Ilman hanketta ei tarvittavaa verkottumista, nopeaa tilannekatsausta eri toimialoilta (luovat alat) ja oikeita henkilöitä ei olisi löytynyt niin nopeasti. Hankkeeseen osallistujilla oli jo jonkinlainen lähtöajatus ja tarve saada lisätietoja ja osaamista välitystoiminnan tarpeellisuudesta Suomessa. Tällä hetkellä Clap Oy rakentaa kiivaasti valtakunnallista välitystoimintaverkostoa ja kehittää toimintaansa tekemällä pieniä pilotteja ja hakemalla rahoitusta digialustan tekemiseksi. Yritys etsii parhaillaan luovien alojen palveluita välitettäväksi. Myös työpaja- ja koulutuskonseptit palveluiden ostajille ovat kehitteillä.

Uuden yritystoiminnan käynnistäjälle aika ja kassavirran muodostuminen ovat haasteellisia asioita. Yhtä aikaa on tehtävä työtä monilla osa-alueilla, niin toiminnan kehittämisen, asiakashankinnan kuin varsinaisen myynti- ja välitystyön parissa. Kunnola näkee luovien alojen välitystoiminnan virkistävän koko ajan enemmän ja enemmän, sillä useita välitystoimintaan liittyviä projekteja on käynnissä ja toimintaan panostetaan hallituksen kärkihanketasolla. Hyvinvoinnin välitystoimisto-hanke ja sen kautta elämään jääneet tulokset olivat yksi askel eteenpäin suuren tavoitteen saavuttamisessa.

HYVÄT KÄYTÄNNÖT HANKETULOSTEN JUURUTTAMISEEN

– case ”Sata omenapuuta”

Teksti: Hanna Kiuru

Toimin hankkeessa ”Sata omenapuuta - moninuorinen Suomi” Humakin toimintojen projektipäällikkönä 1.1.2016–31.3.2018. Hankkeen päätavoitteena oli edistää kolmansien maiden pakolaistaustaisten 12–25-vuotiaiden nuorten kuntiin kotoutumista ja osallisuutta sekä tukea kahdensuuntaista integraatiota. Hanke toteutettiin Varsinais-Suomessa EU:n Turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahasto AMIF:in tuella.

Humakin yhtenä toimintona oli vastata hankkeen menetelmäoppaan toimittamisesta. Toiminnon puitteissa syntyikin opas ”Sata omenapuuta – Hyvät käytännöt nuorten kotoutumiseen” (Kiuru, Kuusisto, Laulajainen & Vuori 2017). Oppaan hyvät käytännöt perustuvat hanketyössä pilotoituihin toimintoihin ja se on suunnattu eri alojen työntekijöille antamaan ideoita maahanmuuttajanuorten parissa tehtävään työhön. Opas rakentuu ajatukselle, että moninaisuuden kohtaamiseen tarvitaan uusia avauksia, ja eri toimijoiden välille tulee kehittää uusia yhteistyömuotoja.

Tekstissäni kuvaan konkreettiset toimenpiteet, joilla menetelmäoppaan levitystyö tehtiin. Sisällöt toimivat näin esimerkkinä hanketulosten juurruttamiseen. Menetelmäoppaan levitystyölle rakennettiin pohja vuoden 2017 puolella ja toimenpiteitä jatkettiin aktiivisesti vuonna 2018. Humakin opiskelijoilla oli merkittävä rooli menetelmäoppaan levitystyössä.

VUODEN 2017 HUIPENNUS – OSAKSI KOTOUTTAMISEN OSAAMISKESKUKSEN HYVIÄ KÄYTÄNTÖJÄ

Menetelmäopas julkaistiin hankkeen loppuseminaarissa 24.10.2017 sähköisenä ja painettuna versiona. Oppaan sähköinen versio linkitettiin hankkeen nettisivuille 23.10.2017 ja sille luotiin pysyvä URN-osoite, josta opasta voi ladata vapaasti. Opas sai osakseen suurta kiinnostusta loppusemi-

naarissa, jonka jälkeen hyvien käytäntöjen levitystyö jatkui aktiivisesti niin oppaan painetun kuin sähköisen version osalta. Painettua versiota levitettiin henkilökohtaisesti jalkautuen ja saatekirjeineen postittaen. Sähköistä versiota levitettiin saatekirjeineen muun muassa erilaisten sähköpostilistojen kautta ja suoraan tietyille toimijoille osoittaen. Suurimpia tapahtumia, joissa menetelmäopasta jaettiin hankkeen loppuseminaarin lisäksi, olivat ”Alueelliset etsivän nuorisotyön päivät” Turussa ja ”Kasvatustieteen päivät” Rovaniemellä. Sähköisen version levitystyön osalta kanavana oli muun muassa Nuotta-sähköpostilista, joka kerää yhteen nuorisotutkimuksesta kiinnostuneita tahoja.

Alueellisti levitystyössä huomioitiin Varsinais-Suomi ja kansallinen taso. Menetelmäoppaan painetusta versiosta tuli myös tilauspyyntöjä muun levitystyön ja hankeviestinnän myötä. Levitystyötä kohdistettiin erityisesti nuorisotalon, monikulttuurisen työn ja kotouttamistyön toimijoihin sekä eri asteen oppilaitoksiin tulevien ammattilaisten koulutuksen tukemiseksi. Levitystyö kohdistui eri sektoreille. Aikavälillä 19.10.2017–19.12.2017 menetelmäoppaan painettua versiota jaettiin 707 kappaletta ja sähköisellä versiolla tavoitettiin kohdistetun levitystyön osalta 1 505 tahoja. Pysyvät URN-osoitteen kautta menetelmäopasta ladattiin aikavälillä 19.10.2017–31.12.2017 yhteensä 340 kertaa, ja se pääsi Humakin vuoden 2018 TOP-10 ladattuihin ainoana sellaisena julkaisuna tai oppinäytetyönä, joka ei ollut koko vuotta Theseuksessa.

Vuoden 2017 levitystyö huipentui, kun menetelmäopas toimintoihin hyväksyttiin osaksi Kotouttamisen osaamiskeskuksen Hyviä käytäntöjä Varhaisen tuen palvelut -teeman alle 17.11.2017. Saavutuksesta tehtiin uutisjuttu, joka julkaistiin Humakin nettisivuilla 4.12.2017. Pääsy Kotouttamisen osaamiskeskuksen Hyvien käytäntöjen alle oli merkittävä tunnus hankkeen toimintojen kannalta, minkä myötä toiminnot leviävät odotettavasti kattavammin kotouttamistyön hyväksi käytännöiksi palvelun myös hankkeen kohderyhmää.

VUODEN 2018 LOPPUKIRI

Hyvien käytäntöjen levitystyö jatkui aktiivisesti alkuvuonna 2018 niin oppaan painetun kuin sähköisenkin version osalta. Painettua versiota levitettiin saatekirjeineen postittaen. Sähköistä versiota levitettiin osaltaan saatekirjeineen sähköpostitse suoraan tietyille toimijoille osoittaen. Edellä mainitussa levitystyössä huomioitiin valtakunnallinen taso, ja levitystyötä kohdistettiin nuorisotalon, sosiaalialan ja kotouttamistyön toimijoihin. Esimerkiksi painettua versiota lähetettiin Suomen kaikkiin sosiaalialan osaamiskeskukseen ja sähköistä versiota levitettiin eri kaupunkien nuorisopalveluiden yksiköihin.

Lisäksi menetelmäoppaan puitteissa verkostoiduttiin ja jaettiin esitteitä kolmessa paikallisessa tapahtumassa, joissa oli läsnä runsaasti järjestö- ja kuntatoimijoita muun muassa sosiaali- ja terveysalalta. Tapahtumat olivat: Ajankohtaista SOTE-uudistuksesta, Koulutus tyttöjen ja naisten ympärileikkausten ehkäisemisestä ja Kunta-järjestö-yhteistyö on kaikkien etu -yhteistyötilaisuus. Tapahtumissa jaettiin menetelmäoppaasta yhteensä 60 esitettä. Aikavälillä 1.1.–31.3.2018 menetelmäoppaan painettua versiota jaettiin 60 kappaletta ja sähköisellä versiolla tavoitettiin kohdistetun levitystyön osalta 54 tahoja. Pysyvät URN-osoitteen kautta menetelmäopasta ladattiin aikavälillä 1.1.–31.3.2018 yhteensä 89 kertaa. Hanke päättyi, mutta hanketulosten juurruttaminen ei!

Kirjoitin ”Sadan omenapuun” hanketyön kokemuksiini perustuen tekstin, joka julkaistiin 2.11.2018 Kotouttamisen osaamiskeskuksen Kotouttaminen.fi -blogialustalla (Kiuru 2018). Ympyrä ikään kuin sulkeutui – Kotouttamisen osaamiskeskus kiinnostui toistamiseen Sadasta omenapuusta.

LÄHTEET:

Kiuru, Hanna & Kuusisto, Henna & Laulajainen, Jenni & Vuori, Julia 2017. (toim.) Sata omenapuuta – Hyvät käytännöt nuorten kotoutumiseen. Humanistinen ammattikorkeakoulu julkaisuja, 40. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-456-275-1>

Kiuru, Hanna 2018. Kotouttamisen hanketyössä kohtaa moninaisia tavoitteita ja eettisiä kysymyksiä. Blogikirjoitus. Kotouttamisen osaamiskeskus. Kotouttaminen.fi. Julkaistu 2.11.2018. Toimituskunnan hyväksymä. Viitattu 9.11.2018. <https://kotouttaminen.fi/blogi/-/blogs/kotouttamisen-hanketyossa-kohtaa-moninaisia-tavoitteita-ja-eettisia-kysymyksiä?fbclid=IwAR2SLG-37gtPi-6vqF85IL1dO0PBe8XBzTsPGThBwZdN54oWZXm-VlcYPu4>

Verkkokurssi piti sisällään erilaisia ja erilaajuisia tehtäviä, joilla mitattiin mm. hakijan kykyä jäsentää ja hallita omaa toimintaa, tietoperustan omaksumiskykyä, valmiutta viedä tieto käytännön toimintaan, kykyä analysoida tuottajan toimintaympäristöä ja ymmärtää kulttuurin talouden peruspiirteitä, vuorovaikutustaitoja ja teknisiä valmiuksia.

INNOVAATIOIDEN ALKULÄHTEILLÄ – LEHTORI LÄHTEE SEIKKAILULLE MUSEOMAILMAAN

Teksti: Iina-Maria Piilinen | Kuva: Jari Nieminen (museon graafikko)

Voisiko museoita hyödyntää muutenkin kuin vain vierailukohteina? Olisiko niistä innovaatioalustoiksi? Miten se käytännössä tehtäisiin? Näiden kysymysten kanssa historian ja nykyaiteen museo Aboa Vetus & Ars Novan silloinen yhteistyöpäällikkö Jenny Honka lähestyi allekirjoittanutta pari vuotta sitten.

Idea Humakin ja museoiden yhteisestä hankkeesta kuulosti mielenkiintoiselta ja erilaiselta. Hankkeen suunnitteluvaiheessa mukaan lähtivät vielä kaksi muutakin tahoa, Tekniikan museo Helsingistä sekä valtakunnallisesti toimiva Nuori Yrittäjyys ry.

MUSEOT MUUTOSVOIMANA

Keväällä 2018 käynnistyneessä hankkeessa haimme yhdessä Humakin lehtoreiden, opiskelijoiden sekä yhteistyökumppaneiden kanssa muutosta uusien kohderyhmien tavoittamiseen. Mitä muutosta saisimmekaan aikaan yhdessä, kun mukana on kaksi keskenään erilaista museota, pieni ketterä ammattikorkeakoulu ja laaja-alaista yrittäjyyskoulutusosaamista!

Halusimme käyttää museokokoelmia uudella tavalla. Historialliset museot ovat täynnä tietoa, taitoa ja entisaikojen keksintöjä eli käytännössä testattuja innovaatioita. Nykyaide taas avaa näkymiä mahdolliseen tulevaisuuteen ja auttaa meitä käsittelemään tätä hetkeä. Hankkeessa tuomme näitä näkökulmia laajemmin muiden alojen käyttöön. Voisiko konkreettisiin yhteiskunnallisiin ongelmiin yrittää löytää ratkaisuja museon aineistoa käyttämällä?

Halusimme testata museota oppimisympäristönä. Humakin opiskelijat järjestivät toimintaa yhdessä museoammattilaisten kanssa. Halusimme, että kaikki osallistujat ovat museokokemuksen tuottajana mahdollisimman tasavertaisessa asemassa, vaikka asiantuntijuuden taso oli jokaisella toimijalla erilainen. Hankkeessa emme halunneet pystyttää esteitä, vaan toivottaa uudet tulijat tervetulleiksi museokentälle.

SOLJUVA VESI JA MUITA ELÄMYKSIÄ

Hankkeen alussa herättelin aivonystyröitäni Turussa intuitiotutkija Asta Raamin luennolla. Hän kertoi intuitiivisen ajattelun mahdollisuuksista ongelmanratkaisussa, luokitteli erilaisia intuition tasoja sekä kehotti ihmisiä harjoittamaan tietoista päättelyään. Raamin mukaan luotettavaan intuitioon ei liity tunteita: se on kirkas mielikuva.

Tekniikan museossa keskityimme hyvinvointiin, innovaatioihin ja megatrendeihin. Vaikutuksen teki tanssitaiteilija Anni Puuperä, joka veti ryhmälle kehollisen opastuksen. Suuntasimme vedenpuhdistukseen perehdyttävän kaavion luokse ja sen jälkeen kuvailimme veden liikettä - miltä tuntuisi veden pehmeys kehossamme. Seuraavaksi liikuimme kuin sähkö, nykien ja töksähdellen. Jälkeenpäin keskustelimme tanssityöpajan herättämistä ajatuksista ja huomasimme, että liikkeen kautta asiat jäivät muistiin paremmin.

Aboa Vetus & Ars Novassa kuuntelimme opiskelijaryhmän kanssa hankekoordinaattori Maria Granlundin rauhallista ääntä. Käynnissä oli Visual Thinking Strategy – työpaja, jossa tulkitaan taideteoksia ja niiden herättämiä mielikuvia. Granlund johdatti meidät pohtimaan esitetyn teoksen tarjoamaa tulevaisuuskuvaa, saimme tarttua hänen kysymyksiinsä, puhua tai olla puhumatta. Huone oli hämärä ja näimme edessämme pitkäkarvaisen laatikon, karvaista laatikkoa vastapäätä istui huppariin puettu hahmo, jonka kasvojen paikalla oli televisioruutu. Teos herätti monia ajatuksia, osa niistä hieman ahdistaviakin. Pohdimme nykyihmisen suhdetta luontoon ja tuotantoeläimiin.

TULEVAISUUDEN SKENAARIO – MILTÄ TULEVAISUUS NÄYTTÄÄ?

Ajatuksia avaavien ajatushautomoiden jälkeen opiskelijat jatkoivat innovaatiokokeilujen parissa hankkeen toisessa vaiheessa. Innovaatiotoiminnan käytännöt -kurssilla osallistujat ideoivat muille opiskelijaryhmille kaksi innovaatiopäivää. Näiden päivien tarkoituksena oli löytää yhteiskunnallisia epäkohtia, joihin seuraavan syksyn innovaatiokurssilaiset lähtevät etsimään ratkaisua.

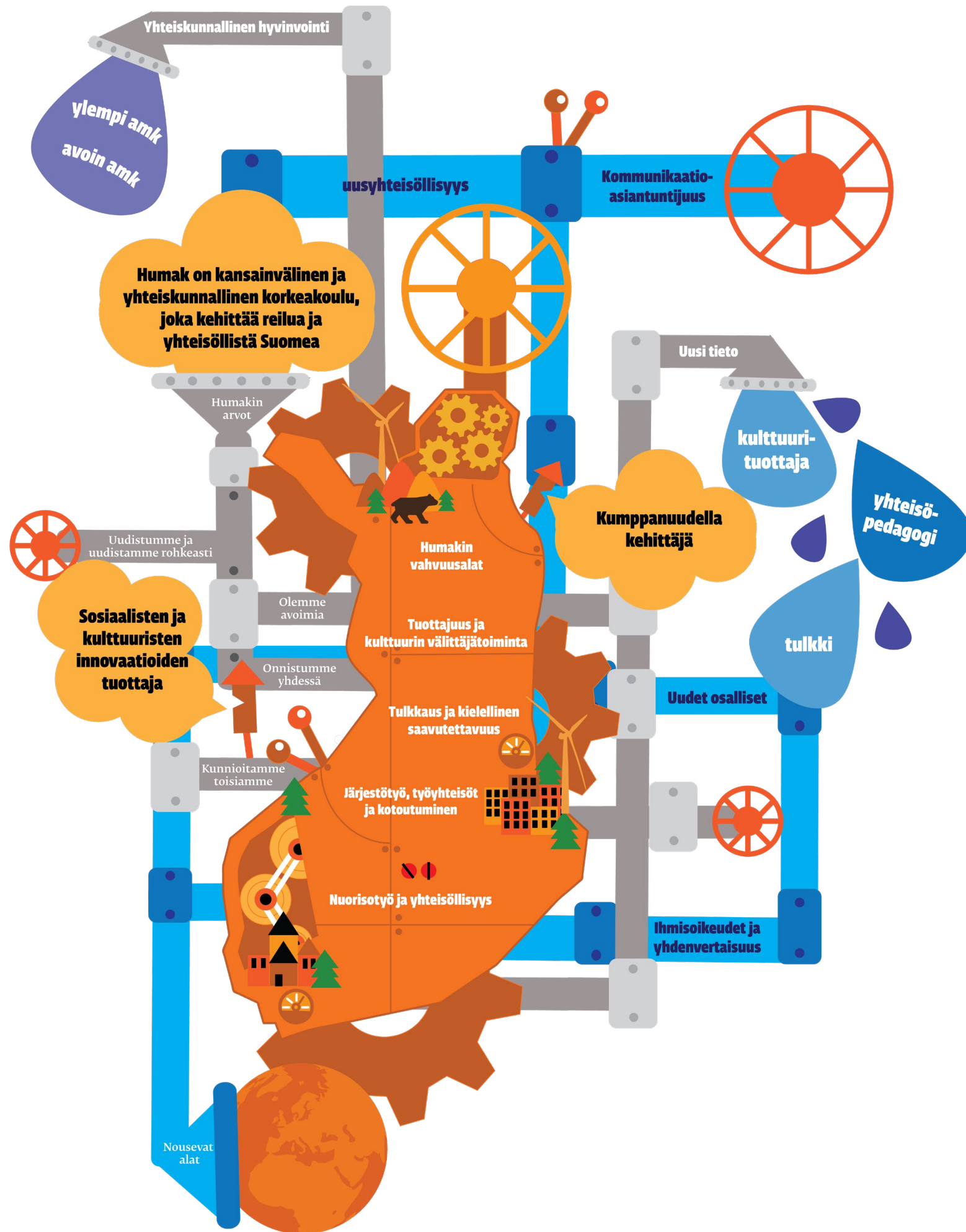
Megatrendikorttien avulla kirjoitettu tulevaisuuden uutinen auttoi luomaan tulevaisuuden skenaarion. Millainen on tulevaisuuden maailma? Mitä siellä syödään, miten eletään? Tulevaisuuden työstämistä jatkettiin pienryhmissä, jokainen pienryhmä teki visuaalisen havainnollistuksen valitsemastaan teemasta. Se sai olla installaatio, draama, videoteos, performanssi, veistos tai melkein mikä tahansa esitys, jonka tekemisessä tarvittiin kaikkia ryhmän jäseniä ja paikalle raahattua rekvisiittaa. Esitys taltioitiin valokuvana tai videona.

Tulevaisuus näyttäytyi näissä kuvaelmissa samalla turvallisen tutulta ja pelottavan vieraalta. Perhe oli laajentunut koskemaan samassa taloudessa eläviä, mutta ei välttämättä toisilleen sukua olevia aikuisia ja aamupalakin hoitui virtuaalisesti. Yhdessäolon muodot olivat monimuotoistuneet. Toisaalta maailma oli pahasti saastunut ja kaasunaamarit olivat ihmisten vakiovaruste.

Nuorten osittain pessimististenkin tulevaisuuskuvien lisäksi ajatushautomoista saatiin rajattua muitakin näyttelyistä esiin nousevia yhteiskunnallisia teemoja. Turussa esille nousivat asuminen, perhe ja yhdessäolo, sosiaalisuus, ekologiset valinnat, liikkuminen ja välimatka, kulttuuri ja hyvinvointi sekä teknologia, aremme parantajana. Mielenkiinnolla seuraan mihin prosessi tästä vielä kehkeytyy.

Kaksivuotinen hanke toteutetaan Turussa ja Helsingissä. Hanke on saanut rahoituksensa Euroopan sosiaalirahastolta ja on osa Euroopan komission Kestävää kasvua ja työtä 2014–2020 -ohjelmaa.

<http://www.museoinno.fi>

HUMAK SAI LAATULEIMAN

Teksti: Jukka Määttä

Humak osallistui lakisääteiseen Korkeakoulujen arviointineuvoston toteuttamaan laatujärjestelmän auditointiin vuosien 2017 – 2018 aikana. Varsinaisen arviointivierailu toteutui helmikuussa vuonna 2018 Kauniaisten kampuksella. Arviointiryhmän esityksestä korkeakoulujen arviointineuvosto myönsi Humakille laatuleiman kesäkuussa 2018. Laatuleima on voimassa kuusi vuotta. Auditointi oli Humakille järjestyksessään toinen, edellinen tapahtui vuonna 2011.

Nyt toteutettu laatujärjestelmän auditointi keskittyi tutkinto-tavoitteisen koulutuksen auditointiin ja sitä edelsi laajamittainen itsearviointiraportti Korkeakoulun arviointineuvostolta saadun ohjeistuksen mukaisesti. Itsearviointi-materiaalia koostettiin vuoden 2017 kesän ja syksyn aikana. Humakin näytöt koostuivat yhteisöpedagogin AMK-tutkinnosta, kulttuurituotannon yleimmästä tutkinnosta sekä Humakin valitsemasta valinnaisesta näytöstä, digikampuksesta. Lisäksi jokeri-kohteeksi valittiin kulttuurituotannon AMK-tutkinto.

Auditointi ajoittui Humakin kannalta murrosvaiheeseen, kun organisaatiota täsmennettiin vuoden 2018 alussa ja taloudellinen sopeutus oli tehty vuoden 2017 lopussa. Auditoinnissa keskityttiin osittain sellaisten toimintojen auditointiin, jotka eivät olleet enää käytössä. Ajankohta ei ollut paras mahdollinen, mutta toimivan laatujärjestelmän tulee kestää myös murrosajat. Auditointiprosessi itsessään oli opettavainen kokemus. Samalla se tarjosi mahdollisuuden jäsentää omia toimintoja auditointikriteerien suuntaisesti ja auditointiryhmän palaute antoi hyviä aineksia toimintojen kehittämiseen.

Arviointiraportissaan auditointiryhmä kiinnitti huomiota Humakin arvopohjaisuuteen ja yhteisöllisyyteen. Arviointiryhmän puheenjohtajan, Tampereen ammattikorkeakoulun vararehtori, Päivi Karttusen antaman palautteen perusteella Humanistisen ammattikorkeakoulun strategiaan kirjatut arvot – kunnioitamme toisiamme, olemme avoimia, onnistumme yhdessä sekä uudistumme ja uudistamme rohkeasti – on selkeästi tunnistettu laatukulttuurin arvopohjaksi. Hänen mukaansa myös henkilöstö on sitoutunut laatutyöhön, mikä edistää myös toiminnan strategista kehittämistä.

Auditointiryhmä kiinnitti huomiota edellisen lisäksi tutkinto-tavoitteisen koulutuksen opetussuunnitelmaprosessin kattavuuteen ja PDCA-ympyrän (Plan-Do-Check-Act) mukaiseen etenemiseen. Arviointiryhmä piti myös palautetiedon käsittelyä järjestelmällisenä ja vaikuttavana osana koulutusten suunnittelua, toteutusta ja arviointia kaikissa auditoiduissa tutkinto-ohjelmissa. Erityisen hyvän laadunhallinnan arvion

sai kulttuurituotannon ylempi tutkinto, jonka todettiin olevan edistyneellä tasolla.

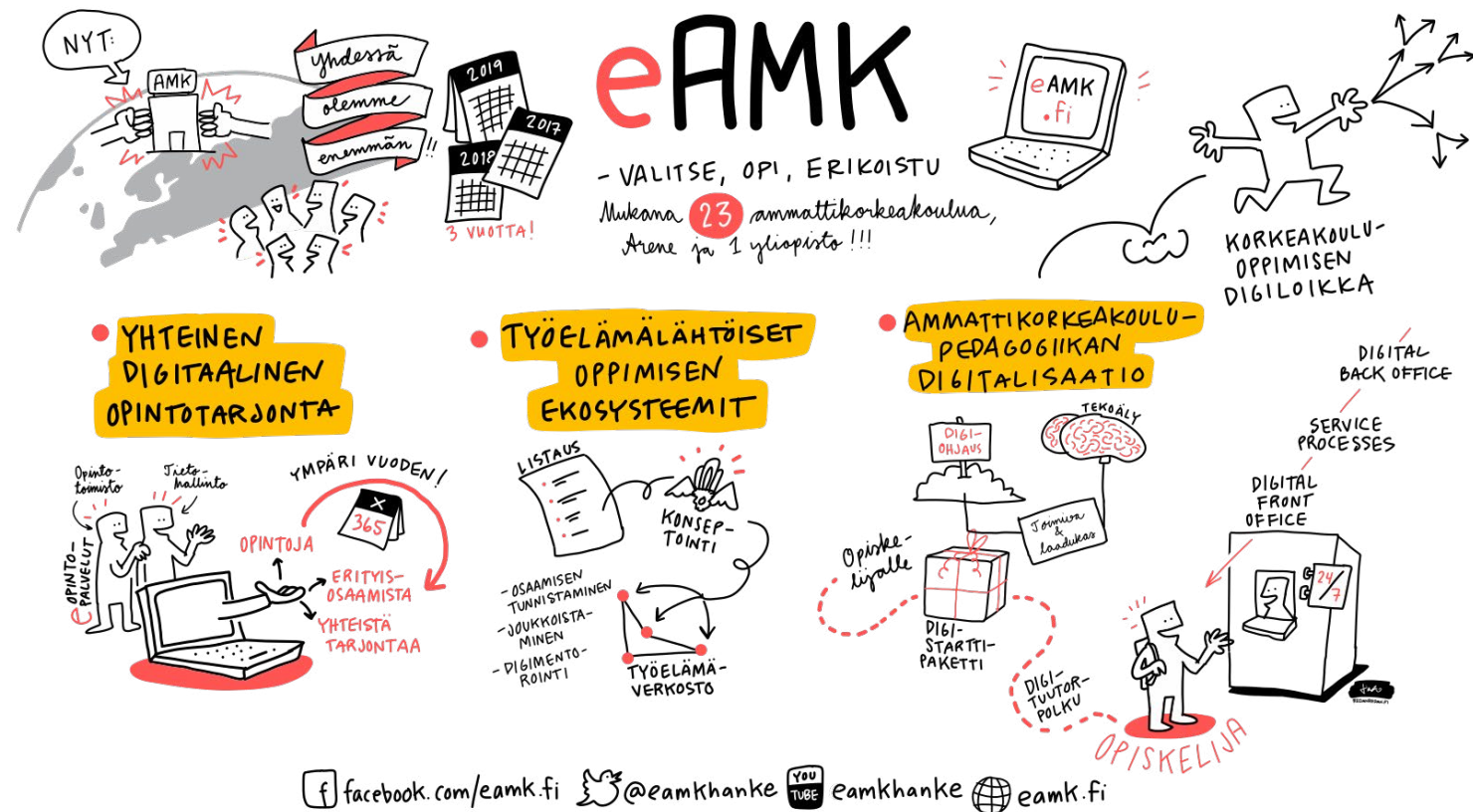
Auditointiryhmä nosti kehittämiskohteiksi laatupolitiikan ja laatujärjestelmän kokonaisuuden arvioinnin. Jälkimmäisen luominen loisi entistä selkeämmän pohjan arvioida laatujärjestelmän kokonaisuutta ja myös sille asetettujen tavoitteiden – asiakastytyytyväisyys, uudistumiskyky ja kyvykkyys – saavuttamista sekä järjestelmän kolmen toimintatavan – avoin tieto ja osaaminen, dynaamisuus ja verkostona toimiminen – toteutumista. Lisäksi kehittämiskohteeksi nostettiin opiskelijoiden tiedottaminen saavutettavien oikeiden kanavien ja foorumeiden kautta.

Arviointiryhmä kiinnitti huomioita myös TKI-toiminnan yhteydessä olevan koulutuksen laadunhallinnan kokonaisuuteen sekä opiskelijoille suunnattuun viestintään ko. asiassa.

Humak valitsi valinnaiseksi auditointikohteekseen *oppimisen digikampuksella*. Asia on uusi ja sen kehittämiseen haluttaan kiinnittää erityistä huomiota. Auditointiryhmä totesi palautteessaan että digikampuksen kehittämiseen on olemassa jo menettelytapoja, mutta olisi syytä kiinnittää huomiota muun muassa niihin keinoihin, joiden avulla sekä opiskelijat että henkilöstö sitoutuvat sen kehittämiseen.

Auditoinnin läpäisy osoittaa, että tehty työ niin koulutuspalveluissa kuin TKI-toiminnassa täyttää kansalliset ja eurooppalaiset laatukriteerit, mikä antaa hyvän pohjan kehittää laatujärjestelmää osana ammattikorkeakoulun toimintojen kokonaisuutta. Auditoinnin tulokset reflektoidaan huolellisesti vuoden 2018 lopussa mm. pienkirjan työstämisen avulla. Pienkirja toimii samalla kehittämiskohteiden seulonnan apuvälineenä sekä dokumentaationa auditoinnin kehittämistöistä tulevaa väliarviointia varten, joka toteutetaan kolmen vuoden kuluttua.

Kokonaisuutena auditointi antoi uskoa omaan tekemiseen, mutta osoitti myös ulkopuolisin silmin kehittämiskohteita, joihin ammattikorkeakoulun on syytä kiinnittää jatkossa huomiota. Kehityssuuntautuneen arvioinnin malli sopii hyvin auditointiin. Edelliseen auditointiin verrattuna nyt toteutettu oli kohdennetumpi (tutkinto-tavoitteinen koulutus) ja vahvemmin ammattikorkeakoulun omaan itsearviointiin pohjautuva.

kuva 1. eAMK-hankkeen tavoitteet (eAMK-hanke 2017).

HUMAK MUKANA RAKENTAMASSA AMMATTIKORKEAKOULU-OPETUKSEN DIGILOIKKAA

Teksti: Johanna Henriksson

Opetus- ja kulttuuriministeriön kärkihankkeen ”eAMK – Oppimisen uusi ekosysteemi” tavoitteena on luoda ammattikorkeakoulujen yhteinen digitaalinen opintotarjonta, luoda ja uudistaa työelämälähtöiset oppimisen ekosysteemit sekä toteuttaa ammattikorkeakoulupedagogiikan digitalisaatio vuosien 2017–2020 aikana (eAMK-hanke 2017). Humanistinen ammattikorkeakoulu (Humak) on osaltaan ollut mukana rakentamassa ammattikorkeakouluopetuksen digiloikkaa työskentelemällä hankkeen teemassa kolme, jonka keskeisenä tavoitteena on laadukas digiohjaus oppimisanalytiikkaa hyödyntäen (ks. kuva 1). Hankkeen toimenpidekohtaisissa ryhmissä on keskitytty tuottamaan koko opintopolkuun nivottu digiohjauksen kokonaisuus, digiohjauspolku ja aloittavan opiskelijan starttipaketti sekä tunnistamaan ja ottamaan käyttöön oppimisanalytiikan mahdollisuudet ohjauksessa ja opiskelijan työvälineenä oikea-aikaista ohjausta ja omatoimista

opiskelua tukien. Tässä artikkelissa kuvaan, miten hankkeen tähänastiset tulokset ovat edesauttaneet digitalisaation edistymistä Humakissa niin opetushenkilöstön kuin opiskelijoiden arjessa.

LAADUKKAASEEN DIGIOHJAUKSEEN OPPIMISANALYTIIKAN KEINOT

Enenevässä määrin verkkoon siirtyvä korkeakouluopetus asettaa uudenlaisia haasteita ohjaukselle ja opetukselle. Opetushenkilöstöllä ei välttämättä ole aikaa seurata opiskelijoiden etenemistä reaaliaikaisesti tai korkeakoulun käyttämät mittaritiedot tulevat liian hitaasti varhaisen puuttumisen mahdollistamiseksi. Vaikka analytiikan kannalta tarvittava tieto saattaa olla olemassa korkeakoulun tietojärjestelmissä, sen hakemiseen, yhdistämiseen ja esittämiseen ei välttämättä ole

tarvittavia työkaluja. eAMK-hankkeessa oppimisanalytiikka on määritelty seuraavasti:

Oppimisanalytiikka hyödyntää oppimisprosessista syntyviä tietoja opetuksen ja ohjauksen kehittämiseksi sekä oppimisen tueksi (Suhonen 2018).

Konkreettisesti tämä tarkoittaa työkalua, jolla ohjataan ja tuetaan opiskelijoita ennakoidusti, luodaan ennusteita opiskelijoiden oppimisprosessista, parannetaan opetusta ja ohjausta, visualisoidaan osaamisen kertymistä, helpotetaan lehtorin työtä ja yksilöllistetään opiskelua (Rajaorko & Suhonen 2018).

Humakissa oppimisanalytiikan hyödyntämisessä ollaan vasta alkumatalla. Oppimisanalytiikkajärjestelmän tärkeys on ymmärretty ja sen myötä on otettu testikäyttöön Intelli-board-analytiikkasovellus Humakin verkko-oppimisympäristössä. Tarkoitus on seurata, mitä tietoja sovellus tuottaa ohjauksen ja opetuksen kehittämiseksi. Erityisen hyödyllistä olisi saada yhdistettyä analytiikkasovellukseen oppilaitosjärjestelmä Pepin sisältämä tieto opiskelijan suorituksista, jotta saadaan väline opiskelijoiden edistymisen seurantaan koko tutkinnon vaiheelta.

Hankkeen toimenpidekohtainen digiohjauksen ryhmä on toimeenpannut ammattikorkeakouluissa ohjaukseen sopivien työvälineiden sovelluskokeiluja. Kokemuksia työvälineiden soveltuvuudesta ja toimivuudesta niin yksilö- kuin ryhmäohjaukseen kerätään sekä opiskelijoilta että ohjaajilta. Esimerkiksi Humakin kulttuurituotannon koulutuksen monimuotoisuuden tutkinto-opiskelijoilla on pilotoitu BB Open LMS -oppimisympäristön toimivuutta opintojen ohjauksessa ja verkostoitumisessa. Kokeilussa on myös Slack-sovellus, joka on otettu opiskelijoiden keskuudessa positiivisesti vastaan johtuen mm. sen erinomaisista pikaviestintä- ja keskustelupalstaominaisuuksista. Digiohjauksen ryhmä on myös kuvannut koko ohjauksen polun, josta on tarkoitus luoda dynaaminen, jokaisen ammattikorkeakoulun ohjaustarpeisiin muokattava työkalu.

Humakin digistarttipaketti ”Digikyvykkyys-digitutor” pilotoitiin Humakissa jo lukuvuonna 2017–2018, mutta virallisesti se on ollut käytössä syksystä 2018 osana Opiskeluvälmiudet 5 op -opintojaksoa. Digistarttipaketti on kehitetty opiskelijoita osallistaen opintojen alkuun auttamaan opiskelijaa ottamaan haltuun opiskelun kannalta olennaiset järjestelmät ja ennen kaikkea luomaan yhteisöllisyyttä verkossa. Digistarttipaketti sisältää myös osion oppimisanalytiikasta, jotta opiskelija ymmärtää, mitä sillä tarkoitetaan, mitä analysoidaan, mitä tietoja hänestä kerätään, miten se edistää oppimista ja opiskelua ja mitkä ovat hänen oikeutensa.

Myös muista hankkeen teemaryhmien työskentelystä on saatu tähän mennessä konkreettisia opetushenkilöstöä hyödyttäviä työvälineitä. Esimerkiksi ristiin opiskelua tukevien verkkototeutusten laatuksien julkaisu ajoittui sopivasti Humakin opetussuunnitelmauudistusta seurannutta toteutussuunnitelmatyötä ajatellen, mikä oli tärkeää kulttuurituotannon ja yhteisöpedagogin koulutusten verkkotutkimusten

Kuva 2: CampusOnline.fi-portaali otettiin käyttöön syksyllä 2018.

käynnistyessä. Samaisen teemaryhmän tuloksena on syntynyt verkkototeutusten arviointityökalu, jolla lehtorit saavat välittömän palautteen opintojaksonsa tämänhetkisestä tilasta.

Humakin opiskelijoiden kannalta ehkä hedelmällisin hankkeen myötä syntynyt tulos on ammattikorkeakoulujen yhteisen digitaalisen opintotarjonnan mahdollistava CampusOnline.fi-portaali. Portaali mahdollistaa ympärivuotisen opiskelun ja entistä joustavammat opiskelumahdollisuudet ammattikorkeakoulujen välillä. Portaalissa tarjolla olevien opintojaksojen vastuulehtoreille on järjestetty ”Laadukas verkkototeutus” -valmennusohjelma, joka on edesauttanut Humakin lehtoreiden asiantuntijuutta entistä laadukkaampien verkkototeutusten luomiseksi.

MITÄ VIELÄ ODOTETTAVISSA?

Vaikka eAMK-hanketta on vasta puolivälissä, on sen tähänastisista tuloksista ollut jo suuri hyöty ammattikorkeakouluissa. Viimeisen hankevuoden käynnistyessä digistarttipaketti ja oppimisanalytiikka yhdistyvät digiohjauksen polkuun, jotta oppimisanalytiikan tuottamaa tietoa voidaan hyödyntää opintojen etenemisen edistämiseksi ja ennakkoinnissa sekä opetuksen kehittämisessä. Myös ammattikorkeakoulujen opetushenkilöstön digipedagoginen osaaminen vahvistuu hankkeessa kehitettävien osaamismerkkien myötä.

LÄHTEET:

eAMK-hanke, 2017. Viestintämateriaalit. https://www.dropbox.com/sh/2rwemlzk9k4u2jw/AACE02MwRmZ9KWJ3Opn-p0LT7a/Viestint%C3%A4paketti%20-%20suomi?dl=0&subfolder_nav_tracking=1. Viitattu 19.11.2018.

Rajaorko, Päivi & Suhonen, Sami 2018. Tarinoita yhteiseltä tutkimusmatkalta oppimisanalytiikkaan – matkan varrella opittua -webinaari 13.4.2018.

HARRASTUKSESTA OPINTOPISTEITÄ KORKEAKOULUTUTKINTOON?

- No, ei kai nyt sentään vai kuitenkin?

Teksti: Hanna Laitinen & Eeva Sinisalo-Juha

Humanistinen ammattikorkeakoulu ja Suomen Partiolaiset ry solmivat syyskuussa yhteistyösopimuksen partioharrastuksessa hankitun osaamisen tunnistamisesta. Yhteistyö avaa monia mahdollisuuksia ja tekee näkyväksi sen, miten monipuolisia taitoja myös vapaaehtoistoiminnan kautta voidaan hankkia.

”Mitä se johtaminen siis partiossa itse asiassa tarkoittaa, nuoret johtavat lapsia vai kuinka? Ja jos vapaaehtoiset toimivat kouluttajina, kuka teillä vastaa johtajakoulutuksen laadusta?”

Tällaisia visaisia kysymyksiä nostimme keskusteluun, kun is-tuimme Töölön partioasemalla pohtimassa ja määrittelemäs-sä, miten partioharrastuksessa hankittu osaaminen voitaisiin tunnistaa ja hyväksyä osaksi yhteisöpedagogin (amk) koulu-tusta Humakissa.

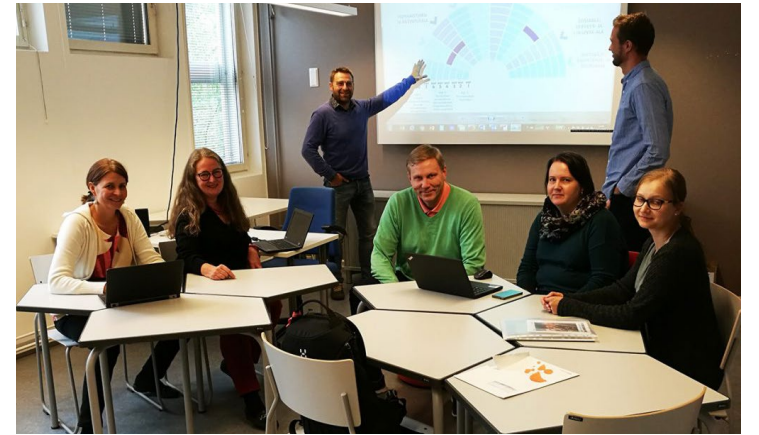
Partion osaamiskeskuksessa työskentelevillä Timo Sinivuorella, Laura Kalervolla ja Julia Parkolla ei kuitenkaan mennyt sormi suuhun meidän kysymystemme edessä. Päinvastoin, valmistelutyö oli tehty huolellisesti partion johtajakoulutuk-sen ja Humakin yhteisöpedagogikoulutuksen opetussuunnitelmia vertaillen. Opintojen mitoituksessa ja tasomääritte-lyissä tukena olivat Opintokeskus Siviksen kanssa työstetyt laatu- ja mitoitushjeet.

Tämä valmistelu sekä partiolaisten kehittämässä tulkintafoo-rameissa käymämme yhteinen keskustelu ja määrittelytyö johtivat siihen, että Humanistinen ammattikorkeakoulu ja Suomen Partiolaiset ry solmivat syyskuussa 2018 yhteis-työsopimuksen harrastuksessa hankitun osaamisen tunnista-misesta. Näin Humak ja Partio sopivat mallintavansa toimintatapoja, joilla partiossa hankittuja tietoja, taitoja ja osaamista voidaan tuoda näkyväksi sekä tunnistaa ja tunnus-taa Humakin tarjoamissa ammattikorkeakoulututkinnoissa.

Humakin opiskelijoiden joukossa on kautta vuosien ollut aktiivisia partiolaisia, jotka ovat harrastuksensa kautta oppineet monenlaisia ryhmän ohjaamisen ja johtamisen, turvallisuus-den varmistamisen ja tapahtumien organisoimisen taitoja. Partionjohtajan toiminnan ohjenuorana on partion kasvatusohjel-ma, joka sisältää moninaisia tavoitteita nuorten partiolaisten kasvattamisesta yhteistyökykyisiksi ja vastuullisiksi kansalai-siksi. Yhtäläisyydet yhteisöpedagogikoulutuksen tavoitteisiin ovat ilmeiset. Tähän asti opiskelijoiden mahdollisuudet käyt-tää oppimaansa hyödykseen osana ammattikorkeakouluopin-tojaan ovat olleet yksittäisten lehtorien tulkinnan varassa.

Sopimuksen myötä partiokurssien osaamisen tunnistamiselle luodaan kaikkia Humakin alueita ja opiskelijoita koskevat yhteiset suositukset. Ne tulevat näkyviksi jo opintoihin ha-keutumista suunnitteleville partion osaamiskeskuksessa työn alla olevan digitaalisen osaamiskiekon avulla.

Suomen Partiolaisten ja Humakin yhteistyö on hyvä esimerk-ki Euroopan kattavasta tavoitteesta tunnistaa nonformaalisia kasvatuksessa ja koulutuksessa hankittu osaaminen osana elinikäistä oppimista. On tullut aika ymmärtää, että han-kittu osaaminen on todellista osaamista, vaikka se olisikin

Allekirjoitustilaisuudesta 24.9.2018. Kuvassa etualalla (vas.) istuvat Hanna Laitinen ja Eeva Sinisalo-Juha ja Jukka Määttä Humakista sekä Laura Kalervo ja Julia Parkko Partioista. Taka-alalla seisovat Timo Sinivuori Partioista ja Juha Makkonen Humakista.

harrastuksen parissa hankittua. Kouluttajan ja oppilaitoksen tehtävä on tunnistaa ja tunnustaa tämä osaaminen. Erityisesti Humakille tämä on kunnia-asia, meidän uskomme kansalais-toiminnan voimaan. Nyt alkaneen yhteistyön tavoitteena on rakentaa malli, jota voidaan soveltaa myös muissa järjestöis-sä hankittuun osaamiseen.

Humakin yhteisöpedagogiopiskelijoilta tulleen palautteen pe-rusteella tälle kehittämistyölle on tarvetta. Opiskelija Kaisla-Tuulia Sirpoman sanoin:

”Olisi hienoa, jos Humakiin tullessa voisi osoittaa partios-ta saadulla paperilla, että tässä on asiat, joita olen tehnyt partiossa.”

Lehtori Kim Lindblad vetämässä työpajaa EOE:n (European Institute of Outdoor Adventure Education and Experiential Learning) seminaari Plymouthissa Kesäkuussa 2017. Kuvaaja: Juha Makkonen

KANSAINVÄLINEN VAIHTO SYVENTÄÄ HENKILÖSTÖN OSAAMISTA

Teksti: Juha Makkonen

Kansainvälisyys on olennainen osa suomalaisten ammattikorkeakoulujen toimintaan. Opetus- ja kulttuuriministeriö linjasi vuonna 2017 ilmestyneessä julkaisussaan Yhteistyössä maailman parasta. Korkeakoulutuksen ja tutkimuksen kansainvälisyyden edistämisen linjaukset 2017–2025, että vuoteen 2020 mennessä kukin

korkeakoulu laatii itselleen selkeät kansainvälisen toiminnan tavoitteet ja lisäksi myös tavoitetta tukevat toimenpiteet. Näiden tavoitteiden ja toimenpiteiden tuloksena kansainvälisen toiminnan tulisi läpäistä koko korkeakoulu. Lopputuloksena korkeakoulujen tulisi olla monikielisiä ja -kulttuurisia opiskelu- ja työyhteisöjä.

Ammattikorkeakoululain mukaan ammattikorkeakoulun tehtävänä on antaa työelämän ja sen kehittämisen vaatimuksiin sekä tutkimukseen, taiteellisiin ja sivistyksellisiin lähtökohtiin perustuvaa korkeakouluopetusta ammatillisiin asiantuntijatehtäviin ja tukea opiskelijan ammatillista kasvua. Keskiössä on siis opiskelija – hänen kouluttamisensa ja ammatillisen kasvun tukeminen myös kansainvälisiä valmiuksia turvaten. Jotta opiskelija voisi saada aitoja kansainvälisyyskokemuksia joko kotimaassaan tai kansainvälisessä opiskelu- tai harjoitteluvaihdossa, tulee ammattikorkeakoulun henkilökunnalla olla riittävät valmiudet opiskelijoiden valmentamiseen ja tukemiseen. Näitä valmiuksia voidaan tukea tarjoamalla henkilöstölle mahdollisuuksia kehittää omaa kansainvälisyysosaamistaan erilaisin keinoin.

Humak tarjoaa opetus- ja muulle henkilöstölle vuosittain mahdollisuuksia oman kansainvälisen osaamisen syventämiseen. Viimeisten vuosien aikana on järjestetty vähintään kaksi henkilöstön hakua kansainväliseen vaihtoon. Haut ovat olleet suosittuja ja niihin on parhaimmillaan hakenut jopa 20 henkilöstön edustajaa. Suurin osa hauista kohdentuu edelleen ”perinteisiin” opettajavaihtoihin. Näihin Erasmus-korkeakouluvaihtoihin sisältyy opetusvelvollisuus, joka on tällä hetkellä 8 tuntia. Myös muu kuin opetushenkilökunta voi hakea vaihtoon ja heistäkin moni on ollut viime vuosina kiinnostunut. Henkilökuntavaihdon tavoitteena on siihen osallistuvan henkilön ammatillinen kehittyminen, koulutautuminen ja hyvien käytäntöjen vaihto kollegojen kesken. Henkilökuntavaihto korkeakoulusta toiseen korkeakouluun voi olla muodoltaan opintovierailu, työssäoppimisjakso tai muuta vastaavaa.

Opetusten ja muiden henkilöstövaihtojen sisällöistä vaihtoon lähtevät sopivat aina erikseen vastaanottavan kumppanikorkeakoulun kanssa. Tavoitteena on, että vaihtoon lähtevä henkilöstön edustaja saisi tuoda opetuksissaan ja viikon aikana tapahtuvassa työskentelyssään esille omaa ammatillista asiantuntemustaan, jonka hän valmistelisi etukäteen vieraskieliseksi opetukseksi tai esityksiksi. Tällöin myös ensimmäistä kertaa vaihtoon lähtevillä on vahvempi pohja, kun opetukset ja muut esitykset esimerkiksi opiskelijapalveuihin liittyen voidaan tehdä itselle tutuista asioista. Kahdeksan tunnin tuntimäärä voi sisältää myös esimerkiksi vierailun aikana toteutettavan infotilaisuuden Humanistisen ammattikorkeakoulun opetustarjonnasta paikallisille opiskelijoille. Näiden infojen merkitystä on viime aikoina korostettu, kun on toivottu Humakiin saapuvien vaihto-opiskelijoiden määrän nostattamista. Infoja voivat pitää niin opetus- kuin muukin henkilöstö.

Humakin henkilöstön vaihdot ovat viime vuosina suuntautuneet Erasmus-kumppanikorkeakoulujen opetusviikkojen lisäksi oman alan kansainvälisille viikoille – joko korkeakouluissa tai muualla - ja konferensseihin, seminaareihin ja muihin ammattialan tapahtumiin. Myös kansainväliset projektit ovat mahdollistaneet ulkomailta työskentelyä. Opetushenkilöstön painopiste on siirtynyt opiskelijaryhmien kanssa tehtäviin viikon kestäviin intensiivivaihtoihin jolloin vastavuoroisesti on saatu myös vierailijaryhmiä kumppanikorke-

Koulutuspäällikkö Juha Makkonen esittelemässä Humakin englanninkielistä opetustarjontaa opiskelijoille suunnatuilla kansainvälisen opiskelun messuilla Hogeschool van Amsterdamissa lokakuussa 2018. Kuvaaja: Juha Makkonen

kouluista Suomeen. Myös kielikoulutuksiin on osallistuttu ja niiden on toivottu kehittävän omaa ammatillista kielitaitoa siten, että jatkossa kynnys vieraalla kielellä opettamiseen – niin Suomessa kuin ulkomaillakin - olisi matalampi. Henkilöstön kokemukset kaikista vaihdoista ovat olleet positiivisia ja niillä on koettu olleen selkeä omaa ammattitaitoa kehittävä vaikutus. Jotta Humak pystyy kehittämään jatkossakin omaa vetovoimaansa, on tärkeää, että henkilöstön valmiuksia kansainväliseen työskentelyyn kehitetään jatkuvasti.

HUMAK LUOVIENT ALOJEN LIPPULAIVAKSI?

Teksti: Timo Parkkola | Kuva: Emilia Reponen

Vuonna 2018 Humak haki rahoitusta Turussa jo 12 vuotta toimineiden luovien alojen yrityspalvelujen valtakunnallistamiseksi. Lähtökohtana hakemuksessa oli Humakin luovien alojen yrityspalvelu Creven toimintamalli, johon haettiin hartioida ja kumppaneita. Rahoitus saatiin ja seuraavan vajaan kolmen vuoden aikana toiminta laajenee valtakunnalliseksi yhdessä Aalto Yliopiston, Hämeen ammattikorkeakoulu, Lapin Yliopiston, Muotilakeskus Muova (Vaasa), Turun ammattikorkeakoulu ja Österbottens hantverk rf:n kanssa.

Toisaalta Humak lähti tavoitteellisesti hakemaan luovien alojen kehittämisen lippulaivayksikön profilia OKM:n profiloitumishaussa. Tähän on ymmärrettävää. Humakin kulttuurituottaja –koulutus on toiminut luovilla aloilla pitkään. Luovien alojen TKI-toimintaa on ollut erityisesti Turussa ja Etelä-Karjalassa, mutta myös pääkaupunkiseudulla ja

Keski-Suomessa. Tälläkin hetkellä Humak on mukana noin viidessätoista luovien alojen TKI-hankkeessa. Silti se on vain osatotuus. Varsinaiset syyt nousevat Humakin strategiasta ja yhteiskunnallisesta kysynnästä.

Luoville aloille profiloitumisen perusta nousee tuottaja-koulutuksesta, mutta sitä vahvistaa tulkkauksen ja kielellisen saavutettavuuden toinen profiili, joka keskittyy kommunikaatioympäristöjen esteettömyyteen, kielellisiin merkityksiin sekä multimodaalisuuteen. Se mahdollistaa kielellisten merkitysten hyödyntämisen talouden, teollisuuden ja esimerkiksi luovan kaupunkikehittämisen rajapinnoilla sekä saavutettavuuden parantamisessa. Tähän liittyy olennaisesti teknologianäkökulma, joka mahdollistaa myös ihmisen ja teknologian välisen kommunikaation kehittämisen ja esimerkiksi tulevaisuuden mahdollisuudeksi nostetun puheentunnistuksen hyödyntämisen (ETJ 2018:1).

Kolmantena tulee seikkailukasvatus, joka on nuorisotyössä perinteinen ja tärkeä menetelmä. Seikkailukasvatus ja elämystalous on nostettu 8.11.2018 alkaneessa uuden strategian valmistelutyössä yhdeksi Humanistisen ammattikorkeakoulun kärkialaksi. Luovien alojen näkökulmasta seikkailukasvatus liittyy elämystalouteen, joka on Suomen kannalta merkittävä kehittämiskohde. Työ- ja elinkeinoministeriön kestävän kasvun agendan kasvukorteissa todetaan, että elämystalous toimii lähtökohtana aineettoman talouden kasvun mahdollisuudelle. Elämystalous inspiroi tuottamaan sisältöjä ihmisten koettavaksi, hyvinvoinnin tukemiseen ja yritysten kannattavuuden kehittämiseksi. Elämystalouden kautta kulttuurinen pääoma muuntuu myös sosiaaliseksi ja taloudelliseksi pääomaksi. (TEM 2018:14.) Osana elämystaloutta seikkailukasvatus on ala, jossa sosiaalinen vastuu yhdistyy taloudelliseen kasvuun.

Neljänneksi luovilla aloilla ja digitalisaatiolla on vahva kytkös. Humakin strategiassa digitalisaatio näkyy läpileikkaavana teimana. Se on sekä kehittämistavoite että toimintamalli. Tämä lähestyy toisaalta digikampusta, mutta myös kaikkien vahvuusalojen kehittymistä, digitaalista tulevaisuutta ja siihen valmistautumista.

Yhteiskunnalliset perustelut eivät ole vähäisemmät. Kulttuuri ja luovat alat ovat Euroopassa kolmanneksi merkittävin työllistäjä. Myös Suomessa luovien alojen merkitys taloudellisesti ja työllistymisen näkökulmasta on vahva. Hetkellisen laskun jälkeen toimialojen työllisyys kääntyi uuteen nousuun vuonna 2015 ja on sen jälkeen ollut kasvussa. Luovien alojen osuus muiden toimialojen kasvussa on myös merkittävää. (OKM 2017:18.)

Suomi on luovan talouden suhteen EU:n kärkimaita. Luovat alat tuottavat lähes viisi prosenttia Suomen bruttokansantuotteesta ja työllistävät yli neljä prosenttia työvoimasta, toiseksi eniten EU:ssa (EUIPO 2016). Euroopan mittakaavassa Kulttuuri ja luovat alat ovat kolmanneksi merkittävin työllistäjä. Myös edellisen vuonna 2009 alkaneen taantuman aikana alan työllisyys nousi. Tämä näkyy tilastoissa etenkin nuorten työllistymisenä. (EY 2014:12.) Kulttuuri- ja luovat alat kattavat kolme prosenttia maailman BKT:stä 2 250 miljardin dollarin liikevaihdollaan, ja ne työllistävät 29,5 miljoonaa ihmistä (EY 2015:12). Alojen kokonaisarvoksi Euroopassa lasketaan 535,9 miljardia euroa. Ei siis mitään nappikauppaa.

Lisäksi luovat alat ovat tulevaisuuden tekijä. Työ- ja elinkeinoministeriön Aineeton arvo – talouden uusi menestystekijä -selvityksen (TEM 2015:22) mukaan aineeton arvonluonti, sen tunnistaminen ja elinkeinopolitikan jalostaminen sitä tukeva ovat eniten kehittämistä kaipaava Suomen menestymisen mahdollisuus. Humanistinen ammattikorkeakoulu haluaa olla siinä mukana. Se mahdollistaa Humakin arvojen mukaisen tulevaisuuden tekemisen.

LÄHTEET:

ETJ 2018:1	Linturi, Risto & Kuusi, Osmo. Suomen sata uutta mahdollisuutta 2018–2037 -Yhteiskunnan toimintamallit uudistava radikaali teknologia (Finlands 100 new opportunities – Radical technologies that will revolutionize the societal modes of action). Eduskunnan tulevaisuusvaliokunnan julkaisu 1/2018. Tulevaisuusvaliokunta.
EUIPO 2016	Intellectual property rights intensive industries and economic performance in the European Union. Industry-Level Analysis Report, October 2016 Second edition. A joint project between the European Patent Office and the European Union Intellectual Property Office. EPO and the EUIPO.
EY 2014: 12	Creating growth - Measuring cultural and creative markets in the EU. GESAC, the European Grouping of Societies of Authors and Composers Studies. 2014:12. Ernest & Young.
EY 2015:12	Cultural times - The first global map of cultural and creative industries. Study ordered by Cisac and Unesco. 2015:12. Ernest & Young.
OKM 2017:18	Luova talous ja aineettoman arvon luominen kasvun kärjiksi - Luovat alat Suomen talouden ja työllisyyden vahvistajina -työryhmän raportti (Promoting the creative economy and intangible value creation as spearheading growth sectors - Report of the working group on recognising the creative sectors as a driver of Finnish economy and employment). Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2017:18. OKM.
TEM 2015:22	Aineeton arvo - Talouden uusi menestystekijä (Intangible value - A new success factor for the economy). TEM oppaat ja muut julkaisut 22/2015. Työ- ja elinkeinoministeriö, Elinkeino- ja innovaatio-osasto.
TEM 2018:14	Kestävän kasvun agenda (sustainable growth agenda). TEM oppaat ja muut julkaisut 14/2018. Työ- ja elinkeinoministeriö.

HUMANISTINEN
AMMATTIKORKEAKOULU

www.humak.fi